

**Program Ochrony Środowiska
dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025
z perspektywą do roku 2029**

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Zamawiający:

Gmina Wieniawa
ul. Kochanowskiego 88
26-432 Wieniawa

Wykonawca:

Westmor Consulting Urszula Wódkowska
Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek
Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów pod kierownictwem Karoliny Drzewieckiej –
Kierownika Projektu:

Joanna Kaszubska – Konsultant

Mateusz Grzelak – Młodszy Analityk

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Spis treści

Wykaz skrótów	4
1. Wstęp.....	6
2. Efekty realizacji dotychczasowego programu	8
3. Ocena stanu środowiska	12
3.1 Charakterystyka gminy.....	12
3.1.1 Położenie administracyjne i geograficzne	12
3.1.2 Infrastruktura techniczna	14
3.2 Analiza stanu środowiska przyrodniczego gminy	15
3.2.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza.....	16
3.2.2 Zagrożenia hałasem	26
3.2.3 Pola elektromagnetyczne	27
3.2.4 Gospodarowanie wodami	29
3.2.5 Gospodarka wodno-ściekowa.....	38
3.2.6 Zasoby geologiczne.....	41
3.2.7 Gleby.....	45
3.2.8 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	46
3.2.9 Zasoby przyrodnicze	48
3.2.10 Zagrożenia poważnymi awariami.....	55
3.3 Zagadnienia horyzontalne	56
3.3.1 Adaptacja do zmian klimatu.....	57
3.3.2 Działania edukacyjne w zakresie ochrony środowiska.....	59
3.3.3 Nadzwyczajne zagrożenia środowiskowe	59
3.3.4 Monitoring środowiska	60
4. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie	61
4.1 Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska	61
4.2 Instrumenty realizacji programu	85
5. System realizacji programu ochrony środowiska	86
5.1 Zarządzanie ochroną środowiska w gminie	86
5.2 Monitoring programu ochrony środowiska.....	86
6. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi	92
7. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	114
Spis tabel i rysunków.....	116

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Wykaz skrótów

As – Arsen

Ca – Wapń

CBDG – Centralna Baza Danych Geologicznych

Cd – Kadm

CRFOP – Centralny rejestr form ochrony przyrody

C₆H₆ – Benzen

CO – Tlenek węgla

CO₂ – Dwutlenek węgla

FDS – Fundusz Dróg Samorządowych

Fe – Żelazo

FS – Fundusz Sołecki

GIOŚ – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

GPZ – Główny Punkt Zasilający

GUS – Główny Urząd Statystyczny

GZWP – Główny Zbiornik Wód Podziemnych

IMGW – Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej

ISOK – Informatyczny System Osłony Kraju

JCWP – Jednolite Części Wód Powierzchniowych

JCWPD – Jednolite Części Wód Podziemnych

K - Potas

KPGO – Krajowy Plan Gospodarki Odpadami

KPOP – Krajowy Program Ochrony Powietrza

KPOŚK – Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych

M.P. – Monitor Polski

MEW – Małe Elektrownie Wodne

MJWPU -Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych

MODR – Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego

MPZP – miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

MSWiA – Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

MŚ – Ministerstwo Środowiska

N - Azot

NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Ni – Nikiel

nN – niskie napięcie

NO₂ – Dwutlenek azotu

O₂ - Tlen

O₃ – Ozon

OZE – Odnawialne źródła energii

P – Fosfor

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Pb – Ołów

PEM – Pole elektromagnetyczne

PCB – Polichlorowane bifenyle

PGWWP - Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie

PIB - Państwowy Instytut Badawczy

PIG – Państwowy Instytut Geologiczny

PM – pył zawieszony

PMS – Państwowy Monitoring Środowiska

POŚ – Program Ochrony Środowiska

ppk – punkt pomiarowo-kontrolny

PSP – Publiczna Szkoła Podstawowa

PSZOK – Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych

RDW – Ramowa Dyrektywa Wodna

RFIL – Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych

RLM – Równoważna Liczba Mieszkańców

SN – średnie napięcie

SO₂ – Dwutlenek siarki

SO₄ - Siarczany

SPA – Strategiczny Plan Adaptacji

ŚOR – Środki Ochrony Roślin

u.p.o.ś. – Ustawa Prawo Ochrony Środowiska

UE – Unia Europejska

WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

ZDR – Zakład o dużym ryzyku wystąpienia awarii

ZPO – Zapobieganie Powstawaniu Odpadów

ZZR - Zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii

1. Wstęp

Zgodnie z art. 17 ust. 1. ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2021 r., poz. 1973 ze zm.), organ wykonawczy gminy w celu realizacji polityki ochrony środowiska zobligowany jest do sporządzenia gminnego programu ochrony środowiska.

Projekt gminnego programu ochrony środowiska opiniowany jest przez właściwy zarząd powiatu, a następnie uchwalany przez radę gminy. Z realizacji programu organ wykonawczy gminy sporządza co dwa lata raport, który przedstawia najpierw radzie gminy, a następnie przekazuje do organu wykonawczego powiatu.

Należy również podkreślić, że zgodnie z art. 17 ust. 4 ww. ustawy, organ wykonawczy gminy zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2022 poz. 1029 ze zm.) w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie programu ochrony środowiska.

Niniejszy program ochrony środowiska (dalej Program lub POŚ) został sporządzony z uwzględnieniem „Wytucznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” z dnia 2 września 2015 r. Zawiera cele i działania, a także środki i mechanizmy niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów oraz monitoring realizacji programu. Określony harmonogram działań jest niezbędny do poprawy jakości życia mieszkańców i stanu środowiska na terenie powiatu oraz przyczynia się do zapewnienia zrównoważonego rozwoju.

W Programie uwzględniono wymagania następujących przepisów prawnych, w tym dotyczących ochrony środowiska:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2022 r. poz. 559 ze zm.),
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2021 r. poz. 1973 ze zm.),
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2022 poz. 1029 ze zm.),
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2022 poz. 916 ze zm.),
- ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. z 2022 r. poz. 1297 ze zm.),
- ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. z 2022 r. poz. 699 ze zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadach opakowaniowych (Dz.U. z 2020 r. poz. 1114 ze zm.),

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

- ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej (Dz.U. z 2020 r. poz. 1903),
- ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. z 2020 r. poz. 1680),
- ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. prawo wodne (Dz.U. z 2021 poz. 2233 ze zm.),
- ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz.U. z 2021 r. poz. 76 ze zm.),
- ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1326 ze zm.),
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2022 poz. 503),
- ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. z 2022 poz. 672 ze zm.),
- ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. z 2020 r. poz. 2028 ze zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2022 r. poz. 1072 ze zm.).

W trakcie prac nad Programem:

- konsultowano się z pracownikami Urzędu Gminy w Wieniawie w zakresie pozyskania informacji niezbędnych do opracowania Programu,
- dokonano oceny relacji pomiędzy zapisami środowiskowych dokumentów strategicznych szczebla centralnego, wojewódzkiego i powiatowego, w celu ustalenia uwarunkowań zewnętrznych dla opracowywanego Programu,
- dokonano analizy aktualnych dokumentów strategicznych Gminy w celu zachowania spójności priorytetów oraz zapewnienia skoordynowanej realizacji działań w nich ujętych,
- określono potrzeby w zakresie ochrony środowiska na terenie gminy i na ich podstawie sprecyzowano cele i niezbędne działania ekologiczne pozostające w zgodności z celami ujętymi w krajowych, wojewódzkich i powiatowych dokumentach strategicznych oraz innymi obowiązującymi dokumentami strategicznymi Gminy,
- opracowano harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji poszczególnych działań ekologicznych, mając na uwadze pilność zaspokojenia potrzeb w zakresie ochrony środowiska, możliwości finansowe Gminy oraz dostępne źródła finansowania,
- określono sposób wdrażania i zasady monitorowania realizacji Programu.

W niniejszym Programie Ochrony Środowiska uwzględniono następujące, zasadnicze części:

- charakterystykę gminy, uwzględniającą położenie oraz stan infrastruktury i środowiska,
- uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne realizacji Programu Ochrony Środowiska na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym oraz gminnym,

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

- analizę jakości środowiska na terenie gminy wraz z planowanymi działaniami ekologicznymi,
- obszary interwencji, kierunki interwencji, cele oraz zadania wraz z harmonogramem ich realizacji,
- propozycje systemu wdrażania i monitorowania Programu.

2. Efekty realizacji dotychczasowego programu

Poprzednio obowiązującym Programem Ochrony Środowiska na obszarze gminy był Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2021 r. – aktualizacja, przyjęty uchwałą nr XIX/224/2014 Rady Gminy w Wieniawie z dnia 26 marca 2014 r. Realizacja zadań w zakresie ochrony środowiska była systematycznie prowadzona zgodnie z możliwościami finansowymi Gminy.

W poniższej tabeli przedstawiono wykaz działań zrealizowanych na terenie gminy Wieniawa w ostatnich latach w ramach obowiązywania poprzedniego Programu Ochrony Środowiska.

Tabela 1. Opis działań zrealizowanych przez Gminę Wieniawa w ostatnich latach, które miały pozytywny wpływ na stan środowiska

Działanie	Czas realizacji	Koszty realizacji	Źródła finansowania
Usuwanie i unieszkodliwianie azbestu na terenie Gminy Wieniawa 2017-2021	2017-2021	162 339,49 zł	WFOŚiGW/ Środki własne
2017			
Modernizacja oświetlenia w m. Kochanów Wieniawski	2017	32 400,00 zł	środki własne
Przebudowa drogi gminnej w m. Kaleń dz. nr ewid. 39	2017	294 650,78 zł	71 000,00 zł – dotacja ze środków związanych z wyłączeniem z produkcji gruntów rolnych; 223 650,78 zł – środki własne;
Przebudowa drogi gminnej Komorów - Kamień - Komorów dz. nr ewid. 443, Kamień dz. nr ewid. 1197	2017	237 538,13 zł	79 000,00 zł – dotacja ze środków związanych z wyłączeniem z produkcji gruntów rolnych; 158 538,13 zł – środki własne;
Przebudowa drogi gminnej w m. Żuków dz. nr ewid. 170	2017	79 923,23 zł	środki własne
Przebudowa drogi gminnej w m. Kłudno dz. nr ewid. 180	2017	208 325,68 zł	środki własne
Przebudowa drogi gminnej w m. Kłudno dz. nr ewid. 319/1 oraz 319/2	2017	253 543,63 zł	środki własne
Przebudowa drogi gminnej w m. Plec dz. nr ewid. 1338	2017	100 323,12 zł	środki własne
Przebudowa drogi gminnej w m. Zagórze o dł. 541, dz. nr ewid. 112/2	2017	170 015,77 zł	środki własne
2018			
Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Wieniawa ETAP – I-IV	2018	3 277 580,39 zł	2 593 325,00 zł – WFOŚiGW; 684 255,39 zł – środki własne;

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Działanie	Czas realizacji	Koszty realizacji	Źródła finansowania
Modernizacja przepompowni ścieków w m. Kaleń, Konary, Brudnów	2018	39 420,00 zł	środki własne
Przebudowa drogi gminnej ul. Kasztanowa w m. Wieniawa dz. nr ewid. 117, 121, 195 odł. 809	2018	1 965 219,82 zł	2 396 999,00 zł – dotacja w ramach Rządowego Programu na rzecz Rozwoju oraz konkurencyjności Regionów poprzez Wsparcie Lokalnej Infrastruktury Drogowej; 1 273 997,73 zł – środki własne;
Przebudowa drogi gminnej Skrzynno-Kamień dz. nr ewid. 303 w m. Skrzynno oraz 537 w m. Komorów o dł. 990 m	2018	324 104,03 zł	
Przebudowa drogi gminnej w m. Żuków dz. nr ewid. 40/1 i 40/2 o dł. 995,00 m.	2018	350 284,44 zł	
Przebudowa drogi gminnej ul. Spokojna w m. Jabłonica dz. nr ewid. 307 o dł. 464,00 m.	2018	140 578,39 zł	
Przebudowa drogi gminnej w m. Skrzynno dz. nr 67, 85/4, 485 i 751 o dł. 475,00 m.	2018	424 071,77 zł	
Przebudowa drogi gminnej Ryków - Pogroszyn na dz. nr ewid. 491/3 w m. Ryków oraz 609 i 656 w m. Pogroszyn o dł. 999 m.	2018	466 738,28 zł	
Budowa drogi gminnej w m. Kochanów Wieniawski o dł. 748 m dz. nr ewid. 90 i 151	2018	283 576,94 zł	
Termomodernizacja i wymiana pokrycia dachowego na budynku świetlicy wiejskiej w m. Sokolniki Suche	2018	54 950,00 zł	środki własne
Dobudowa oświetlenia ulicznego w m. Komorów	2018	21 513,00 zł	środki własne
Dobudowa oświetlenia ulicznego w m. Kłudno	2018	21 747,00 zł	środki własne
Dobudowa oświetlenia ulicznego w m. Zagórze	2018	17 112,00 zł	środki własne
Dobudowa oświetlenia ulicznego w m. Koryciska	2018	17 181,00 zł	środki własne
Modernizacja oświetlenia ulicznego w m. Sokolniki Mokre	2018	8 265,60 zł	środki własne
Modernizacja oświetlenia ulicznego w m. Kochanów Wieniawski	2018	12 884,25 zł	środki własne
Modernizacja oświetlenia ulicznego w m. Zawady	2018	9 999,00 zł	środki własne
Budowa oświetlenia drogowego – linia niskiego napięcia w miejscowości Skrzynno – wykonanie dokumentacji projektowej i roboty fachowe	2018	36 742,00 zł	środki własne
Budowa oświetlenia drogowego – linia niskiego napięcia w miejscowości Skrzynno 2 – wykonanie dokumentacji projektowej i roboty fachowe	2018	23 726,00 zł	środki własne
2019			
Modernizacja oświetlenia drogowego w m. Kochanów Wieniawski	2019	31 200,00 zł	środki własne

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Działanie	Czas realizacji	Koszty realizacji	Źródła finansowania
Budowa oświetlenia drogowego Koryciska – Fidory przy drodze gminnej nr 282/2	2019	63 449,65 zł	środki własne
Przebudowa drogi gminnej w m. Jabłonica dz. nr ewid. 501	2019	234 542,89 zł	154 567,00 zł - FDS
Przebudowa drogi gminnej ul. Warzywna w m. Wieniawa	2019	603 718,34 zł	422 603,00 zł - FDS
Przebudowa drogi gminnej w m. Zawady	2019	228 028,45 zł	159 199,00 zł - FDS
Przebudowa drogi gminnej Skrzynno – Kamień	2019	278 836,30 zł	195 185,00 zł - FDS
Przebudowa drogi gminnej Ryków - Pogroszyn	2019	297 346,02 zł	208 142,00 zł - FDS
Budowa drogi gminnej w m. Wieniawa ul. Rieczna dz nr ewid. 236	2019	221 903,39	środki własne
Budowa drogi gminnej w m. Wieniawa ul. Wąskadz nr ewid. 211	2019	134 769,27	środki własne
Budowa drogi gminnej w m. Koryciska dz. nr ewid. 252, 225/12i 282/1	2019	203 052,75	128 052,75 – środki własne; 75 000,00 – bud. Woj. Maz.;
Modernizacja budynku Przedszkola Publicznego i NZOZ w Wieniawie (w tym termomodernizacja)	2019	886 709,43 zł	WFOŚiGW
2020			
Inne			
Przebudowa lokalnego systemu zbiorowego zaopatrzenia w energię ciepłą w Gminie Wieniawa poprzez wymianę źródła ciepła oraz termomodernizację dwóch budynków (kotłownia przy PSP)	2020	1 669 748,60 zł + 1 512,90 zł (tablice informacyjne)	1 257 158,78 zł – MJWPU; 869 202,72 zł – środki własne;
Przebudowa lokalnego systemu zbiorowego zaopatrzenia w energię ciepłą w Gminie Wieniawa poprzez wymianę źródła ciepła oraz termomodernizację dwóch budynków (budynki ul. Szkolna 2 i 4)	2020	455 100,00 zł	
Termomodernizacja budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Wieniawie - Poprawa stanu technicznego budynku	2020	74 211,40 zł	środki własne
Modernizacja budynku po byłej Szkole Podstawowej na działce nr ewid. 420/1 w miejscowości Skrzynno	2020	33 000,00 zł	środki własne (FS)
Drogi			
Modernizacja drogi gminnej dz. nr ewid. 591 w m. Wydrzyn	2020	129 519,00 zł	środki własne
Modernizacja drogi gminnej dz. nr ewid. 319/5 w m. Kłudno	2020	50 122,50 zł	środki własne
Modernizacja drogi gminnej dz. nr ewid. 243/1 w m. Kłudno	2020	139 703,00 zł	środki własne

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Działanie	Czas realizacji	Koszty realizacji	Źródła finansowania
Przebudowa drogi gminnej na działce nr ewid. 716/2 w m. Brudnów o długości 400 mb -	2020	147 672,28 zł	środki własne
Przebudowa drogi gminnej na działce nr ewid. 339 i 340 w m. Sokolniki Suche	2020	120 216,89 zł	środki własne
Oświetlenie			
Modernizacja oświetlenia ulicznego w m. Zagórze	2020	15 121,62 zł	środki własne (FS)
Modernizacja oświetlenia ulicznego w m. Sokolniki Suche	2020	4 000,00 zł	środki własne (FS)
2021			
Inne			
Zaprojektowanie i budowa studni głębinowej (S-1 dz. nr ewid. 329/3) w m. Komorów	2021	617 966,50 zł	545 000,00 zł – NFOŚiGW 72 966,50 zł – środki własne
Budowa sieci kanalizacji sanitarnej z przyłączami na dz. nr ewid. 87, 86/10, 84/4, 223/25, 223/23 i 223/20 w m. Wieniawa	2021	295 575,12 zł	środki własne
Drogi			
Przebudowa drogi wewnętrznej dz. nr ewid. 39 w miejscowości Kaleń	2021	174 506,50 zł	środki własne
Przebudowa drogi wewnętrznej dz. nr ewid. 108 w miejscowości Zadąbrów	2021	152 696,78 zł	102 696,78 zł - środki własne; 50 000,00 zł – z bud. Woj. Maz.;
Przebudowa drogi gminnej ul. Łąkowa w miejscowości Wieniawa - Poprawa stanu technicznego drogi	2021	358 102,00 zł	300 000,00 zł – RFIL; 58 102,00 zł – środki własne;
Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Kamień Duży - Poprawa stanu technicznego drogi	2021	252 001,92 zł	200 000,00 zł – RFIL; 52 001,92 zł – środki własne;
Budowa drogi gminnej w m. Komorów dz. nr ewid. 444	2021	192 768,05 zł	środki własne
Modernizacja drogi gminnej Skrzywno-Wółka dz. nr ewid. 533/2, 40/1, 40/2	2021	283 263,43 zł	środki własne
Modernizacja (utwardzenie destruktem) drogi gminnej W033 dz. nr ewid. 375 w m. Kłudno	2021	109 992,50 zł	środki własne
Oświetlenie			
Modernizacja oświetlenia w m. Sokolniki Suche	2021	24 969,00 zł	środki własne (FS)
Modernizacja oświetlenia ulicznego w m. Żuków	2021	23 304,12 zł	środki własne (FS)
Modernizacja oświetlenia ulicznego w m. Skrzywno	2021	6 519,00 zł	środki własne (FS)
Modernizacja oświetlenia parku w Wieniawie	2021	14 421,75 zł	środki własne (FS)
Budowa oświetlenia ulicznego w m. Wieniawa ul. Kochanowskiego	2021	45 153,30 zł	środki własne

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Działanie	Czas realizacji	Koszty realizacji	Źródła finansowania
Budowa oświetlenia w m. Wieniawa ul. Łąkowa	2021	8 241,00 zł	środki własne (FS)
Budowa oświetlenia ulicznego w m. Sokolniki Mokre	2021	9 933,48 zł	środki własne (FS)

Źródło: Urząd Gminy w Wieniawie

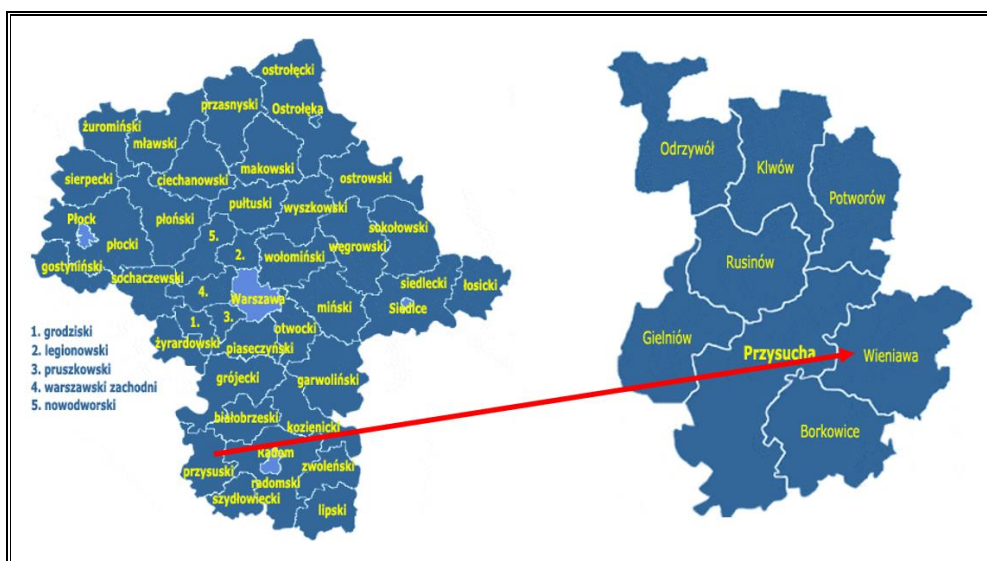
3. Ocena stanu środowiska

3.1 Charakterystyka gminy

3.1.1 Położenie administracyjne i geograficzne

Gmina Wieniawa jest gminą wiejską położoną w południowo-zachodniej części województwa mazowieckiego, w powiecie przysuskim, w odległości około 25 km na zachód od Radomia. Podzielona jest na 21 następujących sołectw: Brudnów, Głogów, Jabłonica, Kamień, Kłudno, Kochanów, Komorów, Koryciska, Plec, Pogroszyn, Romualdów, Ryków, Skrzywno, Sokolniki Mokre, Sokolniki Suche, Wieniawa, Wola Brudnowska, Wydrzyn, Zagórze, Zawady i Żuków. Liczba ludności na koniec roku 2021 wyniosła 5 190 osób i na przestrzeni lat 2017-2021 zmniejszyła się o 2,85%. Powierzchnia gminy wynosi 104 km².¹

Rysunek 1. Położenie gminy Wieniawa na tle województwa mazowieckiego i powiatu przysuskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://gminy.pl/>

Gmina sąsiaduje z:

- gminą wiejską Przytyk, powiat radomski, województwo mazowieckie,
- gminą wiejską Wolanów, powiat radomski, województwo mazowieckie,
- gminą miejsko-wiejską Szydłowiec, powiat szydłowiecki, województwo mazowieckie,

¹Dane z Głównego Urzędu Statystycznego

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

- gminą wiejską Chlewiska, powiat szydłowiecki, województwo mazowieckie,
- gminą wiejską Borkowice, powiat przysuski, województwo mazowieckie,
- gminą miejsko-wiejską Przysucha, powiat przysuski, województwo mazowieckie.

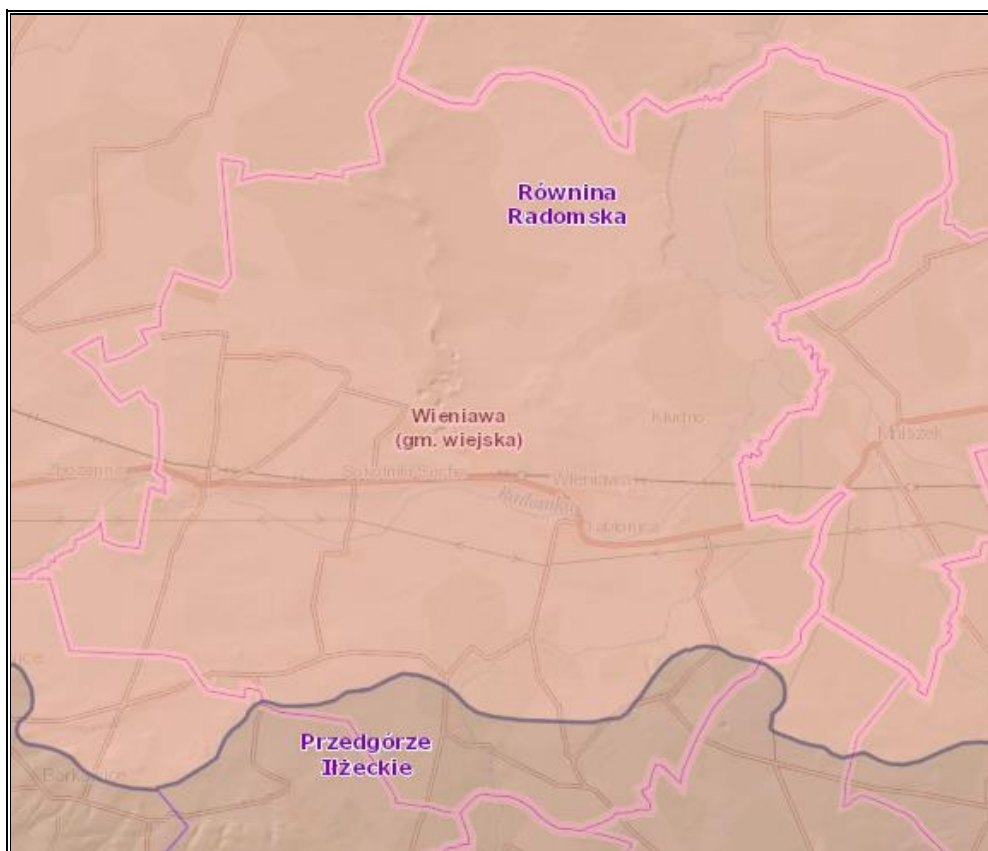
Według podziału fizycznogeograficznego Polski, obszar gminy Wieniawa położony jest na terytorium dwóch makroregionów fizyczno-geograficznych tj. Wzniesień Południowomazowieckich oraz Wyżyny Kieleckiej, w których obszarze odznaczają się mniejsze jednostki – mezoregiony. Do mezoregionów położonych na terenie gminy, należą: Równina Radomska i Przedgórze Iłżeckie.

Tabela 2. Położenie gminy Wieniawa wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski

Gmina Wieniawa		
Megaregion	Pozaalpejska Europa Środkowa	
Prowincja	Niż Środkowoeuropejski	Wyżyny Polskie
Podprowincja	Niziny Środkowopolskie	Wyżyna Małopolska
Makroregion	Wzniesienia Południowomazowieckie	Wyżyna Kielecka
Mezoregion	Równina Radomska	Przedgórze Iłżeckie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://geologia.pgi.gov.pl>

Rysunek 2. Położenie fizyczno-geograficzne gminy Wieniawa

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy, <http://geologia.pgi.gov.pl/>

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

3.1.2 Infrastruktura techniczna

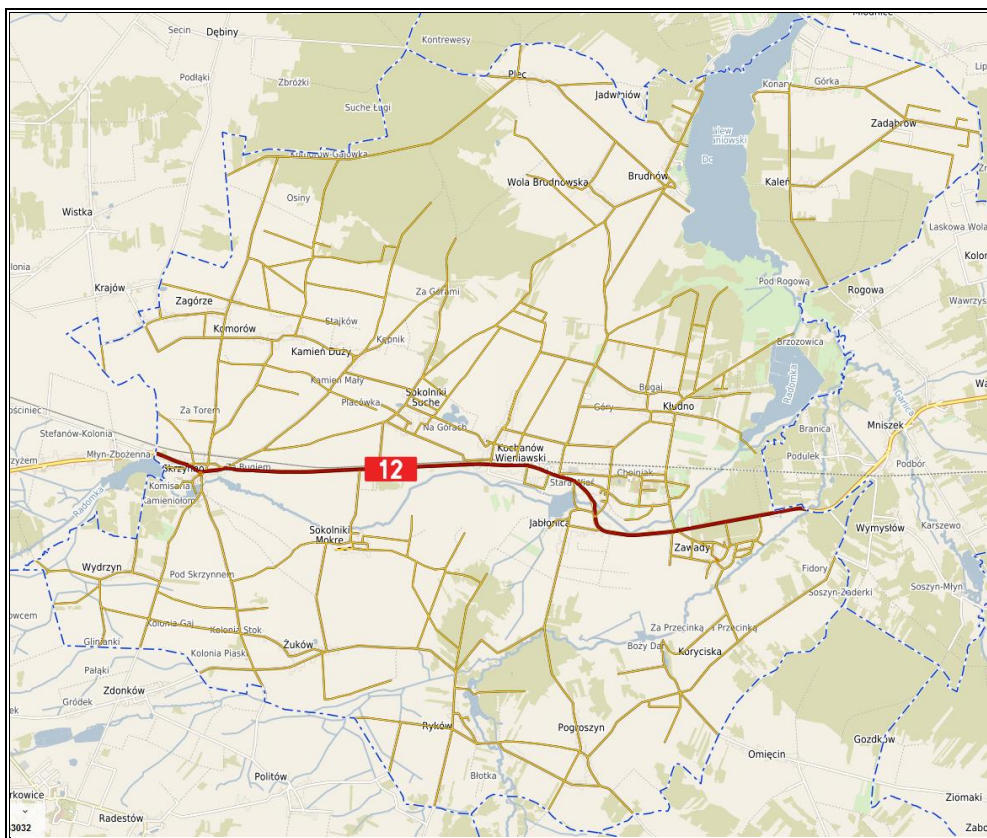
Transport drogowy

Układ drogowy na terenie gminy Wieniawa tworzą:

- droga krajowa nr 12 relacji Łęknica (granica z Niemcami) – Dorohusk (granica z Ukrainą), która stanowi główny szlak komunikacyjny na terenie gminy Wieniawa,
- drogi powiatowe oraz drogi gminne i wewnętrzne.

Sieć dróg gminnych umożliwia komunikację między poszczególnymi jednostkami osadniczymi gminy. Występują tu także połączenia autobusowe, które umożliwiają przemieszczanie się mieszkańców, jak i turystów. Dobry stan techniczny wpływa również na zmniejszenie się wydzielenia spalin oraz kurzów i pyłów do atmosfery. Dlatego istotne jest utrzymanie dróg w dobrym stanie i poddawanie ich regularnym pracom modernizacyjnym.

Rysunek 3. Sieć dróg na terenie gminy Wieniawa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://wieniawa.e-mapa.net/>

Transport kolejowy

Przez teren gminy Wieniawa przebiega linia kolejowa nr 22 relacji Tomaszów Mazowiecki - Radom. Zlokalizowane są tu dwie stacje: Skrzywno oraz Wieniawa.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029

Zaopatrzenie w ciepło

Na terenie gminy Wieniawa nie funkcjonuje centralny system ciepłowniczy i nie działają przedsiębiorstwa ciepłownicze. Ciepło odbiorcom dostarczane jest za pomocą indywidualnych kotłowni i systemów grzewczych, które zaspokajają potrzeby budynków mieszkalnych oraz obiektów publicznych. W celach grzewczych najczęściej wykorzystywane są węgiel kamienny, biomasa (pellet, zrębka) i gaz płynny.²

Zaopatrzenie w gaz

Na terenie gminy nie funkcjonuje sieć gazowa. Z powodu braku infrastruktury gazowej oraz ze względu na łatwość w użytkowaniu i czynniki ekonomiczne, mieszkańcy korzystają z gazu propan-butan dystrybuowanego w butlach lub zbiornikach przydomowych.³

Zaopatrzenie w energię elektryczną

Gmina Wieniawa zaopatrywana jest w energię elektryczną ze stacji GPZ 110/15 kV zlokalizowanych w pobliżu miejscowości Przysucha oraz Końskie. Przez teren ten przebiega przesyłowa, napowietrzna linia wysokiego napięcia 110 kV Chronówek – Przysucha.⁴

Na obszarze gminy energia elektryczna jest rozprowadzana poprzez linie średniego napięcia do poszczególnych stacji transformatorowych SN/nN znajdujących się na jej terenie, z których wyprowadzona jest sieć niskiego napięcia, trafiająca bezpośrednio do odbiorców końcowych.

3.2 Analiza stanu środowiska przyrodniczego gminy

Zgodnie z „Wytocznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” z 2 września 2015 roku, sporządzonymi przez Ministerstwo Środowiska, Rozdział 4, str. 6: „Należy dokonać oceny stanu środowiska na terenie danej JST z uwzględnieniem dziesięciu obszarów przyszłej interwencji: (1) ochrona klimatu i jakości powietrza, (2) zagrożenia hałasem, (3) pola elektromagnetyczne, (4) gospodarowanie wodami, (5) gospodarka wodno-ściekowa, (6) zasoby geologiczne, (7) gleby, (8) gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, (9) zasoby przyrodnicze, (10) zagrożenia poważnymi awariami”.

W związku z powyższym przeprowadzono analizę stanu środowiska naturalnego na obszarze gminy Wieniawa z uwzględnieniem dziesięciu obszarów interwencji określonych ww. wytycznych, które scharakteryzowano w kolejnych podrozdziałach.

² Strategia Rozwoju Gminy Wieniawa na lata 2018-2032

³ Jw.

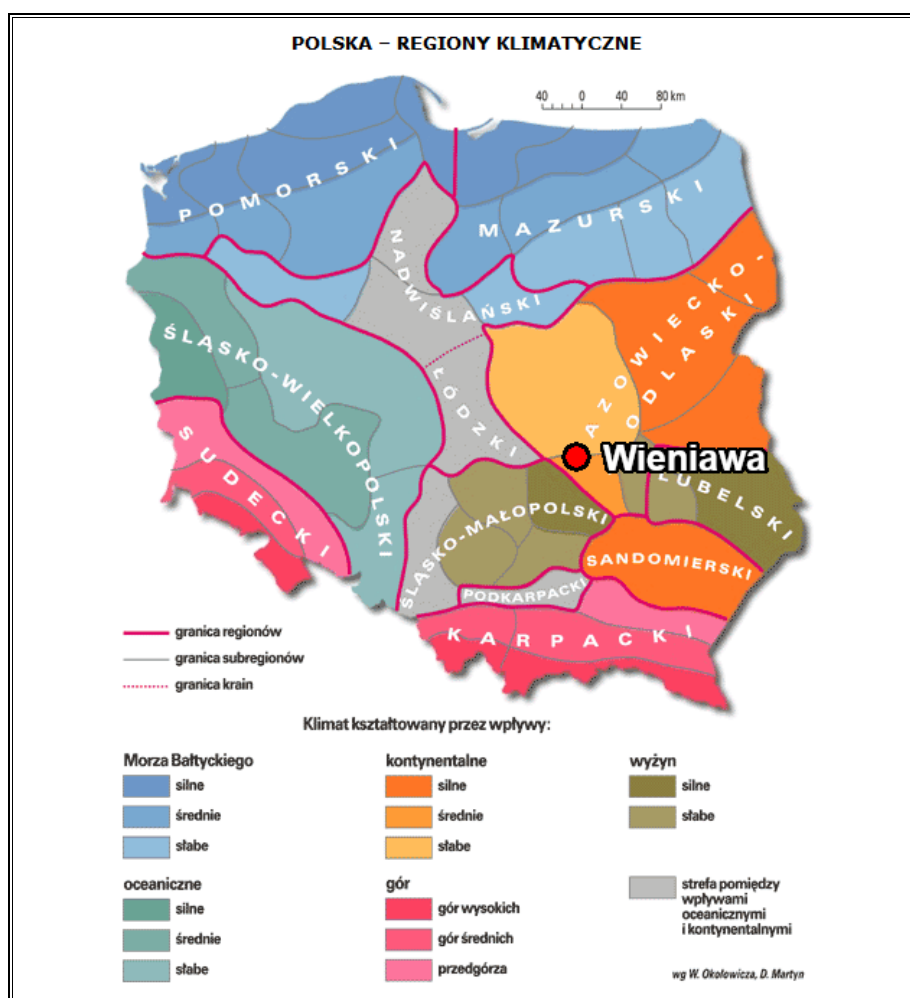
⁴ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wieniawa

3.2.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza

Klimat

Gmina Wieniawa, zgodnie z regionalizacją rolniczo-klimatyczną wg W. Okołowicza i D. Martyn, znajduje się w obrębie zaliczanym do mazowiecko-podlaskiej dzielnicy rolniczo-klimatycznej. Klimat na tym terenie określany jest, jako umiarkowany, ciepły, przejściowy, który kształtowany jest przez silne wpływy kontynentalnych mas powietrza. Charakteryzuje się on suchym, upalnym latem i mroźną zimą. Średnioroczna suma opadów na obszarze gminy wynosi około 600 mm.⁵ Średnia długość okresu wegetacyjnego wynosi od 220 do 230 dni.⁶ Średnia temperatura powietrza w styczniu wynosi ok. -2°C, a w lipcu ok. 19°C, co przekłada się na średnią roczną temperaturę wynoszącą około 8°C.⁷

Rysunek 4. Położenie gminy Wieniawa na tle dzielnic rolniczo-klimatycznych Polski wg W. Okołowicza i D. Martyn

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://www.wiking.edu.pl>

⁵ <https://klimat.imgw.pl/>

⁶ A. M. Tomczyk, K. Szyga-Pluta, *Okres wegetacyjny w Polsce w latach 1971-2010*, Przegląd Geograficzny, 2016, 88, 1, s. 75-86

⁷ <https://klimat.imgw.pl/>

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029

Stan powietrza

Zakres i sposoby ochrony powietrza atmosferycznego w polskim prawie środowiskowym określone są głównie w ustawie Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2021 poz. 1973 ze zm.). Przepisy te dotyczą ochrony zasobów środowiska przyrodniczego, przeciwdziałania zanieczyszczeniom, wydawania pozwoleń, opłat i kar administracyjnych za wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza.

Potrzeba prawnej ochrony powietrza atmosferycznego, jest skutkiem jego zanieczyszczenia, które w ustawie Prawo ochrony środowiska zostało zdefiniowane jako: „emisja, która może być szkodliwa dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, może powodować szkodę w dobrach materialnych, może pogarszać walory estetyczne środowiska lub może kolidować z innymi uzasadnionymi sposobami korzystania ze środowiska” (art. 3 pkt 49 u.p.o.ś.).

W obszarze gminy Wieniawa można wyodrębnić dwa rodzaje zanieczyszczeń powietrza – tzw. emisję liniową i emisję powierzchniową. Źródłem największej emisji liniowej jest ruch drogowy wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, tj. drogi krajowej nr 12. Wielkość emisji ze źródeł komunikacyjnych zależy jest m.in. od natężenia ruchu pojazdów i stosowanego paliwa. Dodatkowy wpływ na wielkość emisji zanieczyszczeń ma tzw. emisja wtórna z unoszenia się pyłu PM10 z nawierzchni dróg. Źródłem emisji powierzchniowej mogą być zanieczyszczenia emitowane z indywidualnych źródeł ciepła budynków (tzw. niska emisja), w których spalane są paliwa wysokoemisyjne. W wyniku spalania materiałów opałowych, oprócz ciepła, powstają również gazy spalinowe oraz popioły i żużle (w przypadku paliw stałych).

Wypełniając obowiązek wynikający z art. 89 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska wykonuje roczne oceny jakości powietrza. W przypadku województwa mazowieckiego ocena dokonywana jest w podziale na 4 strefy – Aglomerację Warszawską, miasto Płock, miasto Radom oraz strefę mazowiecką. Obszar gminy Wieniawa mieści się w strefie mazowieckiej, wobec czego w poniższych tabelach zestawiono wyniki klasyfikacji dla strefy mazowieckiej w 2021 r. Ocena poziomów substancji w powietrzu odbywa się pod kątem ochrony zdrowia ludzi oraz ochrony roślin, co zaprezentowano poniżej.

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Tabela 3. Wynikowe klasy strefy mazowieckiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2021 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy													Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy
		Kryterium – poziom dopuszczalny								Kryterium – poziom docelowy					Kryterium - poziom celu długoterminowego
		SO ₂	NO ₂	PM10	PM2,5		Pb	C ₆ H ₆	CO	As	B(a)P	Cd	Ni	O ₃	
Faza I	Faza II														
Strefa mazowiecka	PL1404	C	A	C	A	C1	A	A	A	A	C	A	A	A	D2

Źródło: GIOŚ, Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim za rok 2021

Tabela 4. Wynikowe klasy strefy mazowieckiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2021 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy				Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy	
		Kryterium – poziom dopuszczalny				Kryterium - poziom docelowy	Kryterium - poziom celu długoterminowego
		SO ₂		NO _x			
Strefa mazowiecka	PL1404	A		A		A	D2

Źródło: GIOŚ, Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim za rok 2021

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Substancje oceniane ze względu na ochronę zdrowia ludzi to:

- dwutlenek siarki (SO₂),
- dwutlenek azotu (NO₂),
- tlenek węgla (CO),
- benzen (C₆H₆),
- ozon troposferyczny (O₃),
- pył zawieszony PM₁₀, oraz zawarte w tym pyłe metale ciężkie (ołów, arsen, kadm, nikiel i benzo(a)piren),
- pył PM_{2,5}.

Natomiast substancje oceniane ze względu na ochronę roślin to:

- dwutlenek siarki (SO₂),
- tlenki azotu (NO_x),
- ozon (O₃).

W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie, można wydzielić następujące klasy stref:

1. Dla substancji, dla których określone są poziomy dopuszczalne lub docelowe:

- **klasa A** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych,
- **klasa C** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe.

Poziom dopuszczalny - oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony na podstawie wiedzy naukowej, w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie, lub środowisko jako całość, który powinien być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekraczany.

Poziom docelowy - oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który ma być osiągnięty tam, gdzie to możliwe w określonym czasie.

2. Dla substancji, dla których określone są poziomy celu długoterminowego:

- **klasa D1** – stężenie ozonu i współczynnik AOT40 nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- **klasa D2** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego.

Poziom celu długoterminowego - oznacza poziom substancji w powietrzu, który należy osiągnąć w dłuższej perspektywie - z wyjątkiem przypadków, gdy nie jest to możliwe

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029

w drodze zastosowania proporcjonalnych środków - w celu zapewnienia skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.

3. Dla PM_{2,5}, dla którego określono poziom dopuszczalny dla fazy II:

- **klasa A1** – stężenia PM_{2,5} na terenie strefy nie przekraczają poziomu dopuszczalnego dla fazy II,
- **klasa C1** – stężenia PM_{2,5} przekraczają poziom dopuszczalny dla fazy II.

Poziom dopuszczalny faza II - poziom dopuszczalny określony dla fazy II jest to orientacyjna wartość dopuszczalna, która zostanie zweryfikowana przez Komisję Europejską w świetle dalszych informacji, w tym na temat skutków dla zdrowia i środowiska oraz wykonywalności technicznej. Od 1 stycznia 2020 r. poziom dopuszczalny dla fazy II do osiągnięcia to: 20 µg/m³.

Roczna ocena jakości powietrza za 2021 r. w strefie mazowieckiej wykazała przekroczenia następujących standardów imisyjnych:

- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy dopuszczalne (kryterium ochrona zdrowia) – pył PM₁₀ (śr. 24-h); dwutlenek siarki SO₂ (śr. 24-h);
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy dopuszczalne (II faza), (kryterium ochrona zdrowia) – pył PM_{2,5} (śr. roczna);
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy docelowe (kryterium ochrona zdrowia) – benzo(a)piren B(a)P (śr. roczna);
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy celu długoterminowego (kryterium ochrona zdrowia) – ozon O₃ (max 8-h); (kryterium ochrona roślin) - ozon O₃ (AOT40).

Na terenie gminy nie ma zlokalizowanej stacji monitoringu jakości powietrza. Dla potrzeb dokonania rocznej oceny jakości powietrza za rok 2021 wykorzystano wyniki modelowania matematycznego jakości powietrza przygotowane przez Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy oraz metodę obiektywnego szacowania.

W ocenie jakości powietrza za rok 2021 na terenie gminy Wieniawa nie stwierdzono przekroczeń poziomów dopuszczalnych i docelowych zanieczyszczeń ze względu na ochronę zdrowia ludzi, a także ze względu na ochronę roślin.

W roku kalendarzowym 2021 na terenie gminy Wieniawa, stężenia średnioroczne osiągnęły następujące wartości:

1. **Dwutlenek azotu (NO₂):** S_a = 11-12 µg/m³,
2. **Dwutlenek siarki (SO₂)⁸:** S_a = 3-4 µg/m³,

⁸ Poziom dopuszczalny dla SO₂ (wartości średnioroczne) określany jest jedynie pod kątem ochrony roślin, co oznacza, że norma ta nie dotyczy stref będących aglomeracjami lub miastami powyżej 100 tys. mieszkańców.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029

3. **Pył zawieszony PM10:** $S_a = 18-23 \mu\text{g}/\text{m}^3$,
4. **Pył zawieszony PM2,5:** $S_a = 11-14 \mu\text{g}/\text{m}^3$,
5. **Benzen:** $S_a = 0,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$,
6. **Ołów⁹:** $S_a = 0,005 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Gmina Wieniawa podejmuje działania w zakresie poprawy jakości powietrza poprzez ograniczenie niskiej emisji. Mieszkańcy mają możliwość ubiegania się o dofinansowanie na wymianę źródła ciepła na ekologiczne w ramach programu „Czyste Powietrze”.

Odnawialne Źródła Energii (OZE)

Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego, a w efekcie poprawa jakości powietrza może nastąpić także poprzez montaż instalacji odnawialnych źródeł energii. Odnawialnymi źródłami energii są odnawialne, niekopalne źródła energii obejmujące przede wszystkim energię wiatru, energię promieniowania słonecznego, energię geotermalną, energię wodną oraz energię otrzymywaną z biomasy i biogazu. Efektywność pracy instalacji wykorzystujących energię odnawialną uzależniona jest jednak od potencjału wykorzystania poszczególnych źródeł i uwarunkowań obszaru, na którym zostaną zlokalizowane.

Energia wody

Energia wody wykorzystywana jest głównie do wytwarzania energii elektrycznej za pośrednictwem turbiny wodnej połączonej z prądnicą. Elektrownie wodne buduje się najczęściej na terenach górzystych lub w miejscach, gdzie jest możliwe piętrzenie wody. Wyższe spiętrzenie i większa masa przepływającej wody przyczyniają się do większej ilości energii elektrycznej możliwej do wytworzenia. Małe elektrownie wodne (MEW) dzieli się dodatkowo na: mikro elektrownie wodne, mini elektrownie wodne, małe elektrownie wodne.

Na terenie gminy Wieniawa na rzece Jabłonica w miejscowości Koryciska w osadzie Młyńskiej Boży – Dar wykorzystywana jest energia wody do napędu małej turbiny wodnej.¹⁰

Energia wiatru

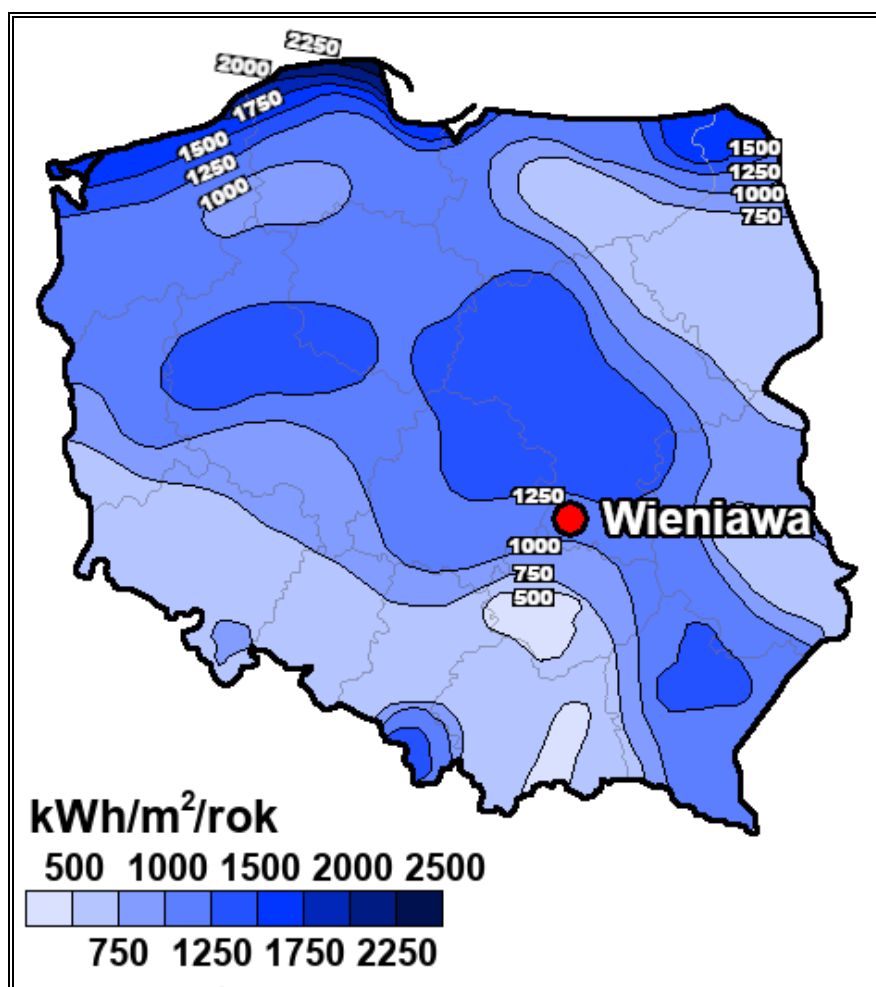
Poniższy rysunek przedstawia mezoskalową mapę wiatrów z izoliniami rocznej podaży surowej energii wiatru, niesionej przez strugę wiatru o powierzchni przekroju 1 m^2 na wysokości 30 m nad poziomem gruntu (30 m n.p.g.). Z analizy mapy wynika, że gmina znajduje się w strefie korzystnych warunków dla rozwoju energetyki wiatrowej, bowiem na jej terenie energia wiatru na wysokości 30 m nad poziomem gruntu wynosi ok. $1\ 000 \text{ kWh}/\text{m}^2/\text{rok}$. Na terenie gminy Wieniawa nie są zlokalizowane elektrownie wiatrowe.

⁹ Stężenie oznaczone jako suma metalu i jego związków w pyłe zawieszonym PM10.

¹⁰ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Przysuskiego na lata 2020 – 2025 z perspektywą do roku 2028 - aktualizacja

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029

Rysunek 5. Położenie gminy Wieniawa na mapie energii wiatru w kWh/m² na wysokości 30 m nad poziomem gruntu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Halina Lorenc, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Opracowanie 2001, Warszawa

Energia z biomasy

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych (Dz.U. 2022 poz. 403) biomasa to ulegające biodegradacji części produktów, odpady lub pozostałości pochodzenia biologicznego z rolnictwa, łącznie z substancjami roślinnymi i zwierzęcymi, leśnictwa i rybołówstwa oraz powiązanych z nimi działów przemysłu, w tym z chowu i hodowli ryb oraz akwakultury, a także ulegająca biodegradacji część odpadów przemysłowych i komunalnych, w tym z instalacji służących zagospodarowaniu odpadów oraz uzdatniania wody i oczyszczania ścieków.

Duże zasoby ziem wykorzystywanych rolniczo stwarzają możliwość wykorzystania biomasy w energetyce cieplnej. Zatem z powodu rolniczego charakteru obszaru wiejskiego gminy, biomasa wykorzystywana jest do produkcji energii na indywidualne potrzeby w gospodarstwach.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029

Na terenie gminy Wieniawa w Publicznej Szkole Podstawowej z Klasami Sportowymi im. Jana Kochanowskiego w Wieniawie przy ul. Szkolnej 6, w instalacji o mocy 0,499 MW oraz w Urzędzie Gminy przy ul. Kochanowskiego 88, w instalacji, która jest w trakcie zmiany na 2 kotły, każdy o mocy 350 kW, ma zastosowanie biomasy zrębki drzewnej do celów grzewczych.

Energia z biogazu

Zgodnie z ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii biogaz to gaz uzyskany z biomasy, w szczególności z instalacji przeróbki odpadów zwierzęcych lub roślinnych, oczyszczalni ścieków oraz składowisk odpadów. Z kolei biogaz rolniczy jest gazem otrzymywanym w procesie fermentacji metanowej surowców rolniczych, produktów ubocznych rolnictwa, płynnych lub stałych odchodów zwierzęcych, produktów ubocznych, odpadów lub pozostałości z przetwórstwa produktów pochodzenia rolniczego, lub biomasy leśnej, lub biomasy roślinnej zebranej z terenów innych niż zaewidencjonowane jako rolne, lub leśne, z wyłączeniem biogazu pozyskanego z surowców pochodzących ze składowisk odpadów, a także oczyszczalni ścieków, w tym zakładowych oczyszczalni ścieków z przetwórstwa rolno-spożywczego, w których nie jest prowadzony rozdział ścieków przemysłowych od pozostałych rodzajów osadów i ścieków.

Na obszarze gminy nie funkcjonuje obecnie żadna biogazownia.

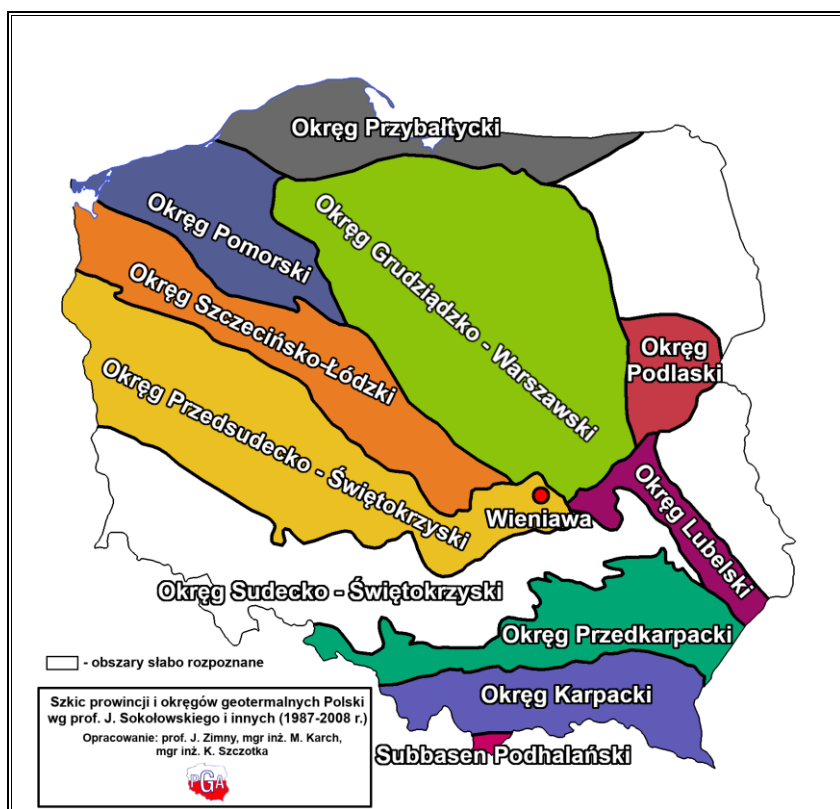
Energia geotermalna

Gmina Wieniawa znajduje się na terenie przedsudecko-świętokrzyskiego okręgu geotermalnego. Temperatura wód geotermalnych na głębokości 2000 m p.p.t. wynosi tutaj około 50°C. Uznaje się, że wydobycie wód geotermalnych jest opłacalne, gdy do głębokości 2 km temperatura osiąga 65°C. Należy jednak uwzględnić jeszcze inne czynniki determinujące opłacalność wydobycia – mineralizację, głębokość zalegania złoża czy wydajność eksploatacyjną.

Na terenie gminy energia geotermalna nie jest wykorzystywana na szerszą skalę. Jednak, w związku ze wzrostem zainteresowania społeczeństwa wykorzystaniem pomp ciepła w budynkach indywidualnych w ciągu ostatnich kilku lat, na terenie gminy występują takie instalacje.

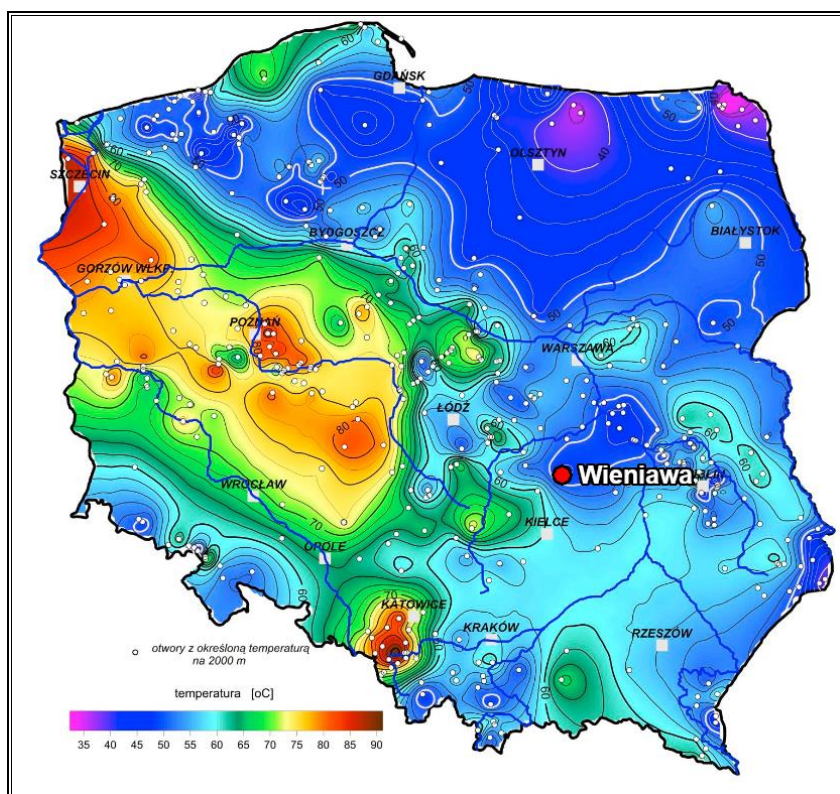
Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029

Rysunek 6. Położenie gminy Wieniawa na mapie okręgów geotermalnych w Polsce

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://www.pga.org.pl/>

Rysunek 7. Położenie gminy Wieniawa na mapie rozkładu temperatury na głębokości 2000 m p.p.t.

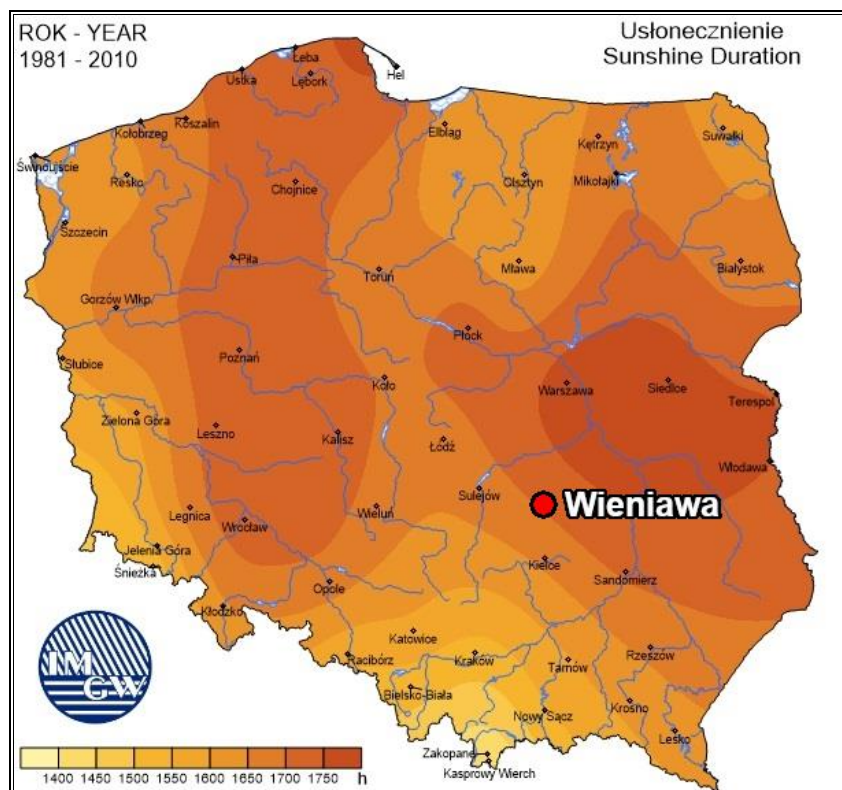
Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://www.pgi.gov.pl/>

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029

Energia słoneczna

Warunki dla rozwoju energetyki słonecznej w województwie mazowieckim są korzystne. Gmina Wieniawa położona jest na obszarze, gdzie usłonecznienie w ciągu roku (czyli liczba godzin z bezpośrednio widoczną tarczą słoneczną) wynosi około 1 700 godzin i należy do wysokiego w Polsce. Oznacza to, że występuje tu potencjał w zakresie wykorzystania energii słonecznej na cele c.o. i c.w.u.

Rysunek 8. Położenie gminy Wieniawa na mapie usłonecznienia na terenie Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej - Państwowy Instytut Badawczy, <http://klimat.pogodynka.pl>

Na terenie gminy występują korzystne warunki do instalacji urządzeń wykorzystujących energię słoneczną. Ponadto w ostatnich latach wzrosło zainteresowanie wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii oraz ich dostępność. Można zatem wnioskować, że na jej terenie wśród właścicieli prywatnych zlokalizowane są indywidualne instalacje wykorzystujące energię słoneczną

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Podsumowanie: analiza SWOT

Tabela 5. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> — brak dużych zakładów przemysłowych i punktów emitujących znaczące ilości zanieczyszczeń na terenie gminy, — dobra jakość powietrza atmosferycznego - brak stwierdzonych przekroczeń stężeń zanieczyszczeń w powietrzu na obszarze gminy, — dotacje dla mieszkańców na wymianę starych kotłów na nowe ekologiczne źródła ciepła. 	<ul style="list-style-type: none"> — brak sieci gazowej, — wykorzystanie nieekologicznych nośników ciepła przez gospodarstwa domowe wpływające na niską emisję.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> — dobre warunki klimatyczne do montażu instalacji odnawialnych źródeł energii, — rozwój nowych technologii energetycznych, bazujących na odnawialnych źródłach energii, — termomodernizacja budynków. 	<ul style="list-style-type: none"> — rosnące koszty inwestycji OZE, — wzrost cen nośników energii wykorzystywanych na cele grzewcze, — wzrost natężenia ruchu na szlakach komunikacyjnych, — zmiany klimatu.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.2 Zagrożenia hałasem

Źródła hałasu na obszarze gminy

Przez hałas rozumie się dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz. Hałas jest zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego charakteryzującym się różnorodnością źródeł i powszechnością występowania. Głównym źródłem emisji hałasu do środowiska na terenie gminy jest ruch samochodowy na drodze krajowej nr 12. Ponadto źródłem hałasu na tym terenie są również liczne zakłady usługowe, które działają przede wszystkim w budownictwie oraz handlu hurtowym i detalicznym. Stanowią one jednak niewielkie źródło hałasu i nie są mocno uciążliwe dla mieszkańców.

Badania natężenia hałasu

Ochroną akustyczną objęte są tylko określone rodzaje terenów, wskazane w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, wyróżnione ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje (np. tereny zamieszkałe, rekreacyjne, szpitale). Ograniczenie emisji hałasu może nastąpić m.in. poprzez stosowanie środków technicznych, technologicznych lub organizacyjnych zmniejszających natężenie hałasu, ale również poprzez odpowiednie zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dotyczące lokalizacji obiektów przemysłowych, zapewnienie odpowiednich odległości terenów przeznaczonych pod nową zabudowę lub

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

stosowanie odpowiednich barier akustycznych. Istotnym działaniem w zakresie ograniczania natężenia hałasu jest także monitoring.

Na terenie gminy Wieniawa w latach 2018-2021 nie prowadzono pomiarów hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

Podsumowanie: analiza SWOT

Tabela 6. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem

Mocne strony	Słabe strony
— brak dużych zakładów przemysłowych, o nadmiernej emisji hałasu.	— brak stałych pomiarów hałasu prowadzonych na terenie gminy w ramach PMŚ, — przebiegająca przez obszar gminy droga krajowa nr 12.
Szanse	Zagrożenia
— uwzględnianie w mpzp zapisów dotyczących ograniczania uciążliwości powodowanych przez hałas, — remonty nawierzchni dróg publicznych, — stosowanie rozwiązań technicznych lub technologicznych wpływających na ograniczenie emisji hałasu.	— wzrost natężenia ruchu pojazdów na drogach, — rosnące koszty inwestycji drogowych.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.3 Pola elektromagnetyczne

Źródła promieniowania elektromagnetycznego na obszarze gminy

Promieniowanie elektromagnetyczne występuje powszechnie w środowisku, przy czym ujemny wpływ na stan środowiska i zdrowie ludzi mają urządzenia, które emitują fale elektromagnetyczne o częstotliwości od 0 Hz do 300 GHz.

Do źródeł promieniowania elektromagnetycznego, które występują na terenie gminy, należą m.in.:

- stacje i linie energetyczne,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- urządzenia emitujące pola elektromagnetyczne wykorzystywane w przemyśle, medycynie, policji, straży pożarnej.

Ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach, a także zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Badania poziomu PEM

Na terenie gminy Wieniawa w latach 2017-2021 nie prowadzono pomiarów pól elektromagnetycznych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

W ostatnich latach przeprowadzono natomiast badania poziomu natężenia pola elektrycznego w otoczeniu niektórych stacji bazowych na terenie gminy. Wykazały one dotrzymanie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

W lipcu 2021 roku uruchomiony został ogólnodostępny, bezpłatny system SI2PEM, dzięki któremu możliwe jest sprawdzenie poziomu pola elektromagnetycznego w dowolnie wybranych miejscu na terenie całego kraju. Zgodnie z przeprowadzoną symulacją z dnia 23 grudnia 2021 r. rozkładu pola elektromagnetycznego przy założeniu, że stacje bazowe działają, obsługując typowy komercyjny ruch z typową średnią wartością wykorzystania mocy zadeklarowaną przez właściciela, na obszarze gminy poziom pola elektromagnetycznego wynosi ok. 1% wartości granicznej.

Istniejące urządzenia na tym terenie, nie stanowią większego zagrożenia. W zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym należy jednak uwzględnić następujące działania: wprowadzać zakazy lokalizowania nowych obiektów przeznaczonych na stały pobyt ludzi w pasach technologicznych wzdłuż linii elektroenergetycznych, a także ograniczać lokalizowanie stacji bazowych telefonii komórkowych emitujących promieniowanie elektromagnetyczne w postaci masztów antenowych w bezpośrednim sąsiedztwie terenów mieszkaniowych oraz na terenach przeznaczonych pod funkcję mieszkaniową.

Podsumowanie analiza SWOT

Tabela 7. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">— przeprowadzone badania poziomu natężenie pola elektrycznego w otoczeniu niektórych stacji bazowych na terenie gminy,— brak urządzeń powodujących większe zagrożenie w zakresie emisji szkodliwych fal elektromagnetycznych.	<ul style="list-style-type: none">— brak prowadzonych badań poziomu PEM na obszarze gminy w ramach PMS,— linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia, przebiegająca przez obszar gminy.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">— uwzględnianie w mpzp zapisów dotyczących ograniczania infrastruktury technicznej, emitującej promieniowanie elektromagnetyczne w bezpośrednim sąsiedztwie terenów przeznaczonych pod funkcję mieszkaniową.	<ul style="list-style-type: none">— rosnące zapotrzebowanie społeczeństwa na media (radio, telewizję, Internet) i urządzenia emitujące pola elektromagnetyczne.

Źródło: Opracowanie własne

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Jednolite części wód powierzchniowych dzieli się na naturalne, dla których określa się stan ekologiczny i stan chemiczny oraz na sztuczne (powstałe w wyniku działalności człowieka) i silnie zmienione (ich charakter został w znacznym stopniu zmieniony w następstwie fizycznych przeobrażeń, będących wynikiem działalności człowieka), dla których określa się potencjał ekologiczny i stan chemiczny.

Spośród wymienionych jednolitych części wód powierzchniowych dwie jcw, tj. Radomka od źródeł do Szabasówki bez Szabasówki i Radomka od Szabasówki do Mlecznej zostały określone jako silnie zmienione części wód, pozostałe jcw mają status naturalnych jcw. Jednolite części wód powierzchniowych na terenie gminy Wieniawa reprezentują typy abiotyczne: 17 (potok nizinny piaszczysty) i 19 (rzeka nizinna piaszczysto-gliniasta. Położone są w dorzeczu Wisły w regionie wodnym Środkowej Wisły.

W ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ) z jcw, zlokalizowanych w obszarze gminy, badaniami monitoringowymi w latach 2016 - 2021 objęte były cztery jcw w wyznaczonych punktach pomiarowo - kontrolnych (ppk):

- Radomka od źródeł do Szabasówki bez Szabasówki, ppk Radomka - Wieniawa, kod ppk PL01S0701_1075, współrzędne ppk E: 20,801110 N: 51,358060,
- Jabłonica, ppk , Jabłonica - Mniszek, uj. do Szabasówki, kod ppk PL01S0701_1080, współrzędne ppk E: 20,846390 N: 51,356110,
- Wiązownica, ppk Wiązownica - Słowików, uj. do Radomki, kod ppk PL01S0701_1081, współrzędne ppk E: 20,887500 N: 51,456944,
- Radomka od Szabasówki do Mlecznej, ppk Radomka - Lisów, kod ppk , PL01S0701_1076, współrzędne ppk E: 21,178330 N: 51,511110.

Ocena stanu wód powierzchniowych wykonywana jest w odniesieniu do jednolitych części wód na podstawie wyników PMŚ. Stan jednolitych części wód powierzchniowych ocenia się przez porównanie wyników klasyfikacji stanu ekologicznego/ potencjału ekologicznego i stanu chemicznego.

Klasyfikację i ocenę jcw wykonano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. 2019, poz. 2149) i z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. 2021, poz. 1475).

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Na podstawie najbardziej aktualnych uzyskanych wyników badań określono:

- umiarkowany potencjał ekologiczny w przypadku jcwp Radomka od źródeł do Szabasówki bez Szabasówki,
- słaby potencjał ekologiczny w przypadku jcwp Radomka od Szabasówki do Mlecznej,
- stan chemiczny poniżej dobrego w przypadku jcwp: Radomka od źródeł do Szabasówki bez Szabasówki i Radomka od Szabasówki do Mlecznej.

Stan badanych jednolitych części wód powierzchniowych na terenie gminy Wieniawa został określony jako zły.

W jcwp badanych w 2020 roku w ramach PMS w 2021 roku wykonano klasyfikację badanych wskaźników jakości jednolitych części wód powierzchniowych i elementów biologicznych, hydromorfologicznych, fizykochemicznych grupa 3.1 - 3.6 bez klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego, stanu chemicznego i oceny stanu jcwp zgodnie z §15 rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. 2021, poz. 1475).

Na podstawie uzyskanych wyników badań w 2020 roku sklasyfikowano:

- elementy biologiczne na poziomie klasy 3 - umiarkowany stan (jcwp Jabłonica) i klasy 4 - słaby stan (jcwp Wiązownica),
- elementy fizykochemiczne (grupa 3.1 -3.5) na poziomie klasy 1 - stan bardzo dobry (jcwp Radomka od źródeł do Szabasówki bez Szabasówki), klasy 2 - stan dobry (jcwp Jabłonica) i niespełniające wymogów klasy 2 - stan poniżej dobrego (jcwp Wiązownica),
- elementy fizykochemiczne - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (grupa 3.6) odpowiadały klasie 2 - stan dobry (jcwp Jabłonica i Wiązownica).

W klasyfikacji poszczególnych elementów jakości obowiązuje zasada „najgorszy decyduje”. Badane wskaźniki stanu chemicznego grupa 4.1. substancje priorytetowe w dziedzinie polityki wodnej i 4.2. wskaźniki innych substancji zanieczyszczających jcwp: Radomka od źródeł do Szabasówki bez Szabasówki, Radomka od Szabasówki do Mlecznej, Jabłonica i Wiązownica zostały sklasyfikowane na poziomie dobrym i poniżej dobrego.

Szczegółowe wyniki oceny przedstawiono w poniższej tabeli.

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Tabela 8. Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych na terenie gminy Wieniawa¹²

Kod jcwp	Nazwa jcwp	Typ jcwp	Status	Ocena stanu	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Cel środowiskowy	
						Stan lub potencjał	Stan chemiczny
RW20001725219	Radomka od źródeł do Szabasówki bez Szabasówki	17	SZCW	Zły	Zagrożona	dobry potencjał ekologiczny	dobry
RW200017252289	Jabłonica	17	NAT	Dobry	niezagrożona	dobry stan ekologiczny	dobry
RW200017252312	Dopływ z Sokolnik Suchych	17	NAT	Zły	Zagrożona	dobry stan ekologiczny	dobry
RW200017252314	Dopływ spod Pleca	17	NAT	Zły	Zagrożona	dobry stan ekologiczny	dobry
RW200017252499	Wiązownica	17	NAT	Zły	Zagrożona	dobry stan ekologiczny	dobry
RW200019252599	Radomka od Szabasówki do Mlecznej	19	SZCW	Zły	Zagrożona	dobry potencjał ekologiczny	dobry

Objaśnienie:

Typ JCWP:

- 17: Potok nizinny piaszczysty,
- 19: Rzeka nizinna piaszczysto-gliniasta.

Status:

- NAT: Naturalna,
- SZCW: Silnie Zmieniona Część Wód.

Źródło: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

¹² Na obszarze gminy obecnie obowiązuje aktualizacja Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły na lata 2016-2021 (aPGW), której okres obowiązywania został wydłużony do 22 grudnia 2022 r., zgodnie z art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 17 listopada 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2021 poz. 2368).

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Tabela 9. Wyniki oceny badanych w ostatnich latach jednolitych części wód powierzchniowych, których zlewnie położone są na terenie gminy Wieniawa¹³

Nazwa ocenianej jcwp		Radomka od źródeł do Szabasówki bez Szabasówki	Jabłonica	Wiązownica	Radomka od Szabasówki do Mlecznej
Kod jcwp		RW20001725219	RW200017252289	RW200017252499	RW200019252599
Typ monitoringu		MD/MO	MO	MO	MD/MO
Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód	Klasa elementów biologicznych (Rok ostatnich badań)	3 (2019)	3 (2020)	2020 (2020)	4 (2019)
	Klasa elementów hydromorfologicznych (Rok ostatnich badań)	2 (2019)	1 (2017)	>1 (2017)	3 (2019)
	Klasa elementów fizykochemicznych (grupy 3.1-3.5) (Rok ostatnich badań)	1 (2020)	2 (2020)	>2 (2020)	>2 (2019)
	Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6) (Rok ostatnich badań)	2 (2016)	2 (2020)	2 (2020)	2 (2016)
STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY (Rok ostatnich badań)		3 umiarkowany potencjał ekologiczny (2019)	dobry stan ekologiczny (2017)	3 umiarkowany stan ekologiczny (2017)	4 słaby potencjał ekologiczny (2019)
STAN CHEMICZNY (Rok ostatnich badań)		poniżej dobrego (2019)	—	—	poniżej dobrego (2019)
OCENA STANU JCWP (Rok ostatnich badań)		zły stan wód (2019)	brak możliwości wykonania oceny	zły stan wód (2017)	zły stan wód (2019)

Źródło: GIOŚ, Monitoring wód powierzchniowych

¹³ Z dniem 22 grudnia 2021 roku przestało obowiązywać rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. z 2016 r., poz. 1911) oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. z 2016 r., poz. 1967). W związku z brakiem obowiązujących nowych planów w chwili sporządzania niniejszego Dokumentu, tabelę opracowano w zgodności ze starym planem.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029

Zagrożenie powodziowe

Występowanie zagrożenia powodziowego na danym terenie oznacza duże prawdopodobieństwo wystąpienia tam zjawiska powodzi. Ryzyko powodzi natomiast oznacza kombinację prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi i prawdopodobieństwa wystąpienia związanych z powodzią potencjalnych negatywnych konsekwencji dla życia i zdrowia ludzkiego, środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej.

Według Map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, dostępnych na stronie internetowej Informatycznego Systemu Osłony Kraju, na terenie gminy Wieniawa występuje obszar szczególnego zagrożenia powodzią od rzek.

Są to obszary i tereny zalewowe wzdłuż rzeki Radomki. Najbardziej zagrożonym terenem są obszary zamieszkałe i zurbanizowane, które bezpośrednio sąsiadują z obszarami szczególnego zagrożenia powodzią. Tereny objęte zagrożeniem powodziowym na obszarze gminy ilustruje poniższy rysunek.

Rysunek 10. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią na terenie gminy Wieniawa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie map ISOK, <https://wody.isok.gov.pl/>

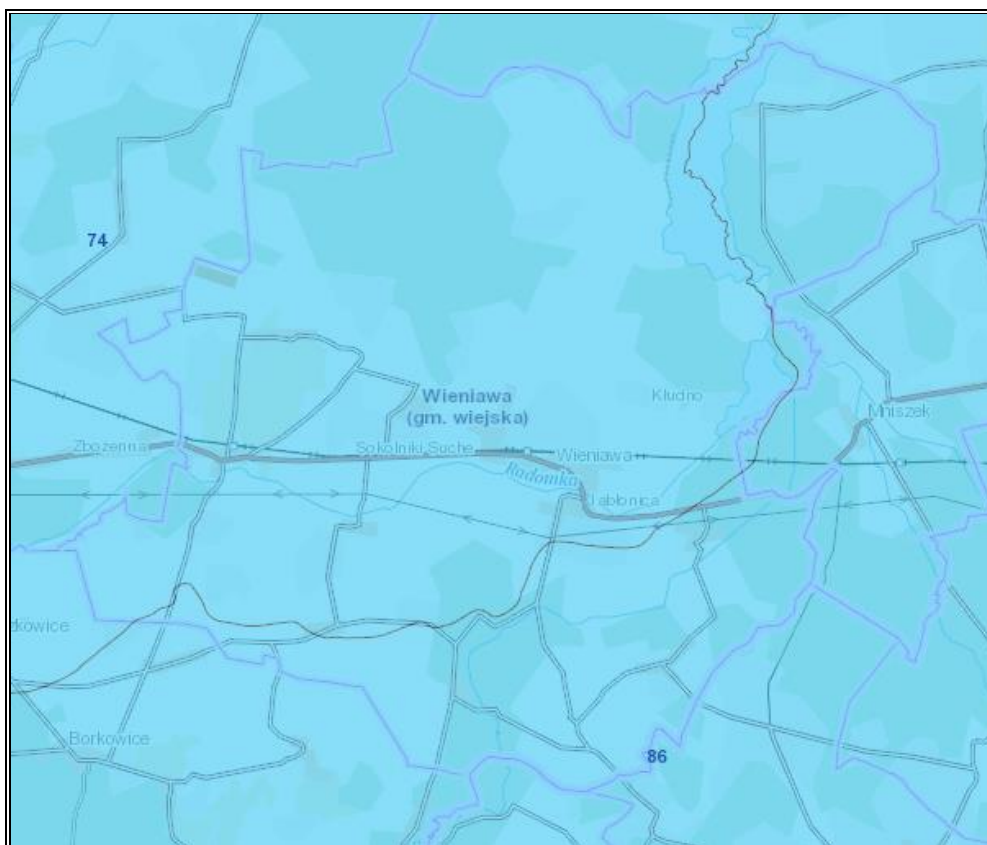
Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029

Wody podziemne

Zgodnie z definicją zawartą w Ramowej Dyrektywie Wodnej (2000/60/WE (RDW) z dnia 23 października 2000 r., jednolite części wód podziemnych (dalej JCWPd) obejmują wody podziemne, które występują w warstwach wodonośnych o porowatości i przepuszczalności, umożliwiających pobór znaczący w zaopatrzeniu ludności w wodę lub przepływ o natężeniu znaczącym dla kształtowania pożądanego stanu wód powierzchniowych i ekosystemów lądowych.

Według podziału Polski na 172 JCWPd, teren gminy leży na obszarze dwóch jednolitych części wód podziemnych. Są to obejmująca większość obszaru gminy JCWPd nr 74 (PLGW200074) oraz obejmująca obszary południowe, południowo-wschodnie i północno-wschodnie JCWPd nr 86 (PLGW200086).

Rysunek 11. Położenie gminy Wieniawa na tle JCWPd nr 74 i 86

Źródło: <https://geologia.pgi.gov.pl/>

Na podstawie danych Inspekcji Ochrony Środowiska uzyskanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, badania i ocena stanu chemicznego wód podziemnych, wykonywane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, prowadzone są w jednolitych częściach wód podziemnych (JCWPd). Badania wykonywane są na poziomie krajowym w ramach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego. Wykonawcą badań oraz oceny stanu wód

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

w zakresie elementów fizykochemicznych, oraz ilościowych jest Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB).

Kompleksowa ocena stanu (chemicznego i ilościowego) JCWPd badanych w ramach monitoringu diagnostycznego w roku 2019, wykonana przez PIG-PIB, wykazała stan ogólny dobry JCWPd nr 74 i 86.

Tabela 10. Ocena stanu JCWPd nr 74 i 86 w 2019 r.

Wynik oceny stanu JCWPd nr 74 w 2019 r.	Chemiczny	Dobry
	Ilościowy	Dobry
	Ogólny	Dobry
Wynik oceny stanu JCWPd nr 86 w 2019 r.	Chemiczny	Dobry
	Ilościowy	Dobry
	Ogólny	Dobry

Źródło: PIG – PIB, Raport z oceny stanu jednolitych części wód podziemnych w dorzeczych – stan na rok 2019

Główny Zbiornik Wód Podziemnych

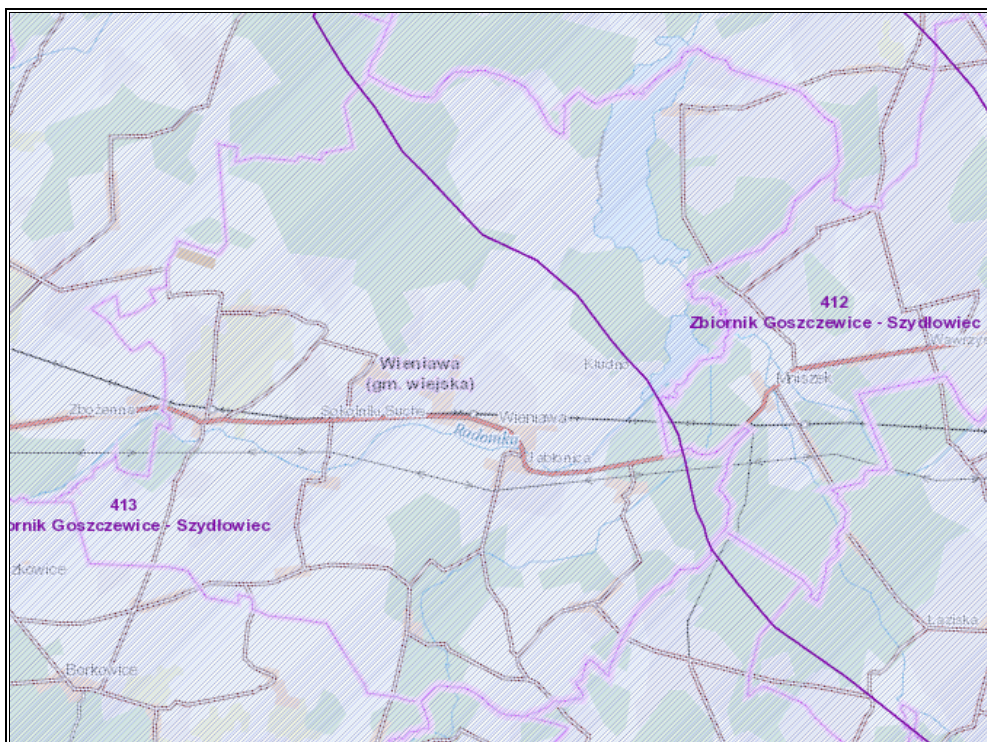
Cały obszar gminy leży na obszarze dwóch udokumentowanych Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP), które pod względem hydrologicznym stanowią jedną całość: Zbiornik Goszczewice – Szydłowiec (nr 413) i Zbiornik Goszczewice – Szydłowiec (nr 412). Są to zbiorniki o łącznej powierzchni 1 133,44 km², z czego GZWP nr 412 zajmuje 660,03 km², a GZWP nr 413 473,41 km². W obrębie piętra jurajskiego dominują wody od bardzo dobrej do zadowalającej jakości. Łącznie do klas I–III kwalifikuje się 66% wyników analiz wód piętra jurajskiego. W świetle prowadzonego monitoringu wód podziemnych, wody poziomu dolnojurajskiego mają stale niezadowalającą jakość (IV klasa). W obszarze zbiornika wydzielono dwa obszary ochronne:¹⁴

- obszar A: Klwów, Mogielnica (obszar wiejski), Nowe Miasto nad Pilicą (gmina miejsko-wiejska), Odrzywół, Poświętne, Rzeczyca i Wyśmierzyce (gmina miejsko-wiejska);
- obszar B: Borkowice, Chlewiska, Gielniów, Gowarczów, Jastrząb, Klwów, Kowala, Mirów, Orońsko, Potworów, Przysucha (gmina miejsko-wiejska), Przytyk, Rusinów, Skarżysko Kościelne, Stąporków (obszar wiejski), Szydłowiec (gmina miejsko-wiejska) Wieniawa, Wierzbica i Wolanów.

¹⁴ PIG-PIB, *Informator PSH – Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce*, Warszawa 2017

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029

Rysunek 12. Położenie gminy na tle GZWP Zbiornik Goszczewice – Szydłowiec nr 412 i 413

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://geologia.pgi.gov.pl/>

Potencjalne zagrożenia wód powierzchniowych i podziemnych

Zanieczyszczenia wód powierzchniowych powodowane są głównie przez działalność antropogeniczną na terenie zlewni, głównie rolnictwo. Do głównych zagrożeń zasobów i jakości wód na terenie gminy Wieniawa należy zaliczyć:

- emisję ścieków komunalnych,
- odprowadzanie ścieków nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych,
- spływ powierzchniowy biogenów z pól i niewłaściwe składowanie nawozów naturalnych.

Istotnym źródłem presji na środowisko wodne jest niedostateczna sanitacja obszarów wiejskich. Rozproszenie zabudowy mieszkaniowej na obszarze gminy sprawia, że budowa kanalizacji sanitarnej jest często ekonomicznie nieuzasadniona. W takiej sytuacji, mieszkańcy obszarów nieskanalizowanych korzystają ze zbiorników bezodpływowych (szamba), opróżnianych przez wyspecjalizowane firmy. Korzystanie z nieuszczelnionego szamba grozi skażeniem bakteriologicznym gleby oraz wody wokół posesji, a zanieczyszczenia chemiczne są wchłaniane przez rośliny, w tym warzywa i zboża. Szkodliwe związki chemiczne rozprzestrzeniają się także na większe odległości, skażając wody podziemne.

Ponadto zagrożeniem może być również eksploatacja przydomowych oczyszczalni ścieków, z których niedostatecznie oczyszczone ścieki bytowe mogą bez kontroli być wprowadzane do gruntu, zanieczyszczając wody podziemne.

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Przydomowe oczyszczalnie oraz zbiorniki bezodpływowe znajdują się na obszarach, na których, na ogół nie funkcjonuje kanalizacja sanitarna. Są to obszary rozproszone, gdzie podłączenie budynków do kanalizacji jest obecnie ekonomicznie nieuzasadnione, ze względu na wysokie koszty.

Na czystość wód powierzchniowych wpływa również sposób użytkowania melioracji wodnych. Celem melioracji jest regulacja stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby, ułatwienia jej uprawy oraz ochrona użytków rolnych przed powodzią. W sytuacji, kiedy surowe ścieki (bytowe, komunalne, przemysłowe) są odprowadzane bezpośrednio do rowów melioracyjnych, mogą przedostawać się one do wód powierzchniowych oraz gruntowych i znacznie pogarszać ich jakość.

Podsumowanie analiza SWOT

Tabela 11. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">— dobry stan wód podziemnych,— realizacja inwestycji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.	<ul style="list-style-type: none">— zły stan wód jednolitych części wód powierzchniowych,— zlokalizowany obszar szczególnego zagrożenia powodzią,— obecność zbiorników bezodpływowych na terenie gminy,— niedostateczny stan infrastruktury kanalizacyjnej.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">— wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa,— zwiększenie ilości punktów monitoringowych wód,— kontynuacja działań z zakresu ochrony wód.	<ul style="list-style-type: none">— działalność rolniczo-gospodarcza stanowiąca ryzyko zanieczyszczeń wód,— zmiany stosunków wodnych wywołane zmianami klimatycznymi.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.5 Gospodarka wodno-ściekowa

Obecność sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie jednostki samorządu terytorialnego istotnie podnosi jakość życia mieszkańców poprzez zapewnienie ciągłości dostaw wody spełniającej wszelkie normy sanitarne oraz odbioru i oczyszczania ścieków. Wyposażenie obszaru w podstawową infrastrukturę techniczną zwiększa również atrakcyjność osiedleńczą dla potencjalnych mieszkańców oraz inwestorów.

Infrastruktura wodociągowa

Zgodnie z danymi GUS, na terenie gminy Wieniawa w roku 2021 długość sieci wodociągowej wynosiła 92,8 km i na przestrzeni lat 2017-2021 nie uległa zmianie. Liczba osób korzystających z sieci wodociągowej w roku 2020 wyniosła 4 224 osoby, co stanowiło 80,4% wszystkich

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

mieszkańców. Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca w 2021 roku wyniosło 22,2 m³ i zmniejszyło się na przestrzeni ostatnich 5 lat o 4,72%.

Tabela 12. Infrastruktura wodociągowa gminy Wieniawa w latach 2017-2021

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2017	2018	2019	2020	2021 ¹⁵
Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	92,8	92,8	92,8	92,8	92,8
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 413	1 440	1 487	1 683	1 729
Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	125,3	117,4	109,9	133,8	116,1
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej ogółem	osoba	4 118	4 099	4 116	4 224	b.d.
	%	77,1	77,4	78,0	80,4	b.d.
Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	23,3	22,0	20,8	25,4	22,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>
Gmina Wieniawa posiada 3 podstawowe ujęcia wody. Jest ona zaopatrywana w wodę z poniższych ujęć:¹⁶

- Skrzywno – 2 studnie o wydajności 20 m³/h przy maksymalnym zapotrzebowaniu dobowym 480 m³/h,
- Kłudno – 2 studnie o wydajności 40 m³/h przy maksymalnym zapotrzebowaniu dobowym 960 m³/h,
- Kaleń – 2 studnie o wydajności 30 m³/h, przy maksymalnym zapotrzebowaniu dobowym 720 m³/h.

Uzupełnieniem sieci wodociągowej są studnie kopane oraz studnia głębinowa z gminy Przytyk (dotyczy do miejscowości Plec, Wola Brudnowska oraz Brudnów).

Zgodnie z danymi zawartymi w ocenie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi z 2021 roku sporządzonej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Przysusze, stwierdzono przydatność wody do spożycia przez ludzi i brak istotnych zagrożeń dla zdrowia konsumentów korzystających z wody z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia na terenie gminy.

Znajdują się tu również ciekie, tereny zdrenowane i zmeliorowane urządzeniami melioracji szczegółowych o długości 27,254 km, w tym uregulowane 15,578 km.¹⁷ Stopień zmeliorowania

¹⁵ W momencie sporządzania niniejszego Programu, dane Głównego Urzędu Statystycznego, dotyczące liczby ludności korzystającej z infrastruktury wodociągowej w roku 2021, nie były jeszcze dostępne.

¹⁶ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wieniawa.

¹⁷ Należące do Nadzór Wodny w Przysusze, na podstawie danych PGWWP (2020)

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

gminy Wieniawa wynosi; grunty orne 1479 km, trwale użytki zielone 643 ha, długość rowów odwadniających 86,651 km.¹⁸

Infrastruktura kanalizacyjna

Zgodnie z danymi GUS w roku 2021 długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie gminy wyniosła 45,6 km i na przestrzeni lat 2017-2021 wzrosła o 15,2 km tj. 50,00%. Liczba mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej w roku 2020 wyniosła 1 391 osób, co stanowiło 26,5% wszystkich mieszkańców. W tym samym roku liczba budynków mieszkalnych podłączonych do infrastruktury kanalizacyjnej stanowiła 28,5% wszystkich budynków mieszkalnych. Szczegółowe informacje o infrastrukturze kanalizacyjnej prezentuje poniższa tabela.

Tabela 13. Infrastruktura kanalizacyjna gminy Wieniawa w latach 2017-2021

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2017	2018	2019	2020	2021 ¹⁹
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	30,4	45,5	45,5	45,5	45,6
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	203	300	411	518	584
Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	dam ³	25,7	42,6	45,4	39,1	39,3
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej ogółem	osoba	641	888	1 155	1 391	b.d.
	%	12,0	16,8	21,9	26,5	b.d.
Budynki mieszkalne podłączone do infrastruktury kanalizacyjnej	%	12,6	17,2	23,5	28,4	b.d.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>
W gminie funkcjonują dwie biologiczne oczyszczalnie ścieków, które są zarządzane przez Publiczne Centrum Edukacyjno - Wydawnicze w Pogroszynie.²⁰

W pozostałej części gminy, niepodłączonej do sieci kanalizacyjnej, podstawową infrastrukturę techniczną w zakresie gospodarki ściekowej stanowią przydomowe oczyszczalnie ścieków i zbiorniki bezodpływowe. Ich wykaz prezentuje tabela poniżej.

Tabela 14. Informacje dotyczące ilości zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Wieniawa w latach 2017-2021

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021
Ilość zbiorników bezodpływowych [szt.]	1 020	472	607	613	564

¹⁸ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Przysuskiego na lata 2020-2025 z perspektywą do roku 2028-aktualizacja

¹⁹ W momencie sporządzania niniejszego Programu, dane Głównego Urzędu Statystycznego, dotyczące liczby ludności korzystającej z infrastruktury kanalizacyjnej w roku 2021, nie były jeszcze dostępne.

²⁰ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wieniawa.

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021
Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.]	8	16	16	16	19

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>
W analizowanym okresie liczba zbiorników bezodpływowych zmniejszyła się o 456 szt. (44,71%), a liczba przydomowych oczyszczalni ścieków wzrosła o 11 szt. (137,50%).

Podsumowanie analiza SWOT

Tabela 15. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> — funkcjonowanie oczyszczalni ścieków, — brak istotnych zagrożeń dla zdrowia konsumentów korzystających z wody z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia na terenie gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> — niewystarczający stopień zwodociągowania i skanalizowania obszaru gminy, — korzystanie przez mieszkańców ze zbiorników bezodpływowych.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> — pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowanie infrastruktury wodno-ściekowej, — zobowiązania wynikające z przepisów prawa z ochrony środowiska naturalnego oraz obowiązujących programów. 	<ul style="list-style-type: none"> — niewłaściwe zagospodarowywanie nieczystości ciekłych przez właścicieli nieruchomości, — niewystarczająca wiedza mieszkańców na temat nielegalnego zrzutu ścieków oraz nielegalne zrzuty ścieków do wód powierzchniowych.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.6 Zasoby geologiczne

Rzeźba terenu i geologia

Na przeważającym obszarze gminy występuje równinna i niskofalista rzeźba terenu. Większe deniwelacje terenu występują w części południowo-zachodniej i północnej gminy. Najwyżej położony obszar (ponad 195 m n.p.m.) znajdują się na północ od miejscowości Skrzywno, natomiast za najniższy uchodzi dno zbiornika Domaniów (około 153 m n.p.m.).²¹

Dodatkowo do rzeźby terenu należy zaliczyć również antropogeniczne formy ukształtowania terenu utworzone przez człowieka, do których na terenie gminy zaliczyć można głównie nasypy kolejowe, drogowe i kanały prowadzące strumienie oraz wyrobiska będące pozostałością eksploatacji złóż.

Pod względem geologicznym obszar gminy położony jest w obrębie północnego, permsko-mezozoicznego obrzeżenia okalającego paleozoiczny trzon niezbyt odległych Gór Świętokrzyskich. Podłoże stanowią utwory paleozoiczne dużej miąższości.²²

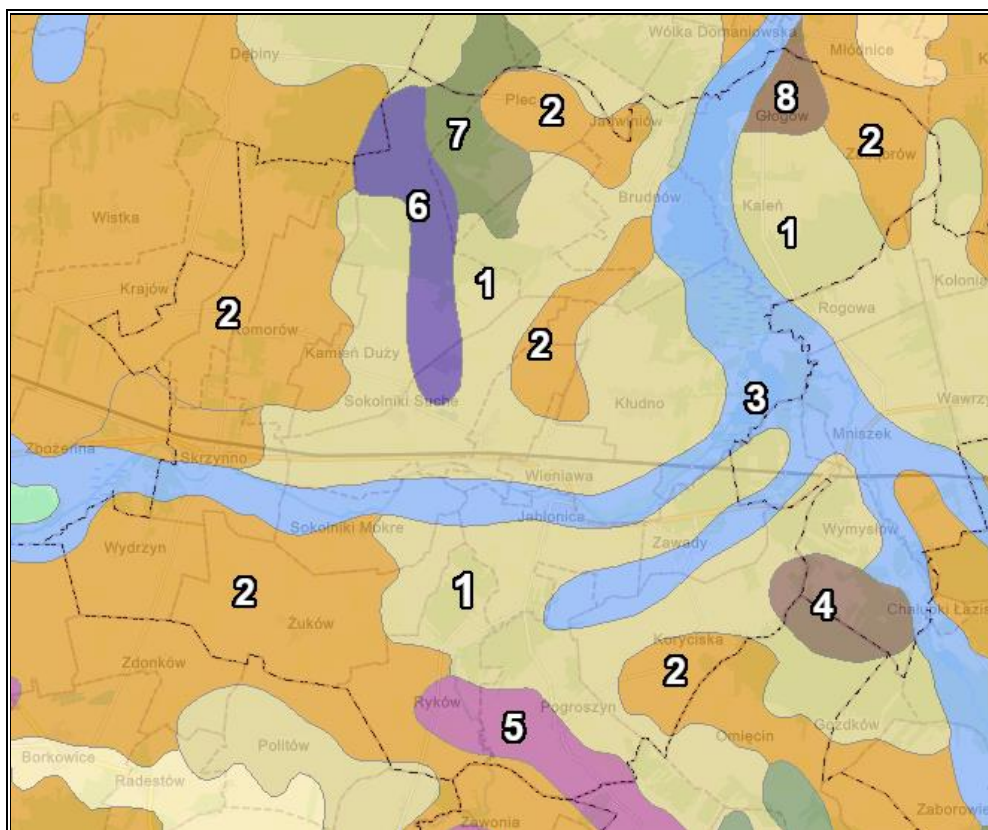
²¹ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wieniawa.

²² Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wieniawa.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029

Głównymi utworami przypowierzchniowymi występującymi na terenie gminy Wieniawa są wykształcone podczas zlodowacenia środkowopolskiego piaski i żwiry sandrowe, gliny zwałowe, ich zwietrzeliny oraz piaski i żwiry lodowcowe. Wzdłuż dolin cieków wodnych występują natomiast piaski, żwiry, mady rzeczne oraz torfy i namuły uformowane w okresie holocenu. Szczegółowe rozmieszczenie utworów przypowierzchniowych przedstawia rysunek poniżej.

Rysunek 13. Mapa utworów przypowierzchniowych gminy Wieniawa

Legenda:

1. Piaski i żwiry sandrowe (Zlodowacenia Środkowopolskie),
2. Gliny zwałowe, ich zwietrzeliny oraz piaski i żwiry lodowcowe (Zlodowacenia Środkowopolskie),
3. Piaski, żwiry, mady rzeczne oraz torfy i namuły (Holocen),
4. Piaski i mułki jeziorne (Zlodowacenia północnopolskie),
5. Piaskowce, mułowce, iłowce, z wkładkami syderytów (Jura Dolna),
6. Piaski, mułki i żwiry ozów (Zlodowacenia Środkowopolskie),
7. Iły, mułki i piaski zastoiskowe (Zlodowacenia Środkowopolskie),
8. Wapienie, margle, iłowce, mułowce, dolomity i piaskowce glaukonitowe (Jura Górna).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych CBDG i PIG, <http://geologia.pgi.gov.pl>

Złóża, tereny i obszary górnicze

Występujące na terenie gminy zasoby surowców mineralnych związane są z budową geologiczną obszaru. Są to głównie kruszywa naturalne (piaski budowlane). Obecnie

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

stwierdzonych na tym obszarze zostało 10 złóż kopalin oraz 13 obszarów górniczych. Ich charakterystykę przedstawiono w poniższych tabelach.

Tabela 16. Charakterystyka złóż kopalin na terenie gminy Wieniawa

Numer złoża	Nazwa złoża	Powierzchnia [ha]	Kopalina	Stan zagospodarowania
KN 16738	Kamień	1,74	Złóża piasków budowlanych	złożo zagospodarowane
KN 19306	Kamień I	5,67	Złóża piasków budowlanych	złożo zagospodarowane
KN 15998	Kłudno	1,99	Złóża piasków budowlanych	złożo skreślone z bilansu zasobów
KN 10523	Nocna Góra	7,96	Złóża piasków budowlanych	złożo zagospodarowane
KN 3783	Sokolniki	11,37	Złóża piasków budowlanych	eksploatacja złoża zaniechana
KN 10681	Sokolniki 3	7,46	Złóża piasków budowlanych	eksploatacja złoża zaniechana
KN 11732	Sokolniki 4	13,74	Złóża piasków budowlanych	złożo zagospodarowane
KN 6651	Sokolniki I	2,78	Złóża piasków budowlanych	eksploatacja złoża zaniechana
KN 8536	Sokolniki II	1,92	Złóża piasków budowlanych	złożo skreślone z bilansu zasobów
KN 10503	Sokolniki Suche	3,36	Złóża piasków poza piaskami szklarskimi	złożo zagospodarowane

Źródło: Serwis MIDAS, PIG-PIB, Centralna Baza Danych Geologicznych

Tabela 17. Charakterystyka obszarów górniczych na terenie gminy Wieniawa

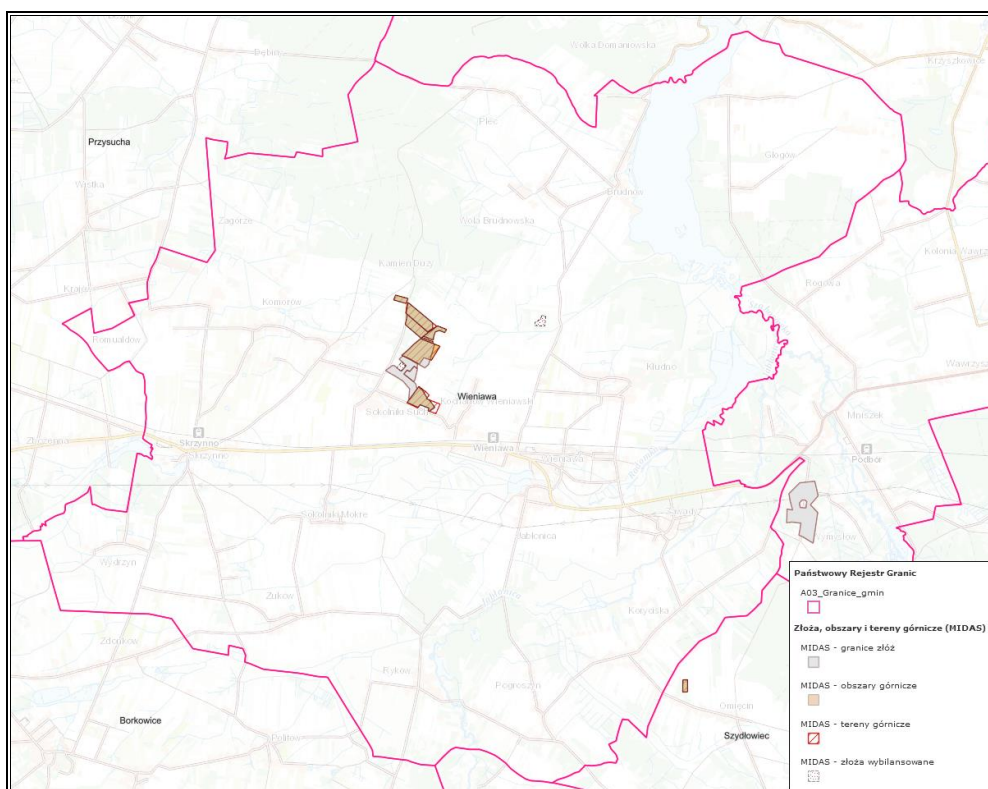
Lp.	Nazwa obszaru	Nr w rejestrze	Status	Położenie	Złożo	Data wyznaczenia obszaru
1.	Nocna Góra 1	10-7/6/431a	aktualny	Kamień	Nocna Góra	2006-08-21
2.	Sokolniki 3	10-7/6/464	aktualny	Sokolniki, dz. 27, 228/1, 228/2, 229-232, 260, 263, 264, 267	Sokolniki 3	2006-12-06
3.	Sokolniki I	XXXIII/1/5	zniesiony	Sokolniki Suche	Sokolniki I	1996-01-22
4.	Kamień	10-7/11/1100	aktualny	Kamień, dz. 763/1	Kamień	2014-03-18
5.	Sokolniki Suche	10-7/6/427	zniesiony	Sokolniki Suche, dz. 82, 85	Sokolniki Suche	2006-08-07
6.	Sokolniki Suche A	10-7/13/1328/a	aktualny	Sokolniki Suche, dz. 77-82, 85, 833	Sokolniki Suche	2018-02-16
7.	Sokolniki Suche B	10-7/13/1328/b	aktualny	Sokolniki Suche, dz. 89	Sokolniki Suche	2018-02-16
8.	Kłudno	10-7/10/1023	zniesiony	Kłudno, dz. 20	Kłudno	2013-07-04
9.	Kamień I	10-7/14/1437	aktualny	Kamień, dz. 1121/2, 1122, 1123, 1124, 1125/1	Kamień I	2020-01-29

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Lp.	Nazwa obszaru	Nr w rejestrze	Status	Położenie	Złoże	Data wyznaczenia obszaru
10.	Sokolniki II	10-7/2/133	zniesiony	Sokolniki Suche, dz. 128, 146	Sokolniki II	2001-01-31
11.	Sokolniki 4B	10-7/8/680b	aktualny	Sokolniki Suche, dz. 90, 93, 94/1, 94/2, 97/1, 97/2, 97/3, 98/1, 98/2, 101, 102, 108-112	Sokolniki 4	2022-02-16
12.	Sokolniki 4A	10-7/8/680a	zniesiony	Sokolniki Suche	Sokolniki 4	2013-10-16
13.	Sokolniki 4	10-7/8/680	zniesiony	Sokolniki Suche	Sokolniki 4	2009-04-17

Źródło: Serwis MIDAS, PIG-PIB, Centralna Baza Danych Geologicznych

Rysunek 14. Tereny, obszary górnicze oraz złoża na terenie gminy Wieniawa

Źródło: <https://mapy.geoportal.gov.pl/>

OSUWISKA

Osuwisko jest przemieszczeniem się mas ziemnych, powierzchniowej zwierzchniny i mas skalnych podłoża spowodowanym siłami przyrody lub działalnością człowieka. Ruchy masowe ziemi stanowią w niektórych przypadkach zagrożenie dla obiektów budowlanych posadowionych na uruchomionej powierzchni oraz zagrożenie dla życia i zdrowia.

Zgodnie z mapą dostępną na stronie Państwowego Instytutu Geologicznego (System Ochrony Przeciwoświskowej SOPO), na terenie gminy nie zostały przeprowadzone badania w kierunku zagrożeń geologicznych, w tym zagrożeń osuwania się mas ziemskich/skalnych.

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Podsumowanie analiza SWOT

Tabela 18. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne

Mocne strony	Słabe strony
— występowanie złóż surowców. mineralnych.	— degradacja środowiska związana z funkcjonowaniem kopalni.
Szanse	Zagrożenia
— rozwój nowych technologii poszukiwania surowców mineralnych, — ochrona kopalni w planach zagospodarowania przestrzennego, — nacisk na rekultywację terenów po zakończonych eksploatacjach kopalni.	— presja ze strony działających podmiotów gospodarczych zajmujących się eksploatacją złóż kopalni, — niewystarczające środki finansowe na inwestycję z zakresu ochrony powierzchni ziemi, — możliwość nielegalnego wydobycia.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.7 Gleby

Na obszarze gminy występują gleby pseudobielicowe (płowe), brunatne, czarne ziemie, mady, gleby glejowe, torfowe, murszowe i murszaste. Największą powierzchnię (ponad 70%) zajmują gleby pseudobielicowe (płowe) i brunatne, które wykorzystywane są głównie jako grunty orne. Pod względem klas bonitacyjnych dominują grunty klas V i VI (gleby orne słabe i najslabsze), które zajmują około 49% powierzchni wszystkich gruntów. Następnie są grunty klasy IV (gleby orne średniej jakości) z udziałem 42% oraz grunty klasy III (gleby orne średnio dobre) z udziałem około 9%. Grunty klasy I i II (gleby orne najlepsze i bardzo dobre) nie występują w ogóle.²³

Historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi

Historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi to zanieczyszczenie powierzchni ziemi, które zaistniało przed dniem 30 kwietnia 2007 r. lub wynika z działalności, która została zakończona przed dniem 30 kwietnia 2007 r. Rozumie się przez to także szkodę w środowisku w powierzchni ziemi w rozumieniu art. 6 pkt 11 lit. c ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz.U. z 2020 r. poz. 2187), która została spowodowana przez emisję lub zdarzenie, od którego upłynęło więcej niż 30 lat.

Ocenia się je na podstawie przekroczenia dopuszczalnych zawartości substancji powodujących ryzyko w glebie lub w ziemi, określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi.

²³ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wieniawa.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029

Na terenie gminy Wieniawa nie występują obszary historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi.

Badania monitoringowe gleb

Monitoring chemizmu gleb gruntów ornych Polski w ramach PMS prowadzi Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach – PIB, na zlecenie GIOŚ. Celem programu jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym. Obowiązek prowadzenia badań wynika z zapisów krajowych aktów prawnych m.in. ustawy Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2021 r. poz. 1973 ze zm.).

Na terenie gminy Wieniawa nie jest zlokalizowany żaden stały punkt pomiarowo-kontrolny, w związku z czym gmina nie jest objęta monitoringiem chemizmu gleb ornych realizowanych w ramach obowiązującego Państwowego Monitoringu Środowiska.

Podsumowanie analiza SWOT

Tabela 19. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby

Mocne strony	Słabe strony
— brak prowadzenia działalności szczególnie uciążliwej na środowisko na terenie gminy.	— brak punktu monitoringu chemizmu gleb ornych na obszarze gminy, — przewaga średnich i słabych jakościowo gleb na terenie gminy.
Szanse	Zagrożenia
— wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa, — popularyzacja rolnictwa ekologicznego, — restrykcyjne normy środowiskowe dla przedsiębiorstw wpływające na zapobieganie skażeniu gleb.	— erozja wodna i wietrzna, — ryzyko zanieczyszczeń gleb w przypadku niewłaściwej gospodarki ściekowej i odpadowej.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.8 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Gospodarka odpadami jest jednym z ważniejszych zagadnień ochrony środowiska. Niewłaściwe postępowanie z odpadami wywiera negatywny wpływ na otaczającą przyrodę, zdrowie ludzi oraz warunki bytowe. Z tego powodu istotne jest prowadzenie racjonalnej gospodarki oraz minimalizacja ilości powstających odpadów.

Na obszarze gminy obowiązuje *Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Wieniawa (uchwała nr XXIV.7.2021 Rady Gminy Wieniawa z dnia 25 lutego 2021 r.)*. Określa on szczegółowe zasady w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie gminy.

Łączna ilość odebranych odpadów komunalnych z terenu gminy Wieniawa w roku 2021 wyniosła 725,6830 t, z czego 361,5200 t stanowiły odpady zmieszane, a 364,1630 t odpady

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029

zebrane selektywnie, w tym największą ilość stanowiły tworzywa sztuczne, szkło oraz zużyte opony.

Zapisy art. 3b ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. z 2022 r. poz. 1297 ze zm.) obligują gminy do osiągnięcia poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w wysokości co najmniej 20% wagowo – za rok 2021.

Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych oblicza się jako stosunek masy odpadów komunalnych przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi do masy wytworzonych odpadów komunalnych. Przy obliczaniu poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych nie uwzględnia się innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych stanowiących odpady komunalne.

Osiągnięty poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych za 2021 r. dla Gminy Wieniawa wyniósł 28,45%, tym samym wypełniła ona ustawowy cel.

Na terenie gminy nie znajduje się Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych.

Na terenie gminy, podmioty gospodarcze, które prowadzą działalność, w wyniku której powstają odpady, są zobowiązane do zawierania indywidualnych umów na odbiór odpadów, z podmiotami wpisanymi do rejestru działalności regulowanej na terenie Gminy Wieniawa.

W sektorze przemysłowym powstają odpady inne niż niebezpieczne i odpady niebezpieczne. Odpady inne niż niebezpieczne powstające w takich branżach jak: przemysł, rzemiosło i usługi stanowiące największy i najważniejszy strumień odpadów na terenie województwa. Źródłem powstawania odpadów niebezpiecznych oprócz przemysłu jest również rolnictwo, transport oraz służba zdrowia.

Do gospodarki odpadami zaliczyć należy również kwestie utylizacji azbestu i wyrobów zawierających azbest. Na terenie gminy obowiązuje *Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na lata 2013 – 2032 dla Gminy Wieniawa*. Głównymi założeniami dokumentu jest aktywizacja działań związanych z oczyszczeniem terenu gminy Wieniawa z azbestu, tj. wyrobów budowlanych zawierających azbest, jak również pozostałych wyrobów zawierających azbest i odpadów azbestowych. Masa zinwentaryzowanych i unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest na terenie gminy prezentuje poniższa tabela.

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Tabela 20. Masa wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Wieniawa w [kg] – dane z bazy azbestowej (stan na wrzesień 2022 r.)

Zinwentaryzowane		
Razem	5 741 816	100,00%
Osoby fizyczne	5 690 432	100,00%
Osoby prawne	51 384	100,00%
Unieszkodliwione		
Razem	549 570	9,57%
Osoby fizyczne	546 960	9,61%
Osoby prawne	2 610	5,08%
Pozostałe do unieszkodliwienia		
Razem	5 192 247	90,43%
Osoby fizyczne	5 143 473	90,39%
Osoby prawne	48 774	94,92%

Źródło: Baza Azbestowa, <https://bazaazbestowa.gov.pl>

Podsumowanie analiza SWOT

Tabela 21. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Mocne strony	Słabe strony
— brak czynnych składowisk odpadów komunalnych na obszarze gminy.	— brak punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK) na terenie gminy. — wzrost liczby odebranych odpadów komunalnych, — niewystarczający stopień usuniętych wyrobów azbestowych występujących na terenie gminy.
Szanse	Zagrożenia
— ciągła edukacja i podnoszenie świadomości ekologicznej, — pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowanie infrastruktury gospodarki odpadami.	— powstawanie „dzikich” wysypisk, — rosnąca ilość odpadów.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.9 Zasoby przyrodnicze

3.2.9.1 Flora i fauna

Powierzchnia lasów i gruntów leśnych wg danych GUS na koniec 2021 r. wynosiła 1 692,87 ha. Lesistość (wskaźnik pokrycia lasem określonej powierzchni) obszaru gminy wyniosła 16,1%, co jest wartością niższą od średniej wartości dla województwa mazowieckiego (23,4%)

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

i kraju (29,6%). Obszar gminy należy do Nadleśnictwa Przysucha i Nadleśnictwa Radom, które podlegają pod Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Warszawie.

Tabela 22. Lasy i grunty leśne na terenie gminy Wieniawa

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2021
Powierzchnia gruntów leśnych		
Ogółem	ha	1 692,87
Lesistość w %	%	16,1
Grunty leśne publiczne ogółem	ha	603,05
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	596,25
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	560,09
Grunty leśne prywatne	ha	1 089,82
Powierzchnia lasów		
Lasy ogółem	ha	1 678,17
Lasy publiczne ogółem	ha	588,35
Lasy publiczne Skarbu Państwa	ha	581,55
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	545,39
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP	ha	17,16
Lasy publiczne gminne	ha	6,80
Lasy prywatne ogółem	ha	1 089,82

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Szata roślinna na terenie gminy jest zróżnicowana, co wiąże się z występowaniem blisko siebie terenów rolnych, leśnych oraz obszarów chronionych. Największy kompleks leśny zlokalizowany jest w części północno-zachodniej gminy. W drzewostanie dominuje bór sosnowy z ubogim podsyciem, w którym prawie wyłącznie występuje sosna zwyczajna, a także bór świeży i bór suchy. Z pozostałych rodzajów typów siedliskowych lasu wymienić można bór wilgotny, z domieszką brzozy i pojedynczymi świerkami oraz bór mieszany, w którym znaczny udział posiada dąb. Ponadto w strefie dolin rzecznych spotyka się również olsy i łągi.²⁴

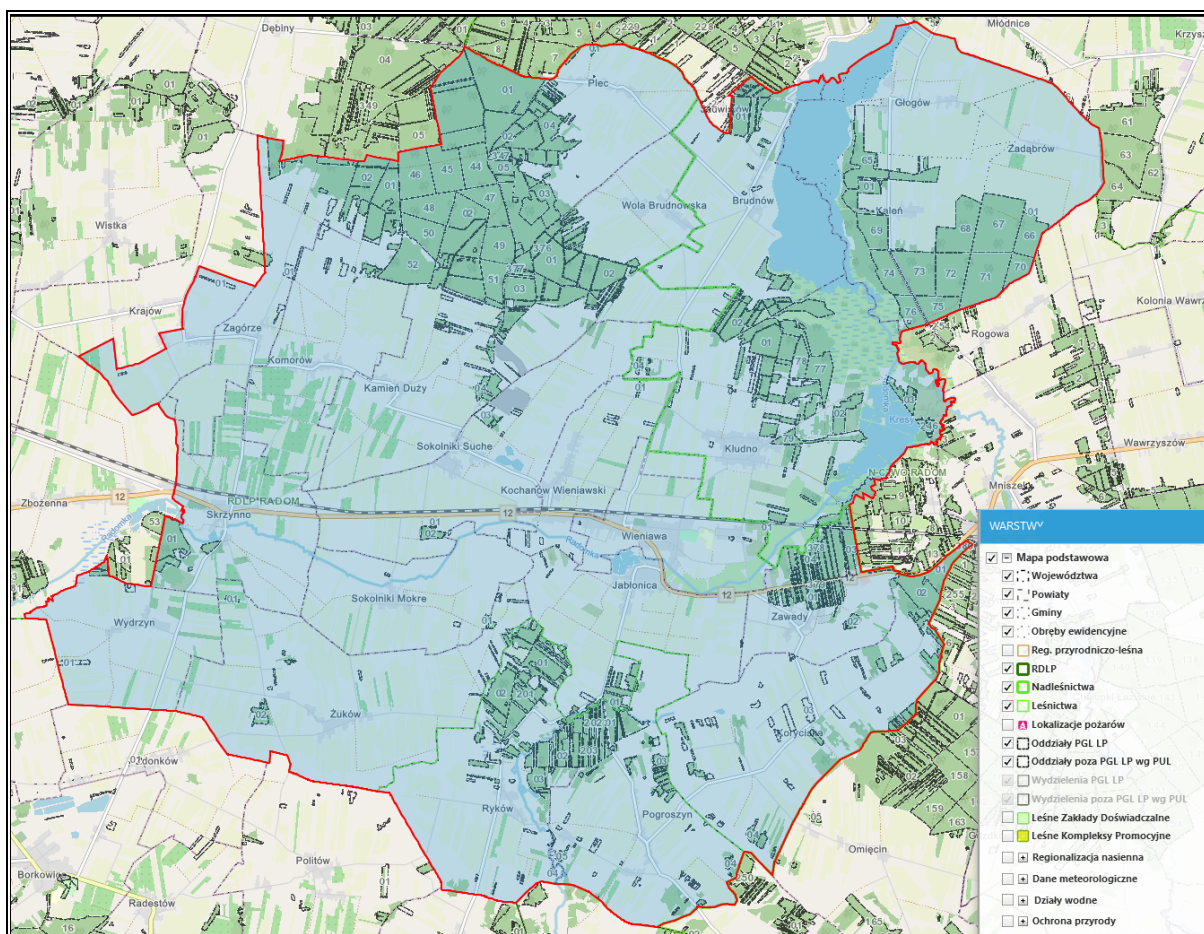
Na obszarze gminy, w związku z występowaniem form ochrony przyrody występuje również bogata fauna. Spotkamy tutaj gatunki charakterystyczne dla fauny leśnej. Zwierzyna gruba bytująca na terenie Nadleśnictwa Radom i Przysucha to: łosie, jelenie, sarny i dziki. Na tutejszym terenie spotkać można również gatunki chronione takie jak: bóbr, wydra czy kruk.

²⁴ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wieniawa.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029

Zwierzynę drobną stanowią natomiast m.in. lisy, jenoty, borsuki, zajęce, kuny, norki amerykańskie, tchórze, piżmaki, bażanty i kuropatwy.²⁵

Rysunek 15. Mapa obszarów leśnych na terenie gminy Wieniawa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://www.bdl.lasy.gov.pl>

3.2.9.2 Formy ochrony przyrody

Formami ochrony przyrody w Polsce, w myśl ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Na obszarze gminy znajduje się:

- 8 pomników przyrody,
- 2 użytki ekologiczne (użytek 146 i użytek 147).

²⁵ <https://przysucha.radom.lasy.gov.pl/>, <https://radom.radom.lasy.gov.pl/>

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029

W stosunku do użytków ekologicznych i pomników przyrody obowiązują przepisy z art. 45 ustawy o ochronie przyrody (Dz.U. z 2022 r. poz. 916 ze. zm.), które zakazują:

- 1) niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru,
- 2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwszstormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych,
- 3) uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby,
- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej,
- 5) likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodnoblotnych,
- 6) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych,
- 7) zmiany sposobu użytkowania ziemi,
- 8) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu,
- 9) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką,
- 10) zbioru, niszczenia, uszkodzenia roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych,
- 11) umieszczania tablic reklamowych.

Realizacja założeń *POŚ dla gminy Wieniawa* odbywać się będzie zgodnie z ww. przepisami. Przestrzegane będą obowiązujące na tym obszarze zakazy.

Wg ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2022 r. poz. 916 ze. zm.) **„Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt, i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania”.**

Na terenie gminy Wieniawa zlokalizowane są 2 użytki ekologiczne. Ich wykaz prezentuje tabela poniżej.

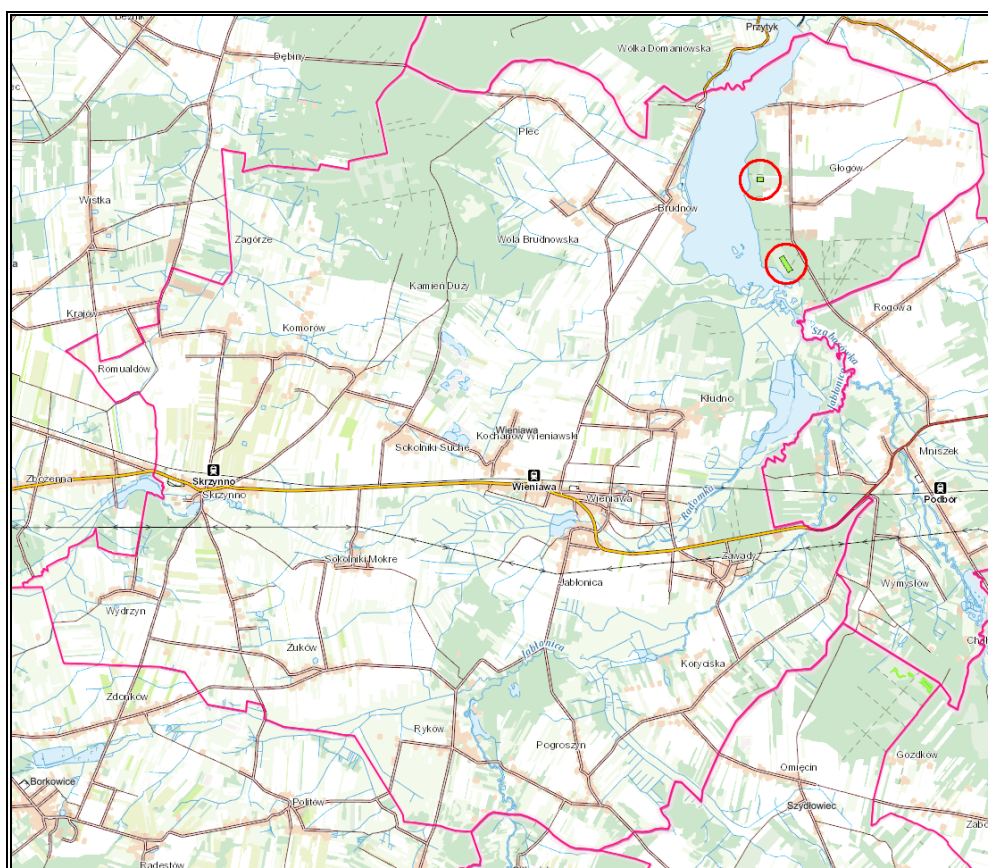
**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Tabela 23. Charakterystyka użytków ekologicznych zlokalizowanych na terenie gminy Wieniawa

Lp.	Nazwa	Rodzaj	Powierzchnia [ha]	Cel ochrony	Lokalizacja	Akt prawny o utworzeniu
1.	użytek 146	bagno	0,29	silnie wilgotne zagłębienie terenu	dz. nr 465/9, ob. ew. Kaleń	Rozporządzenie Nr 9 Wojewody Radomskiego z dn. 06.04.1998 w sprawie uznania za użytki ekologiczne
2.	użytek 147	bagno	1,48	silnie wilgotne zagłębienie terenu	dz. nr 467/2, ob. ew. Kaleń	Rozporządzenie Nr 35 Wojewody Mazowieckiego z dn. 13.07.2007 zmieniające rozporządzenie w sprawie użytków ekologicznych

Źródło: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody

Rysunek 16. Położenie użytków ekologicznych na terenie gminy Wieniawa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Geoportal, <http://mapy.geoportal.gov.pl/>

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2022 r. poz. 916 ze zm.) **pomnikami przyrody** są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie.

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Zgodnie z danymi w rejestrze pomników przyrody w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody na terenie gminy Wieniawa znajduje się 8 pomników przyrody. Ich opis zaprezentowano w tabeli poniżej.

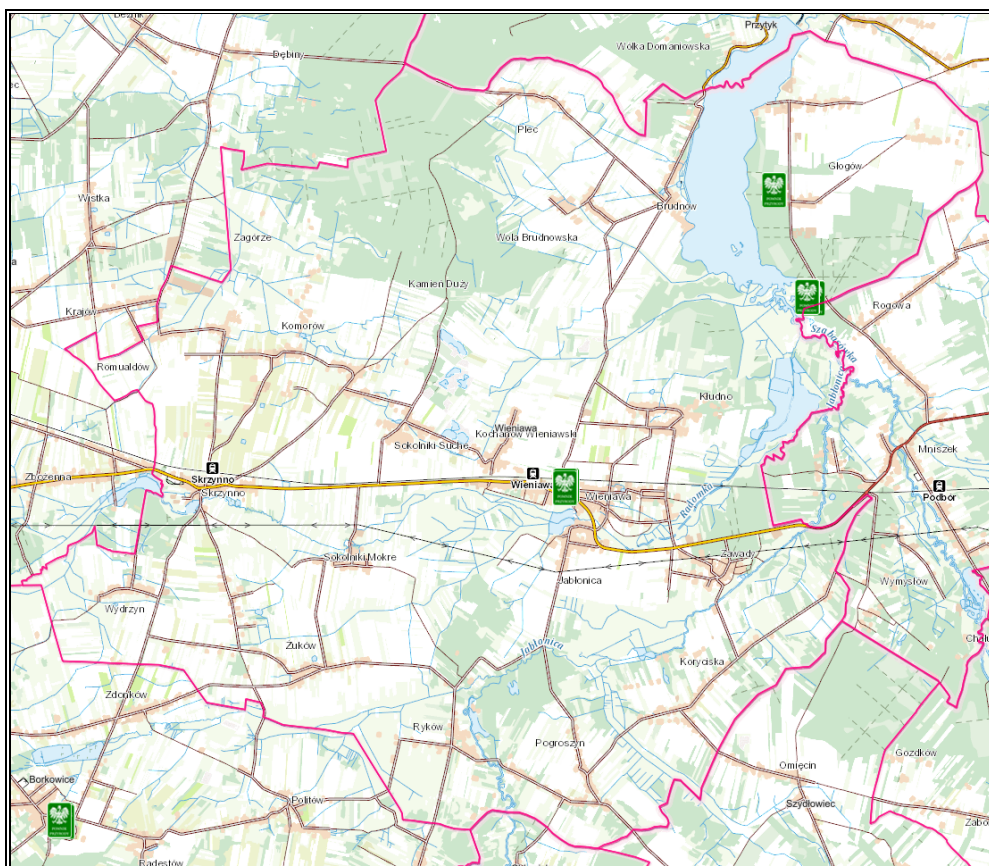
Tabela 24. Wykaz pomników przyrody na terenie gminy Wieniawa

Lp.	Typ pomnika	Rodzaj	Opis pomnika	Lokalizacja	Akt prawny o utworzeniu
1.	Jednoobiektowy	Drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Wieniawa, ul. Kasztanowa 1, plac przykościelny	Rozporządzenie Nr 70 Wojewody Mazowieckiego z dnia 24 października 2008 r. w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu przysuskiego.
2.	Jednoobiektowy	Drzewo	Grusza pospolita - <i>Pyrus communis</i>	Grunt rolny wśród lasu, na granicy dz. nr 338/11 i 341/1, ob. ew. Kaleń	Rozporządzenie Nr 70 Wojewody Mazowieckiego z dnia 24 października 2008 r. w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu przysuskiego.
3.	Jednoobiektowy	Drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Wieniawa, ul. Kasztanowa 1, plac przykościelny	Rozporządzenie Nr 70 Wojewody Mazowieckiego z dnia 24 października 2008 r. w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu przysuskiego.
4.	Jednoobiektowy	Drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Wieniawa, ul. Kasztanowa 1, plac przykościelny	Rozporządzenie Nr 70 Wojewody Mazowieckiego z dnia 24 października 2008 r. w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu przysuskiego.
5.	Jednoobiektowy	Drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Wieniawa, ul. Kasztanowa 1, plac przykościelny	Rozporządzenie Nr 70 Wojewody Mazowieckiego z dnia 24 października 2008 r. w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu przysuskiego.
6.	Jednoobiektowy	Drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Nadleśnictwo Radom, Obręb Radom, poddz. 76 a	Rozporządzenie Wojewody Mazowieckiego z dnia 2 lutego 2004 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
7.	Jednoobiektowy	Drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Nadleśnictwo Radom, Obręb Radom, poddz. 76 a	Rozporządzenie Wojewody Mazowieckiego z dnia 2 lutego 2004 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
8.	Jednoobiektowy	Drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Nadleśnictwo Radom, Obręb Radom, poddz. 76 g	Rozporządzenie Wojewody Mazowieckiego z dnia 2 lutego 2004 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.

Źródło: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Rysunek 17. Położenie pomników przyrody na terenie gminy Wieniawa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Geoportal, <http://mapy.geoportal.gov.pl/>

Korytarze ekologiczne

Korytarz ekologiczny jest obszarem, który umożliwia migrację roślin, zwierząt lub grzybów. Tworzą go liniowe pasy lasów, terenów porośniętych krzewami lub trawami umożliwiające zwierzętom, roślinom i grzybom przemieszczanie się oraz dające schronienie i dostęp do pożywienia.

Przez obszar gminy nie przebiegają korytarze ekologiczne o randze krajowej. Zlokalizowane są natomiast lokalne ciągi ekologiczne, obejmujące tereny zielone, grunty orne, lasy i wody powierzchniowe.

Podsumowanie analiza SWOT

Tabela 25. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Zasoby przyrodnicze

Mocne strony	Słabe strony
— ochrona pomników przyrody i użytków ekologicznych, znajdujących się na terenie gminy.	— brak powierzchniowych form ochrony przyrody, — niska lesistość, — brak korytarzy ekologicznych o randze krajowej.
Szanse	Zagrożenia

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

<ul style="list-style-type: none">— programy i akcje edukacyjno-informacyjne o potrzebie ochrony przyrody,— zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa pożarowego obszarów leśnych.	<ul style="list-style-type: none">— postępująca urbanizacja,— zmiany klimatyczne,— ekspansja gatunków obcych,— podatność zasobów przyrody na zanieczyszczenia środowiska.
--	--

Źródło: Opracowanie własne

3.2.10 Zagrożenia poważnymi awariami

Zagadnienia związane z poważnymi awariami zostały uregulowane przede wszystkim w ustawie Prawo ochrony środowiska (tytuł IV „Poważne awarie”). Definicja ustawowa określa poważną awarię jako „zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałą w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych sytuacji, prowadząca do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia, ludzi lub środowiska, lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem” (art. 3, ust. 23). Definicja ta jest zbieżna z Dyrektywą Seveso II (96/82/WE) oraz Konwencją z 1992 r. w sprawie transgranicznych skutków awarii przemysłowych.

Zakładem stwarzającym zagrożenie awarią przemysłową jest każdy zakład, na którego terenie znajdują się substancje niebezpieczne, mogące spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi, lub środowiska. Ze względu na rodzaj i ilość substancji niebezpiecznych zakłady dzielimy, zgodnie z art. 248, ust. 1 u.p.o.ś., na:

- zakłady o zwiększonym ryzyku;
- zakłady o dużym ryzyku.

Na terenie gminy Wieniawa działalność gospodarcza związana jest głównie z sektorem budowlanym i handlowym i na jej terenie nie funkcjonują większe zakłady przemysłowe, które stanowiłyby zagrożenie wystąpienia poważnej awarii w rozumieniu ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r.

Na terenie powiatu przysuskiego, w którego skład wchodzi gmina Wieniawa, również nie funkcjonują zakłady o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii (ZDR) ani zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii (ZZR).

Zagrożenie dla mieszkańców i środowiska naturalnego gminy stanowić może także transport substancji niebezpiecznych w ruchu drogowym i kolejowym. Występowanie w granicach administracyjnych gminy ważnych szlaków komunikacyjnych stanowi nie tylko jego potencjał rozwojowy, ale także zwiększa możliwość wystąpienia zagrożeń związanych z transportem substancji niebezpiecznych. Główny ruch samochodowy na terenie gminy skupiony jest na drodze krajowej nr 12.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029

Wśród innych zagrożeń, które mogą wystąpić na terenie gminy, można wyróżnić: zagrożenia radiacyjne (skażenia promieniotwórcze), chemiczne (zagrożenie toksycznymi środkami przemysłowymi i innymi substancjami chemicznymi), biologiczne: epidemie, epizootie (plagi zwierzęce), epifitozy (choroby populacji roślinnej), awarie urządzeń infrastruktury technicznej (gazowe, energetyczne, wodociągowe), terrorystyczne (z wykorzystaniem broni, bomb, materiałów wybuchowych, środków chemicznych oraz biologicznych).

Na szczeblu samorządu gminnego organem właściwym w sprawach zarządzania kryzysowego jest wójt, burmistrz bądź prezydent miasta. Do jego kompetencji należy w szczególności kierowanie wszelkimi działaniami związanymi z monitorowaniem, planowaniem, reagowaniem i usuwaniem skutków zagrożeń na terenie gminy. W procesie zarządzania kryzysowego ważną rolę odgrywa gminny plan zarządzania kryzysowego, którego obowiązek posiadania wynika z art. 5 ustawy o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U. z 2022 poz. 261 ze zm.).

Na terenie gminy, w miejscowości Wieniawa i Skrzywno, funkcjonują jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, które podejmują czynności w celu ochrony życia, zdrowia i są dofinansowywane z budżetu gminy.

Podsumowanie analiza SWOT

Tabela 26. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">— brak zakładów ZDR i ZZR na terenie gminy,— brak działalności przemysłowej stanowiącej potencjalne zagrożenie,— funkcjonująca jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej.	<ul style="list-style-type: none">— transport drogowy i kolejowy ładunków niebezpiecznych (ryzyko awarii podczas transportu substancji niebezpiecznych).
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">— edukacja społeczeństwa na temat postępowania podczas wystąpienia poważnej awarii,— wyposażenie służb odpowiadających za bezpieczeństwo na terenie gminy,— rozwój systemów powiadamiania o zagrożeniach.	<ul style="list-style-type: none">— zdarzenia losowe w zakładach pracy,— małe prawdopodobieństwo przewidzenia możliwości wystąpienia poważnej awarii.

Źródło: Opracowanie własne

3.3 Zagadnienia horyzontalne

Zgodnie z wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, w ramach każdego obszaru interwencji należy uwzględnić zagadnienia horyzontalne: adaptację do zmian klimatu, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, działania edukacyjne oraz monitoring środowiska.

3.3.1 Adaptacja do zmian klimatu

Występujące w ostatnich kilku dekadach skutki zmieniającego się klimatu, zwłaszcza wzrostu temperatury, częstotliwości i nasilania zjawisk ekstremalnych, systematycznie się pogłębiają. Stanowią tym samym zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów na świecie, w tym także dla Polski. Konieczne jest zatem podjęcie działań na rzecz dostosowania się (adaptacji) do prognozowanych skutków zmian klimatu, które powinny być realizowane jednocześnie z działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych (mitygacja).

Dokument pn. „Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA2020) stanowi odpowiedź na walkę ze zmianami klimatu, a jego głównym celem jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu.

Według SPA2020 do najważniejszych negatywnych skutków zmian klimatu w skali regionalnej zaliczyć należy niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych, zwiększenie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof (silne wiatry, incydentalne trąby powietrzne, wyładowania atmosferyczne, ulewne deszcze, wzrost okresów upalnych).

W związku z postępującymi zmianami klimatu nie można wykluczyć pojawienia się w przyszłości niekorzystnych skutków w postaci: wichur, ulewnych deszczy, mrozów, susz itp., które powodują duże szkody i ograniczenia w środowisku.

Rekomendowanymi kierunkami działań adaptacyjnych do zmian klimatu są:

- zwiększenie ochrony gleb przed ekstremalnymi warunkami pogodowymi (m.in. susze, powodzie) i erozją oraz oszacowanie możliwości upraw roślin ciepłolubnych (m.in. kukurydza, sorgo) w celu zwiększenia ilości pozyskiwanych wysokowydajnych pasz dla zwierząt,
- zwiększenie intensywności działań w kształtowaniu sieci osadniczej, uwzględniając przy tym zwiększenie obszarów zieleni i wodnych w ich planach rozwoju, zapewnienie przewietrzania miast oraz poprawę jakości powietrza,
- zabezpieczenie w wodę dobrej jakości, zwłaszcza mniejszych rzek, w czasie dłuższych okresów susz i niedoborów wody poprzez przygotowanie odpowiednich planów, programów i działań²⁶.

Zbyt niska pojemność retencyjna naturalnych oraz sztucznych zbiorników wpływa na brak ich skuteczności oraz ogranicza ich funkcjonowanie w sytuacjach nadmiaru lub deficytu wód

²⁶ <http://klimada.mos.gov.pl/>

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029

powierzchniowych. Na takich obszarach istnieje zwiększone prawdopodobieństwo występowania podtopień i powodzi błyskawicznych wywołanych silnymi opadami, zalewających obszary. Wobec tego, w celu adaptacji do zmian klimatu i ograniczenia negatywnych skutków związanych wystąpieniem ulewnych deszczy, czy roztopów po dużych opadach śniegu, a także dla zabezpieczenia przeciwpowodziowego należy zwiększać pojemność retencyjną zlewni, w tym m.in. poprzez budowanie zbiorników retencyjnych. Ponadto oprócz budowy zbiorników istotne jest w celu przeciwdziałania wytępienia lokalnych podtopień zwiększenie ilości wody przetrzymywanej w korytach cieków i rowach melioracyjnych. Systematyczna konserwacja, modernizację oraz budowa nowych urządzeń, a następnie ich właściwa eksploatacja ma wpływ na ograniczenie ich wystąpienia. W związku z tym istotny jest dalszy rozwój infrastruktury wodno – melioracyjnej na obszarze gminy, który wpływa na łagodzenie zagrożeń naturalnych.

Jednym z istotnych aspektów jest lokalne zachowanie istniejących, zwłaszcza niewielkich obszarów wodno-błotnych lub ich odtworzenie poprzez działania małej retencji. Polega ona na gromadzeniu wody w niewielkich zbiornikach poprzez zatrzymywanie lub spowalnianie spływu wód, przy jednoczesnym zachowaniu i wspieraniu rozwoju krajobrazu naturalnego. Działania te mają na celu likwidację przyczyn i skutków pogorszenia naturalnych stosunków wodnych poprzez spowalnianie odpływu wody, minimalizację skutków suszy oraz przeciwdziałanie powodzi. Ponadto mała retencja wpływa na odtworzenie lub zachowanie istniejących obszarów wodno-błotnych m.in. poprzez wspieranie pro-środowiskowych metod retencionowania wody tj. zachowanie naturalnych zbiorników retencyjnych, renaturyzacja siedlisk podmokłych, czy integracja działań różnych podmiotów pozwalająca na uzyskanie efektu ekologicznego.²⁷

Do rozwiązań w zakresie adaptacji do zmian klimatu należy również kształtowanie odpowiedniej struktury użytkowania terenu. Ważne jest podejmowanie prac dotyczących renaturyzacji koryt cieków, zmierzających do przywrócenia ich naturalnych charakterystyk, (również poprzez roboty hydrotechniczne i prace utrzymaniowe), ograniczenie nadmiernego zagrożenia erozją, poprzez m.in. wsiewki poplonowe, międzyplony ścierniskowe, czy zwiększanie powierzchni zalesionych, wprowadzanie zadrzewień, w tym na terenach zniszczonych, niewykorzystanych rolniczo, czy gruntach rolnych o niskiej przydatności dla rolnictwa i podatnych na degradację.

Zjawisko suszy powoduje przesuszenie gleby, obniżenie poziomu wód oraz zmniejszenie przepływu wody w rzekach i rowach melioracyjnych. W okresie wegetacji roślin może spowodować duże straty w rolnictwie. Realizując postanowienia ustawy prawo wodne,

²⁷ <http://www.malaretencja.pl>

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029

tworzone są specjalne plany przeciwdziałania skutkom suszy. Plany zawierają przede wszystkim analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych, propozycje budowy, rozbudowy lub przebudowy urządzeń wodnych, propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych, oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji oraz katalog działań służących ograniczeniu skutków suszy.

Zwiększenie możliwości zapobiegania ewentualnym zagrożeniom i reagowania na nie jest możliwe dzięki działalności straży pożarnej oraz odpowiedniego jej wyposażenia, umożliwiającego skuteczne prowadzenie akcji ratowniczych.

Gwałtowne i negatywne zjawiska wynikające ze zmian klimatu występują coraz częściej, dlatego coraz bardziej istotne jest przygotowanie gminy i jego infrastruktury na zmiany klimatu. Zaplanowane w Programie Ochrony Środowiska zadania mają na celu mitygację, adaptację do zmian klimatu oraz ograniczenie jego skutków.

3.3.2 Działania edukacyjne w zakresie ochrony środowiska

Zgodnie z przepisem art. 77 z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2021 r. poz. 1973 ze zm.), problematykę ochrony środowiska uwzględnia się w podstawach programowych kształcenia ogólnego dla wszystkich typów szkół. Obowiązkiem tym ustawodawca objął również organizatorów kursów prowadzących do uzyskania kwalifikacji zawodowych i środki masowego przekazu, które są obowiązane kształtować pozytywny stosunek społeczeństwa do ochrony środowiska oraz popularyzować zasady tej ochrony w publikacjach i audycjach. Konstytucyjnych podstaw dla realizacji edukacji ekologicznej należy upatrywać w zasadzie zrównoważonego rozwoju (art. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polski z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. z 1997 r. nr 78 poz. 483) oraz w generalnym obowiązku każdego obywatela do dbałości o stan środowiska, oraz odpowiedzialności za spowodowane przez siebie jego pogorszenia, określonym w art. 86 Konstytucji RP.

Obecnie edukacja ekologiczna na terenie gminy prowadzona jest przede wszystkim w formalnym systemie kształcenia. W szkołach przeprowadzane są m.in.: konkursy ekologiczne, pogadanki dot. ochrony środowiska, pogadanki dot. zbiórki i utylizacji odpadów czy zajęcia plenerowe. Ponadto dodatkowo zamieszczane są informacje na stronach internetowych w celu podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców.

3.3.3 Nadzwyczajne zagrożenia środowiskowe

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska są pojęciem, które zostało zdefiniowane w art. 104 ust. 2 w byłej ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska jako zagrożenie spowodowane gwałtownym zdarzeniem, które nie jest klęską żywiołową, które może wywołać znaczne zniszczenie środowiska lub pogorszenie jego stanu, stwarzające powszechne niebezpieczeństwo dla ludzi i środowiska.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029

Obecnie pojęcie to nie jest definiowane, chociaż powszechnie w środowisku twierdzi się, że zastąpiło je pojęcie poważnej awarii, zdefiniowane w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2021 poz. 1973 ze zm.). Wobec powyższego rozumiane jest jako zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Jako nadzwyczajne zagrożenie dla środowiska, a także poważną awarię, należy traktować zdarzenia takie, jak: pęknięcie i rozszczelnienie instalacji rurociągów transportowych, wybuch, awarię zbiornika, katastrofę autocysterny lub cysterny kolejowej przewożącej substancję niebezpieczną, awarię obiektów hydrotechnicznych, itp.

Aktem prawnym definiującym pojęcie innego miejscowego zagrożenia jest ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. z 2021 r. poz. 869 ze zm.), która definiuje je jako zdarzenie wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody niebędące pożarem ani klęską żywiołową, stanowiące zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska, któremu zapobieżenie lub usunięcie skutków lub którego usunięcie skutków nie wymaga zastosowania nadzwyczajnych środków. W świetle tej ustawy ochrona przeciwpożarowa polega na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem poprzez:

- zapobieganie powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,
- zapewnianie sił i środków do zwalczania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia oraz na rzecz ochrony ludności,
- prowadzenie działań ratowniczych przez jednostki ochrony przeciwpożarowej.

3.3.4 Monitoring środowiska

Państwowy monitoring środowiska został powołany ustawą z dnia 10 lipca 1991 roku o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2021 poz. 1070 ze zm.) w celu zapewnienia wiarygodnych informacji o stanie środowiska. Stanowi on system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz zbierania, analizowania, udostępniania wyników badań i oceny elementów środowiska. Jego celem jest systematyczne informowanie organów administracji i społeczeństwa o:

- jakości elementów przyrodniczych, dotrzymywaniu standardów jakości środowiska określonych przepisami oraz obszarach występowania przekroczeń tych standardów,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029

— występujących zmian jakości elementów przyrodniczych i przyczynach tych zmian, w tym powiązaniach przyczynowo skutkowych występujących pomiędzy emisjami i stanem elementów przyrodniczych.

Zakres zadań państwowego monitoringu środowiska jest określany w wieloletnich strategicznych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i zatwierdzanych przez Ministra Klimatu oraz w wykonawczych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Obecnie obowiązujący Strategiczny Program PMŚ na lata 2020-2025 powstał na podstawie art. 4a ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 10 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska i obejmuje zadania wynikające z odrębnych ustaw, zobowiązań międzynarodowych oraz innych potrzeb wynikających ze strategii rozwoju, oraz innych programów i dokumentów programowych.

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029” wykorzystuje i będzie wykorzystywał informacje wytworzone w ramach PMŚ w celu monitorowania skuteczności działań i strategicznego planowania w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.

Gmina Wieniawa współpracuje z Inspekcją Ochrony Środowiska dotyczącą lokalnych miejsc występowania zanieczyszczeń wód czy gruntu. Przekazywane wyniki przeprowadzanych badań, ich analiza i wyniki ocen są dostępne na stronie internetowej WIOŚ w Warszawie. Informacje dotyczące stacji pomiarowych na terenie gminy znajdują się w Programie Państwowego Monitoringu Środowiska dla Województwa Mazowieckiego. Przekazywane dane i przeprowadzone na terenie gminy badania, ich analiza, wyniki ocen, prognoza są dostępne na stronach internetowych WIOŚ w Warszawie i w siedzibie Inspektoratu.

Wyniki monitoringu publikowane są w wydawanych co roku raportach o stanie środowiska w województwie mazowieckim oraz w rocznych ocenach jakości powietrza w województwie mazowieckim.

4. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie

4.1 Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska

Na podstawie diagnozy stanu istniejącego oraz przewidywanych zagrożeń środowiska przyrodniczego gminy Wieniawa, zachowując spójność z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na szczeblu krajowym, wojewódzkim oraz powiatowym, określono kierunki interwencji oraz wyznaczono cele i zadania do realizacji w ramach tzw. obszarach interwencji.

Cele operacyjne i działania ekologiczne zostały zaprezentowane w formie tabelarycznej (harmonogramie rzeczowo-finansowym) zgodnie z „Wytocznymi do opracowania

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” (MŚ, Warszawa, 2 września 2015 r.).

Zaplanowane zadania mają na celu poprawę jakości środowiska na terenie gminy. Ich realizacja nie powinna wpłynąć negatywnie na obszary chronione, w tym najbliższej usytuowane obszary Natura 2000 (na terenie gminy brak jest takich obszarów). Zarówno na etapie realizacji, jak i eksploatacji powstałej infrastruktury nie będą podejmowane działania, których skutkiem byłoby naruszenie katalogu czynności zabronionych w odniesieniu do poszczególnych form ochrony przyrody występujących na tym obszarze. Zadania nie wpłyną w sposób znaczący na populacje siedlisk i gatunków chronionych. Realizacja Programu nie wpłynie negatywnie na realizację celów ochrony obszarów chronionych. Przedsięwzięcia prowadzone będą głównie na terenach zurbanizowanych. Spodziewane są jedynie krótkoterminowe oddziaływania lub uciążliwości związane z prowadzonymi robotami budowlanymi, które ustaną po ich zakończeniu.

Należy zaznaczyć, że podmioty realizujące poszczególne działania powinny każdorazowo rozpatrywać kwestie ich wpływu na środowisko na kolejnych etapach procesu planistycznego i inwestycyjnego, po doprecyzowaniu lokalizacji, rodzaju i zakresu danego przedsięwzięcia, wpisującego się w założenia niniejszego dokumentu.

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Tabela 27. Cele i kierunki interwencji oraz zadania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z pespektywą do roku 2029

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ²⁸	Wartość docelowa				
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	Wysokość wsparcia finansowego dla wymiany indywidualnych źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych oraz instalacji OZE [zł] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	Ograniczenie emisji powierzchniowej zanieczyszczeń	Wsparcie finansowe dla wymiany indywidualnych źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych oraz instalacji OZE	Gmina Wieniawa; Właściciele nieruchomości;	Niewystarczający zasięg, brak zainteresowania mieszkańców;
		Liczba zmodernizowanych systemów dystrybucji ciepła w kotłowni przy budynku Urzędu Gminy w Wieniawie [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa	0	1	Ograniczenie emisji powierzchniowej zanieczyszczeń	Wymiana źródła ciepła i modernizacja systemu dystrybucji ciepła w kotłowni przy budynku Urzędu Gminy w Wieniawie	Gmina Wieniawa	Wydłużenie inwestycji w czasie, brak środków finansowych;
		Liczba budynków poddana termomodernizacji [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa	0	1	Ograniczenie emisji powierzchniowej zanieczyszczeń	Kompleksowa termomodernizacja budynku zlokalizowanego przy ul. Kasztanowej 29 w Wieniawie	Gmina Wieniawa	Wydłużenie inwestycji w czasie, brak środków finansowych;
		Liczba budynków poddana termomodernizacji [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa	0	1	Ograniczenie emisji powierzchniowej zanieczyszczeń	Termomodernizacja budynku Dzienny Dom Senior z siedzibą w Komorowie 29 i budynku mieszkalnego Komorów 30	Gmina Wieniawa	Wydłużenie inwestycji w czasie, brak środków finansowych;
		Liczba budynków poddana termomodernizacji [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa	0	1	Ograniczenie emisji powierzchniowej zanieczyszczeń	Termomodernizacja, montaż odnawialnych źródeł energii oraz modernizacja infrastruktury edukacyjnej w PSP w Wieniawie	Gmina Wieniawa	Wydłużenie inwestycji w czasie, brak środków finansowych;

²⁸ Oszacowanie szczegółowych wartości jest nie możliwe ze względu na wskazywanie rodzajów działań, które zaplanowano do realizacji w miarę dostępnych środków finansowych. Określone one będą dla poszczególnych projektów ze wskazanej grupy zadań przy ich realizacji.

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ²⁸	Wartość docelowa				
		Liczba budynków poddana termomodernizacji [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa	0	1	Ograniczenie emisji powierzchniowej zanieczyszczeń	Rozbudowa, przebudowa oraz zmiana sposobu użytkowania ośrodka społeczno-kulturalnego w m. Skrzywno dz. Nr ewid. 85/1	Gmina Wieniawa	Wydłużenie inwestycji w czasie
		Liczba budynków poddana termomodernizacji [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa	0	2	Ograniczenie emisji powierzchniowej zanieczyszczeń	Wzrost potencjału turystycznego Gminy Wieniawa poprzez ochronę zabytkowych budynków: Gminnej Biblioteki Publicznej oraz Gminnego Ośrodka Kultury w Wieniawie	Gmina Wieniawa	Wydłużenie inwestycji w czasie
		Liczba zmodernizowanych lamp oświetlenia ulicznego [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	Poprawa efektywności energetycznej	Modernizacja oświetlenia ulicznego przy drogach gminnych ²⁹	Gmina Wieniawa	Wydłużenie inwestycji w czasie, brak środków finansowych;
		Liczba zamontowanych instalacji fotowoltaicznych [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	Wzrost wykorzystania OZE	Montaż instalacji fotowoltaicznych na budynkach komunalnych	Gmina Wieniawa	Wydłużenie inwestycji w czasie, brak środków finansowych;
		Liczba zmodernizowanych lamp oświetlenia ulicznego [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	Poprawa efektywności energetycznej	Kompleksowa wymiana oświetlenia ulicznego na energetyczne typu LED	Gmina Wieniawa	Wydłużenie inwestycji w czasie, brak środków finansowych;
		Liczba zamontowanych instalacji fotowoltaicznych [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa	0	4	Wzrost wykorzystania OZE	Budowa instalacji fotowoltaicznej na ujęciu wody w Kludnie, Kaleni, Komorowie i Zawadach	Gmina Wieniawa	Wydłużenie inwestycji w czasie, brak środków finansowych;

²⁹ Zadanie realizowane będzie na terenie miejscowości Wieniawa (ul. Leśna), Wola Brudnowska i Żuków.

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ²⁸	Wartość docelowa				
		Liczba zrealizowanych działań edukacyjnych [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	Wzrost świadomości społecznej w zakresie poprawy jakości powietrza	Edukacja lokalnej społeczności w zakresie efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii	Gmina Wieniawa	Niewystarczający zasięg, brak zainteresowania mieszkańców;
		Liczba opracowanych Planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Wieniawa [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa	0	1	Ograniczenie emisji powierzchniowej zanieczyszczeń	Opracowanie planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Wieniawa	Gmina Wieniawa	Zmiana uwarunkowań prawnych;
		Liczba zaktualizowanych Programów Gospodarki Niskoemisyjnej [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa	0	1	Ograniczenie emisji powierzchniowej zanieczyszczeń	Aktualizacja i monitorowanie Programu Gospodarki Niskoemisyjnej	Gmina Wieniawa	Zmiana uwarunkowań prawnych;
		Liczba zakupionych autobusów elektrycznych [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa	0	1	Ograniczenie emisji liniowej zanieczyszczeń	Zakup autobusu elektrycznego o zerowej emisji zanieczyszczeń wraz z infrastrukturą	Gmina Wieniawa	Wydłużenie inwestycji w czasie, brak środków finansowych;
		Liczba zamontowanych urządzeń do pomiaru stężeń pyłów zawieszonych w powietrzu [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	Wzrost świadomości społecznej w zakresie poprawy jakości powietrza	Dostawa i montaż urządzeń do pomiaru stężeń pyłów zawieszonych w powietrzu na terenie Gminy Wieniawa	Gmina Wieniawa	Wydłużenie inwestycji w czasie, brak środków finansowych;
		Liczba budynków poddana termomodernizacji [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	Ograniczenie emisji powierzchniowej zanieczyszczeń	Kompleksowa termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	Gmina Wieniawa	Wydłużenie inwestycji w czasie, brak środków finansowych;

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ²⁸	Wartość docelowa				
		Liczba budynków poddana termomodernizacji [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		1	Ograniczenie emisji powierzchniowej zanieczyszczeń	Modernizacja Filii Gminnej Biblioteki Publicznej w miejscowości Skrzywno	Gmina Wieniawa	Wydłużenie inwestycji w czasie, brak środków finansowych;
		Liczba prowadzonych ewidencji i kontroli źródeł ciepła i spalania paliw na terenie Gminy Wieniawa [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		1	Ograniczenie emisji powierzchniowej zanieczyszczeń	Prowadzenie ewidencji i kontroli źródeł ciepła i spalania paliw na terenie Gminy Wieniawa	Gmina Wieniawa	Zmiana uwarunkowań prawnych;
ZAGROŻENIA HAŁASEM	POPRAWA KLIMATU AKUSTYCZNEGO	Długość wybudowanych i zmodernizowanych dróg [km] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa	0,0	8,9	Ograniczenie emisji hałasu komunikacyjnego	Rozwój spójnego systemu komunikacyjnego w gminie poprzez modernizację i budowę infrastruktury drogowej ³⁰	Gmina Wieniawa	Wydłużenie inwestycji w czasie, brak środków finansowych;
		Długość naprawionych, zmodernizowanych nawierzchni dróg [km] Długość wybudowanych i przebudowanych dróg [km] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	Ograniczenie emisji hałasu komunikacyjnego	Modernizacja i naprawa nawierzchni dróg gminnych, przebudowa i budowa dróg gminnych	Gmina Wieniawa; Podmiot zewnętrzny;	Wydłużenie inwestycji w czasie, brak środków finansowych;
		Długość wyremontowanych dróg gminnych [km] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	Ograniczenie emisji hałasu komunikacyjnego	Remont dróg gminnych	Gmina Wieniawa;	Wydłużenie inwestycji w czasie, brak środków finansowych;

³⁰ Zadanie realizowane będzie na terenie miejscowości Wieniawa (ul. Starowiejska, Akacjowa, Krótką, Chojniak, Parkowa, Spokojna, Cegielnia, Sportowa), Kochanów Wieniawski (dz. 2015, 216), Sokolniki Suche, Koryciska (dz. 191, 207, 251, 225/3, 283), Pogroszyn (dz. 638, 693, 656, 530) Żuków (40/2, 40/3, 1023/1, 1020, 1239), Wola Brudnowska (dz. 1075/3) oraz Zawady (ul. Wspólna, Leśna, Cisowa, Brzozowa).

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ²⁸	Wartość docelowa				
POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	ZACHOWANIE POZIOMÓW PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH PONIŻEJ DOPUSZCZALNYCH NORM	Liczba osób narażonych na ponadnormatywne promieniowanie elektromagnetyczne [osoba] Źródło: WIOŚ w Warszawie	0	0	Ograniczenie szkodliwego oddziaływania pól elektromagnetycznych	Wprowadzenie do MPZP zapisów mających na celu ochronę przed polami elektromagnetycznymi	Gmina Wieniawa	Zmiana uwarunkowań prawnych;
GOSPODAROWANIE WODAMI	RACJONALIZACJA KORZYSTANIA Z WÓD	Liczba sporządzonych dokumentów planistycznych, w których uwzględniono mapy ryzyka powodziowego, mapy zagrożenia powodziowego oraz tereny zagrożone podtopieniami [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	Przeciwdziałanie podtopieniom i powodziom	Uwzględnienie w dokumentach planistycznych zagrożenia powodziowego oraz terenów zagrożonych podtopieniami	Gmina Wieniaw	Zmiana uwarunkowań prawnych;
		Liczba zrealizowanych działań z zakresu małej retencji wodnej [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	Zrównoważone gospodarowanie wodami	Budowa i rozwój małej retencji wodnej	Gmina Wieniaw	Wydłużenie inwestycji w czasie, brak środków finansowych;
		Liczba zrealizowanych działań z zakresu utrzymania i konserwacji cieków wodnych oraz urządzeń wodnych [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	Zrównoważone gospodarowanie wodami	Utrzymanie i konserwacja cieków wodnych oraz urządzeń wodnych w tym utrzymanie drożności wód	Gmina Wieniaw	Wydłużenie inwestycji w czasie, brak środków finansowych;

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ²⁸	Wartość docelowa				
		Liczba zrealizowanych działań z zakresu przeciwdziałania skutkom suszy [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	Zrównoważone gospodarowanie wodami	Realizacja zadań wynikających z planu przeciwdziałania skutkom suszy ³¹	Gmina Wieniawa; PGW Wody Polskie;	Wydłużenie inwestycji w czasie, brak środków finansowych;
		Liczba zrealizowanych działań z zakresu czyszczenia rowów melioracyjnych [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	Zrównoważone gospodarowanie wodami	Czyszczenie rowów melioracyjnych	Gmina Wieniawa; Podmiot Zewnętrzny;	Wydłużenie inwestycji w czasie, brak środków finansowych;
		Liczba prowadzonych ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa	1	1	Zrównoważone gospodarowanie wodami	Prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina Wieniawa	Zmiana uwarunkowań prawnych;
GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA	PROWADZENIE RACJONALNEJ GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	Liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków na obszarze gminy [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa	0	2	Poprawa infrastruktury wodno-ściekowej	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Wieniawa poprzez budowę oczyszczalni ścieków w m. Kłudno oraz budowę oczyszczalni i sieci kanalizacyjnej w m. Skrzywno	Gmina Wieniawa	Wydłużenie inwestycji w czasie, brak środków finansowych;
		Liczba przeprowadzonych akcji edukacyjno-informacyjnych [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	Poprawa infrastruktury wodno-ściekowej	Prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnych z zakresu oszczędzania wody oraz prawidłowego postępowania ze ściekami	Gmina Wieniawa	Niewystarczający zasięg, brak zainteresowania mieszkańców;

³¹ m.in. tworzenie mechanizmów realizacji i finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy, skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dostępnych zasobów wodnych czy koordynacja zadań powiązanych z suszą.

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ²⁸	Wartość docelowa				
		Liczba przeprowadzonych kontroli [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	Poprawa infrastruktury wodno-ściekowej	Kontrola nieruchomości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na obszarach nieskanalizowanych	Gmina Wieniawa	Zmiana uwarunkowań prawnych;
		Liczba przeprowadzonych kontroli [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	Poprawa infrastruktury wodno-ściekowej	Kontrolna inwentaryzacja zbiorników bezodpływowych, które obecnie funkcjonują na terenach nieskanalizowanych	Gmina Wieniawa	Zmiana uwarunkowań prawnych;
		Długość sieci wodociągowej [km] Źródło: GUS	92,8	>92,8 Wzrost wartości	Poprawa infrastruktury wodno-ściekowej	Budowa/rozbudowa/modernizacja sieci wodociągowej	Gmina Wieniawa	Wydłużenie inwestycji w czasie, brak środków finansowych;
		Długość sieci kanalizacyjnej [km] Źródło: GUS	45,6	>45,6 Wzrost wartości	Poprawa infrastruktury wodno-ściekowej	Budowa/rozbudowa/modernizacja sieci kanalizacyjnej	Gmina Wieniawa	Wydłużenie inwestycji w czasie, brak środków finansowych;
		Liczba zmodernizowanych Stacji Uzdatniania Wody [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	Poprawa infrastruktury wodno-ściekowej	Modernizacja istniejących stacji uzdatniania wody	Gmina Wieniawa; Podmiot zewnętrzny;	Wydłużenie inwestycji w czasie, brak środków finansowych;
		Liczba zmodernizowanych przepompowni wody [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	Poprawa infrastruktury wodno-ściekowej	Modernizacja istniejących przepompowni ścieków	Gmina Wieniawa; Podmiot zewnętrzny;	Wydłużenie inwestycji w czasie, brak środków finansowych;
		Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa	19	>19	Poprawa infrastruktury wodno-ściekowej	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków dla posesji rozproszonych lub poza zasięgiem projektowanej sieci kanalizacyjnej	Właściciele nieruchomości; Gminą Wieniawa;	Wydłużenie inwestycji w czasie, brak środków finansowych;

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ²⁸	Wartość docelowa				
		Liczba wybudowanych Stacji Uzdatniania Wody [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa	0	1	Poprawa infrastruktury wodno-ściekowej	Budowa Stacji Uzdatniania Wody w miejscowości Komorów	Gmina Wieniawa	Wydłużenie inwestycji w czasie, brak środków finansowych;
		Liczba wybudowanych studni [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa	0	1	Poprawa infrastruktury wodno-ściekowej	Budowa studni w miejscowości Zawady	Gmina Wieniawa	Wydłużenie inwestycji w czasie, brak środków finansowych;
		Liczba wybudowanych Stacji Uzdatniania Wody [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa	0	1	Poprawa infrastruktury wodno-ściekowej	Budowa Stacji Uzdatniania Wody w miejscowości Zawady	Gmina Wieniawa	Wydłużenie inwestycji w czasie, brak środków finansowych;
		Liczba zmodernizowanych Stacji Uzdatniania Wody [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	Poprawa infrastruktury wodno-ściekowej	Modernizacja istniejących budynków stacji uzdatniania wody	Gmina Wieniawa	Wydłużenie inwestycji w czasie, brak środków finansowych;
ZASOBY GEOLOGICZNE	OCHRONA ZASOBÓW ŻŁÓŻ KOPALIN	Liczba przeprowadzonych kontroli [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa, Urząd Górniczy, WIOŚ w Warszawie		Wg potrzeb	Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin	Kontrola niekoncesjonowanej eksploatacji surowców mineralnych	Gmina Wieniawa	Zmiana uwarunkowań prawnych;
		Powierzchnia zrehabilitowanych i zagospodarowanych terenów poeksploatacyjnych [ha] Źródło: Dane od przedsiębiorców eksploatujących złoża kopalin		Wg potrzeb	Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin	Objęcie rekultywacją wyeksploatowanych części złóż zgodnie z najkorzystniejszym kierunkiem zagospodarowania	Zakłady prowadzące wydobywanie surowców na terenie gminy	Wydłużenie inwestycji w czasie, brak środków finansowych;

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ²⁸	Wartość docelowa				
		Liczba przeprowadzonych kontroli [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa, Urząd Górnicy, WIOŚ w Warszawie		Wg potrzeb	Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin	Monitorowanie warunków wydobywania kopalin ze złóż znajdujących się na terenie gminy pod kątem zachowywania wymogów prawnych i ochrony środowiska.	Organy koncesyjne; organ nadzoru górniczego;	Zmiana uwarunkowań prawnych;
GLEBY	OCHRONA PRZED DEGRADACJĄ GLEB	Liczba przeprowadzonych działań z zakresu dobrych praktyk rolniczych i leśnych [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	Zapobieganie degradacji powierzchni ziemi	Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb ściekami komunalnymi	Gmina Wieniawa	Wydłużenie inwestycji w czasie, brak środków finansowych;
					Zapobieganie degradacji powierzchni ziemi	Stosowanie dobrych praktyk rolnych mających na celu przeciwdziałanie zakwaszaniu gleb.	Gmina Wieniawa; Właściciele gruntów; MODR;	Niewystarczający zasięg, brak zainteresowania mieszkańców;
					Zapobieganie degradacji powierzchni ziemi	Promocja rolnictwa ekologicznego oraz rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju	Gmina Wieniawa	Niewystarczający zasięg, brak zainteresowania mieszkańców;
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	BUDOWA SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI ZGODNEGO Z WYMAGANIAMI KPGO	Nieruchomości objęte systemem zbiórki odpadów komunalnych [%] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa	100,0	100,0	Racjonalna gospodarka odpadami	Organizacja odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych z obszaru gminy	Gmina Wieniawa	Wydłużenie inwestycji w czasie, brak środków finansowych;
		Osiągnięcie wymaganego przepisami prawa poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła [TAK/NIE] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		TAK	Racjonalna gospodarka odpadami	Osiągnięcie wymaganego przepisami prawa poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła	Gmina Wieniawa	Zmiana uwarunkowań prawnych;

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ²⁸	Wartość docelowa				
		Liczba przeprowadzonych kontroli [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	Doskonalenie systemu gospodarowania odpadami	Kontrola w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi.	Gmina Wieniawa	Zmiana uwarunkowań prawnych;
		Liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	Poprawa świadomości ekologicznej w zakresie gospodarowania odpadami	Działania edukacyjne polegające na podnoszeniu świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie racjonalnej gospodarki odpadami ³²	Gmina Wieniawa	Niewystarczający zasięg, brak zainteresowania mieszkańców;
		Wysokość wsparcia finansowego akcji „Sprzątanie Świata” [zł] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	Doskonalenie systemu gospodarowania odpadami	Wsparcie finansowe organizacji akcji „Sprzątanie Świata”	Gmina Wieniawa	Wydłużenie inwestycji w czasie, brak środków finansowych;
		Liczba przeprowadzonych kontroli [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	Doskonalenie systemu gospodarowania odpadami	Kontrola podmiotów prowadzących działalność w zakresie odbierania, zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów	Gmina Wieniawa; WIOŚ;	Zmiana uwarunkowań prawnych;
		Liczba przeprowadzonych kontroli [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	Doskonalenie systemu gospodarowania odpadami	Przeprowadzanie kontroli w zakresie przestrzegania regulaminu utrzymania czystości i porządku w gminie	Gmina Wieniawa	Zmiana uwarunkowań prawnych;
		Liczba zrealizowanych działań promocyjnych dot. budowy przydomowych kompostowników [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa	0	≥1	Doskonalenie systemu gospodarowania odpadami	Promocja budowy przydomowych kompostowników	Gmina Wieniawa	Wydłużenie inwestycji w czasie, brak środków finansowych;

³² m.in. w zakresie ograniczenia ilości powstających odpadów i ich segregacji – przekazywanie informacji na stronie internetowej gminy, tablicach ogłoszeń i na zebraniach oraz kolportaż ulotek i plakatów itp.

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ²⁸	Wartość docelowa				
		Liczba zlikwidowanych miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	Doskonalenie systemu gospodarowania odpadami	Likwidacja miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych	Gmina Wieniawa	Wydłużenie inwestycji w czasie, brak środków finansowych;
		Ilość unieszkodliwianego azbestu [kg] Źródło: Baza azbestowa	549 570	>549 570 Wzrost wartości	Realizacja programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest	Aktualizowanie i ewidencjonowanie ilości usuniętego azbestu na potrzeby portalu bazaazbestowa.gov.pl	Gmina Wieniawa	Zmiana uwarunkowań prawnych;
					Realizacja programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest	Realizacja programu usuwania z budynków pokryć dachowych zawierających azbest oraz właściwego unieszkodliwiania tych odpadów	Gmina Wieniawa	Zmiana uwarunkowań prawnych;
		Liczba wybudowanych i wyposażonych PSZOK [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa	0	1	Doskonalenie systemu gospodarowania odpadami	Budowa i wyposażenie PSZOK	Gmina Wieniawa	Wydłużenie inwestycji w czasie, brak środków finansowych;
		Liczba nieruchomości, z których usunięto folie rolnicze i inne odpady pochodzące z działalności rolniczej [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa	0	16	Doskonalenie systemu gospodarowania odpadami	Usuwanie folii rolniczych i innych odpadów pochodzących z działalności rolniczej na terenie Gminy Wieniawa	Gmina Wieniawa	Wydłużenie inwestycji w czasie, brak środków finansowych;
		Liczba sporządzonych rocznych sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa	0	8	Racjonalna gospodarka odpadami	Sporządzanie rocznych sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi	Gmina Wieniawa	Zmiana uwarunkowań prawnych;

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ²⁸	Wartość docelowa				
ZASOBY PRZYRODNICZE	ZACHOWANIE WALORÓW I ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH	Liczba przeprowadzonych nasadzeń drzew [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	Ochrona i poprawa stanu zasobów przyrodniczych	Nasadzenia drzew wzdłuż dróg oraz na terenach publicznych	Gmina Wieniawa	Wydłużenie inwestycji w czasie, brak środków finansowych;
		Liczba zrewitalizowanych parków zabytkowych [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa	0	1	Ochrona i poprawa stanu zasobów przyrodniczych	Rewitalizacja zabytkowego parku w Wieniawie	Gmina Wieniawa	Wydłużenie inwestycji w czasie, brak środków finansowych;
		Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	Ochrona i poprawa stanu zasobów przyrodniczych	Prowadzenie działań edukacyjnych mających na celu podnoszenie świadomości na temat racjonalnego korzystania ze środowiska przyrodniczego	Gmina Wieniawa	Niewystarczający zasięg, brak zainteresowania mieszkańców;
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	OCHRONA PRZED POWAŻNYMI AWARIAMI I ZAGROŻENIAMI NATURALNYMI	Liczba zdarzeń mogących powodować poważną awarię [szt.] Źródło: WIOŚ w Warszawie	0	0	Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	Doposażenie jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej działających na terenie Gminy Wieniawa w niezbędny sprzęt do minimalizowania i likwidacji skutków poważnych awarii	Gmina Wieniawa	Wydłużenie inwestycji w czasie, brak środków finansowych;
		Liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi – zakup broszur informacyjnych	Gmina Wieniawa	Niewystarczający zasięg, brak zainteresowania mieszkańców;
		Liczba zdarzeń mogących powodować poważną awarię [szt.] Źródło: WIOŚ w Warszawie	0	0	Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	Sukcesywna wymiana zużywającego się wyposażenia jednostek OSP	Gmina Wieniawa; Państwowa Straż Pożarna;	Wydłużenie inwestycji w czasie, brak środków finansowych;

Źródło: Opracowanie własne

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Tabela 28. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania	
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Razem		
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	Wsparcie finansowe dla wymiany indywidualnych źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych oraz instalacji OZE	Gmina Wieniawa; Właściciele nieruchomości;	0,00	W zależności od przyznaných środków w uchwale budżetowej									Budżet Gminy; WFOŚiGW; Program „Czyste Powietrze”; Środki zewnętrzne; Środki własne inwestorów;
	Wymiana źródła ciepła i modernizacja systemu dystrybucji ciepła w kotłowni przy budynku Urzędu Gminy w Wieniawie	Gmina Wieniawa	2 643 196,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 643 196,20	Budżet Gminy; Rządowy Fundusz Polski Ład – Program Inwestycji Strategicznych;	
	Kompleksowa termomodernizacja budynku zlokalizowanego przy ul. Kasztanowej 29 w Wieniawie	Gmina Wieniawa	966 097,35	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	966 097,35	Budżet Gminy; Rządowy Fundusz Polski Ład – Program Inwestycji Strategicznych;	
	Termomodernizacja budynku Dzienny Dom Senior z siedzibą w Komorowie 29 i budynku mieszkalnego Komorów 30	Gmina Wieniawa	1 419 149,40	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 419 149,40	Budżet Gminy; Rządowy Fundusz Polski Ład – Program Inwestycji Strategicznych;	
	Termomodernizacja, montaż odnawialnych źródeł energii oraz modernizacja infrastruktury edukacyjnej w PSP w Wieniawie	Gmina Wieniawa	0,00	9 927 000,00		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	9 927 000,00	Budżet Gminy; Rządowy Fundusz Polski Ład – Program Inwestycji Strategicznych;	
	Rozbudowa, przebudowa oraz zmiana sposobu użytkowania ośrodka społeczno-kulturalnego w m. Skrzywno dz. Nr ewid. 85/1	Gmina Wieniawa	4 476 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4 476 000,00	Budżet Gminy RFIL	

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania	
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Razem		
	Wzrost potencjału turystycznego Gminy Wieniawa poprzez ochronę zabytkowych budynków: Gminnej Biblioteki Publicznej oraz Gminnego Ośrodka Kultury w Wieniawie	Gmina Wieniawa	1 943 359,88	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 943 359,88	Budżet Gminy MJWPU
	Modernizacja oświetlenia ulicznego przy drogach gminnych ³³	Gmina Wieniawa	0,00	W zależności od przyznanych środków w uchwale budżetowej									Budżet Gminy; Środki zewnętrzne;
	Montaż instalacji fotowoltaicznych na budynkach komunalnych	Gmina Wieniawa	0,00	W zależności od przyznanych środków w uchwale budżetowej									Budżet Gminy; Środki zewnętrzne;
	Kompleksowa wymiana oświetlenia ulicznego na energetyczne typu LED	Gmina Wieniawa	0,00	W zależności od przyznanych środków w uchwale budżetowej									Budżet Gminy; Środki zewnętrzne;
	Budowa instalacji fotowoltaicznej na ujęciu wody w Kłudnie, Kaleni, Komorowie i Zawadach	Gmina Wieniawa	0,00	W zależności od przyznanych środków w uchwale budżetowej									Budżet Gminy; Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego 2014-2020;
	Edukacja lokalnej społeczności w zakresie efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii	Gmina Wieniawa	Koszty bieżące									Budżet Gminy; Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego 2014-2020; WFOŚiGW; NFOŚiGW;	
	Opracowanie planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Wieniawa	Gmina Wieniawa	0,00	40 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	40 000,00	Budżet Gminy

³³ Zadanie realizowane będzie na terenie miejscowości Wieniawa (ul. Leśna), Wola Brudnowska i Żuków.

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania	
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Razem		
	Aktualizacja i monitorowanie Programu Gospodarki Niskoemisyjnej	Gmina Wieniawa	0,00	40 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	40 000,00	Budżet Gminy
	Zakup autobusu elektrycznego o zerowej emisji zanieczyszczeń wraz z infrastrukturą	Gmina Wieniawa	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet Gminy; Środki zewnętrzne;
	Dostawa i montaż urządzeń do pomiaru stężeń pyłów zawieszonych w powietrzu na terenie Gminy Wieniawa	Gmina Wieniawa	68 118,00	W zależności od przyznanych środków w uchwale budżetowej							≥68 118,00	Budżet gminy; Urząd Marszałkowski;	
	Kompleksowa termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	Gmina Wieniawa	3 726 230,89		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3 726 230,89	Budżet Gminy; Środki zewnętrzne;
	Modernizacja Filii Gminnej Biblioteki Publicznej w miejscowości Skrzywno	Gmina Wieniawa	2 230 000,00		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 230 000,00	Budżet Gminy; Ministerstwo Kultury
	Prowadzenie ewidencji i kontroli źródeł ciepła i spalania paliw na terenie Gminy Wieniawa	Gmina Wieniawa	Koszty administracyjne									Budżet Gminy; Rządowy Fundusz Polski Ład – Program Inwestycji Strategicznych;	

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania	
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Razem		
ZAGROŻENIA HAŁASEM	Rozwój spójnego systemu komunikacyjnego w gminie poprzez modernizację i budowę infrastruktury drogowej ³⁴	Gmina Wieniawa	5 440 868,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5 440 868,01	Budżet gminy; Środki zewnętrzne; Rządowy Fundusz Polski Ład – Program Inwestycji Strategicznych;
	Modernizacja i naprawa nawierzchni dróg gminnych, przebudowa, budowa dróg gminnych	Gmina Wieniawa; Podmiot zewnętrzny;	Bd.	Bd.	Bd.	Bd.	Bd.	Bd.	Bd.	Bd.	Bd.	Bd.	Budżet gminy; Środki zewnętrzne; Rządowy Fundusz Polski Ład – Program Inwestycji Strategicznych;
	Remont dróg gminnych	Gmina Wieniawa	540 000,00	W zależności od przyznanych środków w uchwale budżetowej									2540 000,00
POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	Wprowadzenie do MPZP zapisów mających na celu ochronę przed polami elektromagnetycznymi	Gmina Wieniawa	Koszty bieżące w ramach opracowania MPZP									Budżet gminy; Środki zewnętrzne;	
GOSPODAROWANIE WODAMI	Uwzględnienie w dokumentach planistycznych zagrożenia powodziowego oraz terenów zagrożonych podtopieniami	Gmina Wieniaw	Koszty bieżące w ramach opracowania dokumentów planistycznych									Budżet gminy; Środki zewnętrzne;	
	Budowa i rozwój małej retencji wodnej	Gmina Wieniaw	0,00	W zależności od przyznanych środków w uchwale budżetowej									Budżet gminy; Środki zewnętrzne;
	Utrzymanie i konserwacja cieków wodnych oraz urządzeń wodnych w tym utrzymanie drożności wód	Gmina Wieniaw	Koszty bieżące									Budżet gminy; Środki zewnętrzne;	

³⁴ Zadanie realizowane będzie na terenie miejscowości Wieniawa (ul. Starowiejska, Akacjowa, Krótka, Chojniak, Parkowa, Spokojna, Cegielnia, Sportowa), Kochanów Wieniawski (dz. 2015, 216), Sokolniki Suche, Koryciska (dz. 191, 207, 251, 225/3, 283), Pogroszyn (dz. 638, 693, 656, 530) Żuków (40/2, 40/3, 1023/1, 1020, 1239), Wola Brudnowska (dz. 1075/3) oraz Zawady (ul. Wspólna, Leśna, Cisowa, Brzozowa).

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania	
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Razem		
	Realizacja zadań wynikających z planu przeciwdziałania skutkom suszy ³⁵	Gmina Wieniawa; PGW Wody Polskie;	0,00	W zależności od przyznanych środków w uchwale budżetowej									Budżet gminy; Środki zewnętrzne;
	Czyszczenie rowów melioracyjnych	Gmina Wieniawa; Podmiot Zewnętrzny;	Koszty bieżące									Budżet gminy; Środki zewnętrzne;	
	Prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina Wieniawa	Koszty bieżące									Budżet gminy	
GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Wieniawa poprzez budowę oczyszczalni ścieków w m. Kłudno oraz budowę oczyszczalni i sieci kanalizacyjnej w m. Skrzynno	Gmina Wieniawa	5 729 340,00	3 158 660,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8 888 000,00	Budżet Gminy; WFOŚiGW;	
	Prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnych z zakresu oszczędzania wody oraz prawidłowego postępowania ze ściekami	Gmina Wieniawa	0,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00	35 000,00	Budżet Gminy; WFOŚiGW; NFOŚiGW;	
	Kontrola nieruchomości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na obszarach nieskanalizowanych	Gmina Wieniawa	Koszty bieżące									Budżet gminy	
	Kontrolna inwentaryzacja zbiorników bezodpływowych, które obecnie funkcjonują na terenach nieskanalizowanych	Gmina Wieniawa	Koszty bieżące									Budżet gminy	
	Budowa/rozbudowa/ modernizacja sieci wodociągowej	Gmina Wieniawa	0,00	W zależności od przyznanych środków w uchwale budżetowej									Budżet gminy; Środki zewnętrzne;
	Budowa/rozbudowa/ modernizacja sieci kanalizacyjnej	Gmina Wieniawa	0,00	W zależności od przyznanych środków w uchwale budżetowej									Budżet gminy; Środki zewnętrzne;
	Modernizacja istniejących stacji uzdatniania wody	Gmina Wieniawa; Podmiot zewnętrzny;	0,00	W zależności od przyznanych środków w uchwale budżetowej									Budżet gminy; Środki zewnętrzne;

³⁵ m.in. tworzenie mechanizmów realizacji i finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy, skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dostępnych zasobów wodnych czy koordynacja zadań powiązanych z suszą.

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]										Źródła finansowania	
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Razem			
	Modernizacja istniejących przepompowni ścieków	Gmina Wieniawa; Podmiot zewnętrzny;	0,00	W zależności od przyznanych środków w uchwale budżetowej										Budżet gminy; Środki zewnętrzne;
	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków dla posesji rozproszonych lub poza zasięgiem projektowanej sieci kanalizacyjnej	Właściciele nieruchomości; Gminą Wieniawa;	0,00	W zależności od przyznanych środków w uchwale budżetowej										Budżet Gminy; Środki własne inwestorów; WFOŚiGW; NFOŚiGW;
	Budowa Stacji Uzdatniania Wody w miejscowości Komorów	Gmina Wieniawa	1 289 540,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 289 540,00	Budżet gminy; Urząd Marszałkowski;	
	Budowa studni w miejscowości Zawady	Gmina Wieniawa	800 694,84	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	800 694,84	Budżet gminy; Urząd Marszałkowski;	
	Budowa Stacji Uzdatniania Wody w miejscowości Zawady	Gmina Wieniawa	0,00	W zależności od przyznanych środków w uchwale budżetowej										Budżet gminy; Środki zewnętrzne;
	Modernizacja istniejących budynków stacji uzdatniania wody	Gmina Wieniawa	0,00	W zależności od przyznanych środków w uchwale budżetowej										Budżet gminy; Środki zewnętrzne;
ZASOBY GEOLOGICZNE	Kontrola niekoncesjonowanej eksploatacji surowców mineralnych	Gmina Wieniawa	Koszty administracyjne										Budżet gminy; Środki zewnętrzne;	
	Objęcie rekultywacją wyeksploatowanych części złóż zgodnie z najkorzystniejszym kierunkiem zagospodarowania	Zakłady prowadzące wydobywanie surowców na terenie gminy	Koszty administracyjne										Środki własne jednostek; Środki zewnętrzne;	
	Monitorowanie warunków wydobywania kopalin ze złóż znajdujących się na terenie gminy pod kątem zachowywania wymogów prawnych i ochrony środowiska.	Organy koncesyjne; organ nadzoru górniczego;	Koszty administracyjne										Środki własne jednostek; Środki zewnętrzne;	
GLEBY	Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb ściekami komunalnymi	Gmina Wieniawa	Koszty administracyjne										Budżet Gminy	

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania	
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Razem		
	Stosowanie dobrych praktyk rolnych mających na celu przeciwdziałanie zakwaszaniu gleb.	Gmina Wieniawa; Właściciele gruntów; MODR;	0,00	W zależności od przyznanych środków w uchwale budżetowej									Budżet gminy; Środki zewnętrzne;
	Promocja rolnictwa ekologicznego oraz rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju	Gmina Wieniawa	0,00	W zależności od przyznanych środków w uchwale budżetowej									Budżet Gminy
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	Organizacja odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych z obszaru gminy	Gmina Wieniawa	Koszty administracyjne									Budżet Gminy	
	Osiągnięcie wymaganego przepisami prawa poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła	Gmina Wieniawa	Koszty administracyjne									Budżet Gminy	
	Kontrola w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi.	Gmina Wieniawa	Koszty administracyjne									Budżet Gminy	
	Działania edukacyjne polegające na podnoszeniu świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie racjonalnej gospodarki odpadami ³⁶	Gmina Wieniawa	2 000,00	2 000,00	2 500,00	2 500,00	2 500,00	2 500,00	2 500,00	2 500,00	19 000,00	Budżet Gminy	
	Wsparcie finansowe organizacji akcji „Sprzątanie Świata”	Gmina Wieniawa	0,00	W zależności od przyznanych środków w uchwale budżetowej									Budżet Gminy
	Kontrola podmiotów prowadzących działalność w zakresie odbierania, zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów	Gmina Wieniawa; WIOŚ;	Koszty administracyjne									Budżet Gminy	
	Przeprowadzanie kontroli w zakresie przestrzegania regulaminu utrzymania czystości i porządku w gminie	Gmina Wieniawa	Koszty administracyjne									Budżet Gminy	

³⁶ m.in. w zakresie ograniczenia ilości powstających odpadów i ich segregacji – przekazywanie informacji na stronie internetowej gminy, tablicach ogłoszeń i na zebraniach oraz kolportaż ulotek i plakatów itp.

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Razem	
	Promocja budowy przydomowych kompostowników	Gmina Wieniawa	Koszty administracyjne									Budżet Gminy
	Likwidacja miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych	Gmina Wieniawa	Koszty administracyjne									Budżet Gminy
	Aktualizowanie i ewidencjonowanie ilości usuniętego azbestu na potrzeby portalu baza azbestowa.gov.pl	Gmina Wieniawa	Koszty administracyjne									Budżet Gminy
	Realizacja programu usuwania z budynków pokryć dachowych zawierających azbest oraz właściwego unieszkodliwiania tych odpadów	Gmina Wieniawa	40 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	390 000,00	Budżet Gminy; WFOŚiGW; NFOŚiGW;
	Budowa i wyposażenie PSZOK	Gmina Wieniawa	0,00	2 000 000,00		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 000 000,00	Budżet Gminy; Środki zewnętrzne;
	Usuwanie folii rolniczych i innych odpadów pochodzących z działalności rolniczej na terenie Gminy Wieniawa	Gmina Wieniawa	10 508,40	W zależności od przyznanych środków w uchwale budżetowej						≥10 508,40	Budżet gminy; NFOŚiGW;	
	Sporządzanie rocznych sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi	Gmina Wieniawa	Koszty administracyjne									Budżet Gminy
ZASOBY PRZYRODNICZE	Nasadzenia drzew wzdłuż dróg oraz na terenach publicznych	Gmina Wieniawa	2 000,00	2 000,00	2 000,00	2 000,00	2 000,00	2 000,00	2 000,00	2 000,00	16 000,00	Budżet Gminy
	Rewitalizacja zabytkowego parku w Wieniawie	Gmina Wieniawa	0,00	0,00	100 000,00		0,00	0,00	0,00	100 000,00	Budżet Gminy; Rządowy Fundusz Polski Ład – Program Inwestycji Strategicznych;	

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Razem	
	Prowadzenie działań edukacyjnych mających na celu podnoszenie świadomości na temat racjonalnego korzystania ze środowiska przyrodniczego	Gmina Wieniawa	0,00	500,00	1 000,00	1 000,00	1 000,00	1 000,00	1 000,00	1 000,00	6 500,00	Budżet Gminy
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	Doposażenie jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej działających na terenie Gminy Wieniawa w niezbędny sprzęt do minimalizowania i likwidacji skutków poważnych awarii	Gmina Wieniawa	0,00	W zależności od przyznanych środków w uchwale budżetowej							NFOŚiGW; WFOŚiGW;	
	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi – zakup broszur informacyjnych	Gmina Wieniawa	0,00	W zależności od przyznanych środków w uchwale budżetowej							NFOŚiGW; WFOŚiGW;	
	Sukcesywna wymiana zużywającego się wyposażenia jednostek OSP	Gmina Wieniawa; Straż Pożarna;	0,00	W zależności od przyznanych środków w uchwale budżetowej							Budżet gminy; Państwowa Straż Pożarna; MSWiA;	

Źródło: Opracowanie własne

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Tabela 29. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
1.	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	Prowadzenie systemu monitoringu powietrza oraz kontrola dotrzymania standardów emisyjnych	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
2.	ZAGROŻENIA HAŁASEM	Prowadzenie monitoringu poziomu hałasu w środowisku	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
3.	POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	Prowadzenie monitoring natężenia pól elektromagnetycznych	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
4.	GOSPODAROWANIE WODAMI	Prowadzenie monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
5.	GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	Kontrola pozwoleń wodno-prawnych	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Środki własne jednostek realizujących	-
6.	ZASOBY GEOLOGICZNE	Kontrola i ograniczenie nielegalnej eksploatacji kopalni	Okręgowy Urząd Górniczy (OUG)	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, Środki własne OUG	-
7.	GLEBY	Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb, zwłaszcza środkami ochrony roślin i metalami ciężkimi	Urząd Marszałkowski, Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza, Właściciele gospodarstw rolnych	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Środki własne jednostek realizujących	-
8.	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	Prowadzenie i monitorowanie bazy danych azbestu i PCB	Urząd Marszałkowski	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, fundusze zewnętrzne	-
9.	ZASOBY PRZYRODNICZE	Monitorowanie i kontrolowanie podmiotów korzystających ze środowiska	GIOŚ, RDOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
10.	ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	Prowadzenie kontroli na terenach zakładów przemysłowych	GIOŚ, Powiatowa Państwowa Straż Pożarna	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-

Źródło: Opracowanie własne

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029

4.2 Instrumenty realizacji programu

Realizacja zagadnień ochrony środowiska przyrodniczego w polskim porządku prawnym opiera się na bogatym zasobie aktów prawnych regulujących tę materię, wśród których kluczowymi są: prawo ochrony środowiska, prawo wodne, ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym, ustawa o ochronie przyrody, ustawa o odpadach, prawo geologiczne i górnicze oraz prawo budowlane.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 będzie realizowany w oparciu o instrumenty, które można podzielić na prawne, finansowe, społeczne i strukturalne.

Do instrumentów prawnych zalicza się przede wszystkim wydawane decyzje i pozwolenia. Do kompetencji wójta należy m.in. wydawanie decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego czy decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Działania przewidziane do realizacji w ramach przedmiotowego Programu mogą wymagać również uzyskania innych decyzji lub pozwoleń, np. pozwolenia na budowę, które wydaje starosta czy pozwolenia wodnoprawnego, które w zależności od rodzaju inwestycji wydaje: dyrektor zarządu zlewni Wód Polskich, dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej Wód Polskich lub minister właściwy do spraw gospodarki wodnej.

Do instrumentów finansowych, poza opłatami i administracyjnymi karami pieniężnymi, należy zaliczyć środki finansowe na realizację poszczególnych działań określonych w Programie. Planowane działania będą wdrażane z wykorzystaniem środków własnych gminy (w ramach budżetu Gminy Wieniawa), ale również w oparciu o środki zewnętrzne, w tym dotacje i pożyczki z funduszy krajowych, europejskich czy norweskich. Część zadań będzie realizowana przez jednostki organizacyjne Gminy w ramach ich budżetów, ale także przez indywidualnych mieszkańców. Ponadto w Programie uwzględnione zostały zadania monitorowane, za których realizację odpowiadają organy zewnętrzne, które będą pokrywać koszty zadań zgodnie z planem swoich budżetów.

Najważniejszym instrumentem społecznym realizacji Programu jest edukacja ekologiczna, w tym organizowanie konkursów, warsztatów czy kampanii informacyjno-edukacyjnych dla mieszkańców. Innym instrumentem społecznym są również postępowania prowadzone z udziałem społeczeństwa oraz konsultacje społeczne, w ramach których można zgłaszać uwagi i sugestie do projektów dokumentów strategicznych i programów, jak również planowanych inwestycji.

Do kolejnych instrumentów – strukturalnych zalicza się strategie i programy realizowane na szczeblu gminnym, w ramach których określone są kierunki działań z zakresu zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska

5. System realizacji programu ochrony środowiska

5.1 Zarządzanie ochroną środowiska w gminie

Dla każdego z zaplanowanych zadań określono podmiot odpowiedzialny za jego realizację. Poza działaniami bezpośrednio realizowanymi przez Gminę Wieniawa, uwzględniono zadania jej jednostek organizacyjnych, ale także indywidualnych mieszkańców. W Programie określone zostały również zadania monitorowane, za których realizację odpowiadają organy zewnętrzne.

Z punktu widzenia realizacji poszczególnych zadań we wdrażaniu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 udział będą brały:

- podmioty odpowiedzialne za realizację planowanych w ramach Programu zadań (Gmina Wieniawa, właściciele nieruchomości, podmioty zewnętrzne, PGW Wody Polskie, zakłady prowadzące wydobycie surowców na terenie gminy, organy koncesyjne, organ nadzoru górniczego, właściciele gruntów, MODR, WIOŚ i Straż Pożarna),
- podmioty odpowiedzialne za realizację zadań monitorowanych (GIOŚ, WIOŚ, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Urząd Marszałkowski, Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza, RDOŚ i Państwowa Straż Pożarna).

Ponadto do grupy podmiotów kształtujących społeczne wsparcie wdrażania Programu Ochrony Środowiska należą:

- lokalne media (w zakresie informowania i promocji działań prośrodowiskowych),
- szkoły (w zakresie edukacji ekologicznej),
- organizacje pozarządowe (współdział w realizacji zadań i kształtowania postaw ekologicznych).

Bezpośrednio organem odpowiedzialnym za realizację zapisów Programu jest Wójt Gminy Wieniawa.

5.2 Monitoring programu ochrony środowiska

Zgodnie z art. 18 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. z 2021 r. poz. 1973 ze zm.), organ wykonawczy Gminy Wieniawa jest zobowiązany sporządzać, co dwa lata raporty z wykonania programów ochrony środowiska, które przedstawia na posiedzeniach Rady Gminy Wieniawa, a następnie przekazuje organowi wykonawczemu powiatu. Wskazane jest, by ewentualne korekty Programu Ochrony Środowiska były wprowadzane w drodze uchwały.

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Pierwszy raport z wykonania przedmiotowego *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029* powinien zostać przygotowany za lata 2022-2023, następny za lata 2023-2024 itd.

W związku z powyższym podstawowe działania mające na celu kontrolę wdrażania programu obejmują sporządzenie raportu co dwa lata, oceniającego postęp wdrażania programu ochrony środowiska, którego przykładowa formuła powinna zawierać:

- ocenę efektywności wykonania zadań,
- ocenę aktualności zidentyfikowanych problemów ekologicznych oraz adekwatności podjętych działań,
- ocenę stopnia realizacji Programu w odniesieniu do stopnia realizacji założonych działań i przyjętych celów,
- ocenę rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- ocenę przyczyn ewentualnych rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- ocenę niezbędnych modyfikacji Programu.

Po sporządzeniu raportu z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 Wójt Gminy Wieniawa przedstawi efekty podjętych działań Radzie Gminy Wieniawa, a następnie prześle do informacji raport Zarządowi Powiatu Przysuskiemu.

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które powinny zostać zweryfikowane w trakcie oceny stopnia realizacji zaplanowanych zadań.

Tabela 30. Propozycje wskaźników monitorowania celów

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Wskaźnik monitorowania celów
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ³⁷	Wartość docelowa	
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	Wysokość wsparcia finansowego dla wymiany indywidualnych źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych oraz instalacji OZE [zł] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	Zmniejszenie zanieczyszczeń wprowadzonych do powietrza.
		Liczba zmodernizowanych systemów dystrybucji ciepła w kotłowni przy budynku Urzędu Gminy w Wieniawie [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa	0	1	Klasyfikacja strefy mazowieckiej pod względem kryteriów ochrony zdrowia i ochrony roślin.

³⁷ Oszacowanie szczegółowych wartości jest nie możliwe ze względu na wskazywanie rodzajów działań, które zaplanowano do realizacji w miarę dostępnych środków finansowych. Określane one będą dla poszczególnych projektów ze wskazanej grupy zadań przy ich realizacji.

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Wskaźnik monitorowania celów
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ³⁷	Wartość docelowa	
		Liczba budynków poddana termomodernizacji [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa	0	≥7	
		Liczba zmodernizowanych lamp oświetlenia ulicznego [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	
		Liczba zamontowanych instalacji fotowoltaicznych [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa	0	≥4	
		Liczba zrealizowanych działań edukacyjnych [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	
		Liczba opracowanych Planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Wieniawa [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa	0	1	
		Liczba zaktualizowanych Programów Gospodarki Niskoemisyjnej [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa	0	1	
		Liczba zakupionych autobusów elektrycznych [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa	0	1	
		Liczba zamontowanych urządzeń do pomiaru stężeń pyłów zawieszonych w powietrzu [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	
		Liczba prowadzonych ewidencji i kontroli źródeł ciepła i spalania paliw na terenie Gminy Wieniawa [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		1	
ZAGROŻENIA HALASEM	POPRAWA KLIMATU AKUSTYCZNEGO	Długość wybudowanych i zmodernizowanych dróg [km] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa	0,0	8,9	Odsetek ludności narażonej na ponadnormatywny poziom dźwięku.

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Wskaźnik monitorowania celów
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ³⁷	Wartość docelowa	
		Długość naprawionych, zmodernizowanych nawierzchni dróg [km] Długość wybudowanych i przebudowanych dróg [km] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	
		Długość wyremontowanych dróg gminnych [km] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	
POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	ZACHOWANIE POZIOMÓW PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH PONIŻEJ DOPUSZCZALNYCH NORM	Liczba osób narażonych na ponadnormatywne promieniowanie elektromagnetyczne [osoba] Źródło: WIOŚ w Warszawie	0	0	Odsetek ludności narażonej na ponadnormatywny poziom promieniowania elektromagnetycznego.
GOSPODAROWANIE WODAMI	RACJONALIZACJA KORZYSTANIA Z WÓD	Liczba sporządzonych dokumentów planistycznych, w których uwzględniono mapy ryzyka powodziowego, mapy zagrożenia powodziowego oraz tereny zagrożone podtopieniami [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	Liczba powodzi.
		Liczba zrealizowanych działań z zakresu rozwoju małej retencji wodnej [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	
		Liczba zrealizowanych działań z zakresu utrzymania i konserwacji cieków wodnych oraz urządzeń wodnych [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	
		Liczba zrealizowanych działań z zakresu przeciwdziałania skutkom suszy [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	
		Liczba zrealizowanych działań z zakresu czyszczenia rowów melioracyjnych [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Wskaźnik monitorowania celów
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ³⁷	Wartość docelowa	
		Liczba prowadzonych ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa	1	1	
GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA	PROWADZENIE RACJONALNEJ GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	Liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków na obszarze gminy [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa	0	2	Stożek wyposażenia mieszkańców w kanalizację sanitarną. Stożek wyposażenia mieszkańców w wodociąg.
		Liczba przeprowadzonych akcji edukacyjno-informacyjnych [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	
		Liczba przeprowadzonych kontroli [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	
		Długość sieci wodociągowej [km] Źródło: GUS	92,8	>92,8 Wzrost wartości	
		Długość sieci kanalizacyjnej [km] Źródło: GUS	45,6	>45,6 Wzrost wartości	
		Liczba zmodernizowanych Stacji Uzdatniania Wody [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	
		Liczba zmodernizowanych przepompowni wody [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	
		Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa	19	>19	
		Liczba wybudowanych Stacji Uzdatniania Wody [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa	0	2	
		Liczba wybudowanych studni [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa	0	1	
ZASOBY GEOLOGICZNE	OCHRONA ZASOBÓW ŻŁÓŻ KOPALIN	Liczba przeprowadzonych kontroli [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa, Urząd Górniczy, WIOŚ w Warszawie		Wg potrzeb	Liczba aktualnych przestrzeni górniczych na terenie gminy. Liczba złóż kopalin na terenie gminy.

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Wskaźnik monitorowania celów
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ³⁷	Wartość docelowa	
		Powierzchnia zrekultywowanych i zagospodarowanych terenów poeksploatacyjnych [ha] Źródło: Dane od przedsiębiorców eksploatujących złoża kopalni		Wg potrzeb	
GLEBY	OCHRONA PRZED DEGRADACJĄ GLEB	Liczba przeprowadzanych działań z zakresu dobrych praktyk rolniczych i leśnych [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	Wyniki oceny chemizmu gleb. Powierzchnia użytków rolnych.
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	BUDOWA SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI ZGODNEGO Z WYMAGANIAMI KPGO	Nieruchomości objęte systemem zbiórki odpadów komunalnych [%] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa	100,0	100,0	Ilość odebranych odpadów komunalnych od mieszkańców. Ilość pozostałych zinwentaryzowanych na terenie gminy wyrobów zawierających azbest do usunięcia.
		Osiągnięcie wymaganego przepisami prawa poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła [TAK/NIE] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		TAK	
		Liczba przeprowadzonych kontroli [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	
		Liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	
		Wysokość wsparcia finansowego akcji „Sprzątanie Świata” [zł] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	
		Liczba zrealizowanych działań promocyjnych dot. budowy przydomowych kompostowników [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa	0	≥1	
		Liczba zlikwidowanych miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	
		Ilość unieszkodliwianego azbestu [kg] Źródło: Baza azbestowa	549 570	>549 570 Wzrost wartości	

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Wskaźnik monitorowania celów
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ³⁷	Wartość docelowa	
		Liczba wybudowanych i wyposażonych PSZOK [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa	0	1	
		Liczba nieruchomości, z których usunięto folie rolnicze i inne odpady pochodzące z działalności rolniczej [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa	0	16	
		Liczba sporządzonych rocznych sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa	0	8	
ZASOBY PRZYRODNICZE	ZACHOWANIE WALORÓW I ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH	Liczba przeprowadzonych nasadzeń drzew [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	Odsetek powierzchni obszarów zieleni urządzonej w stosunku do całego obszaru gminy.
		Liczba zrewitalizowanych parków zabytkowych [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa	0	1	
		Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	OCHRONA PRZED POWAŻNYMI AWARIAMI I ZAGROŻENIAMI NATURALNYMI	Liczba zdarzeń mogących powodować poważną awarię [szt.] Źródło: WIOŚ w Warszawie	0	0	Liczba osób narażonych na poważne awarie na terenie gminy.
		Liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych [szt.] Źródło: Urząd Gminy Wieniawa		Wg potrzeb	

Źródło: Opracowanie własne

6. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

W poniższej tabeli przedstawiono cele środowiskowe, kierunki działań i działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa spójne z celami, kierunkami działań czy działaniami w dokumentach strategicznych i programach na poziomie krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Tabela 31. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Uchwała nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. (M.P. z 2017 r. poz. 260) w sprawie przyjęcia <i>Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)</i>	<p>Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji – Rozwój obszarów wiejskich; <p>Obszar wpływający na osiągnięcie celów <i>Strategii</i> – Energia:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji – Poprawa bezpieczeństwa energetycznego kraju; — Kierunek interwencji – Poprawa efektywności energetycznej; <p>Obszar wpływający na osiągnięcie celów <i>Strategii</i> – Środowisko:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji – Zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych i osiągnięcie wysokiej jakości wód; — Kierunek interwencji – Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania; — Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego; — Kierunek interwencji – Ochrona gleb przed degradacją; — Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami geologicznymi; — Kierunek interwencji – Gospodarka odpadami; — Kierunek interwencji – Oddziaływanie na jakość życia w zakresie klimatu akustycznego i oddziaływania pól elektromagnetycznych. 	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Poprawa efektywności energetycznej; — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji powierzchniowej zanieczyszczeń; — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji liniowej zanieczyszczeń; — Kierunek interwencji: Wzrost świadomości społecznej w zakresie poprawy jakości powietrza; — Kierunek interwencji: Wzrost wykorzystania OZE; <p>Cel: Poprawa klimatu akustycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji hałasu komunikacyjnego; <p>Cel: Zachowanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych norm:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ograniczenie szkodliwego oddziaływania pól elektromagnetycznych; <p>Cel: Racjonalizacja korzystania z wód:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie podtopieniom i powodziom; — Kierunek interwencji: Zrównoważone gospodarowanie wodami; <p>Cel: Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Poprawa infrastruktury wodno-ściekowej; <p>Cel: Ochrona zasobów złóż kopalin:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin; <p>Cel: Ochrona przed degradacją gleb:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Zapobieganie degradacji powierzchni ziemi; <p>Cel: Budowa systemu gospodarki odpadami zgodnego z wymaganiami KPGO:</p>

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			<ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Racjonalna gospodarka odpadami; — Kierunek interwencji: Doskonalenie systemu gospodarowania odpadami; — Kierunek interwencji: Poprawa świadomości ekologicznej w zakresie gospodarowania odpadami; — Kierunek interwencji: Realizacja programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest; <p>Cel: Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ochrona i poprawa stanu zasobów przyrodniczych; <p>Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii;
Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (spa 2020)	W dniu 29.10.2013 r. Rada Ministrów przyjęła Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, tzw.SPA2020.	<p>Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu; <p>Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek działań 2.2 – organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu; <p>Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek działań 4.1 – monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania i reagowania w kontekście zmian klimatu (miasta i obszary wiejskie); <p>Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek działań 6.1 – zwiększenie świadomości odnośnie do ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu; 	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Poprawa efektywności energetycznej; — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji powierzchniowej zanieczyszczeń; — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji liniowej zanieczyszczeń; — Kierunek interwencji: Wzrost świadomości społecznej w zakresie poprawy jakości powietrza; — Kierunek interwencji: Wzrost wykorzystania OZE; <p>Cel: Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ochrona i poprawa stanu zasobów przyrodniczych;
Ramy polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030	Konkluzje Rady Europejskiej z dn. 23-24 października 2014 r.	Cel: Ograniczenie o co najmniej 40% emisji gazów cieplarnianych względem roku 1990;	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Poprawa efektywności energetycznej;

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		<p>Cel: Zapewnienie co najmniej 32% udziału energii ze źródeł odnawialnych w całkowitym zużyciu energii;</p> <p>Cel: Poprawa efektywności energetycznej o co najmniej 32,5%.</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji powierzchniowej zanieczyszczeń; — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji liniowej zanieczyszczeń; — Kierunek interwencji: Wzrost świadomości społecznej w zakresie poprawy jakości powietrza; — Kierunek interwencji: Wzrost wykorzystania OZE;
<p>Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej</p>	<p>Uchwała nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r. w sprawie przyjęcia „Polityki ekologicznej państwa 2030 - strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej” (M.P. z 2019 r. poz. 794)</p>	<p>Cel szczegółowy: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód; — Kierunek interwencji: Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania; — Kierunek interwencji: Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb; — Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej; <p>Cel szczegółowy: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu; — Kierunek interwencji: Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym; <p>Cel szczegółowy: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych;</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zmianom klimatu; — Kierunek interwencji: Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych; <p>Cel szczegółowy: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa;</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji; 	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Poprawa efektywności energetycznej; — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji powierzchniowej zanieczyszczeń; — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji liniowej zanieczyszczeń; — Kierunek interwencji: Wzrost świadomości społecznej w zakresie poprawy jakości powietrza; — Kierunek interwencji: Wzrost wykorzystania OZE; <p>Cel: Poprawa klimatu akustycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji hałasu komunikacyjnego; <p>Cel: Zachowanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych norm:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ograniczenie szkodliwego oddziaływania pól elektromagnetycznych; <p>Cel: Racjonalizacja korzystania z wód:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie podtopieniom i powodziom; — Kierunek interwencji: Zrównoważone gospodarowanie wodami; <p>Cel: Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Poprawa infrastruktury wodno-ściekowej; <p>Cel: Ochrona zasobów złóż kopalin:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin; <p>Cel: Ochrona przed degradacją gleb:</p>

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		<p>Cel szczegółowy: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska;</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania. 	<ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Zapobieganie degradacji powierzchni ziemi; <p>Cel: Budowa systemu gospodarki odpadami zgodnego z wymaganiami KPGO:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Racjonalna gospodarka odpadami; — Kierunek interwencji: Doskonalenie systemu gospodarowania odpadami; — Kierunek interwencji: Poprawa świadomości ekologicznej w zakresie gospodarowania odpadami; — Kierunek interwencji: Realizacja programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest; <p>Cel: Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ochrona i poprawa stanu zasobów przyrodniczych; <p>Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii;
<p>Polityka energetyczna Polski do 2030 roku</p>	<p>Uchwała nr 202/2009 (Obwieszczenie Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2009 r. w sprawie polityki energetycznej państwa do 2030 r.; M.P. z 2010 r. nr 2 poz. 11)</p>	<p>Kierunek – poprawa efektywności energetycznej;</p> <ul style="list-style-type: none"> — Cel główny – dążenie do utrzymania zeroenergetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną; — Cel główny – konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE-15; <p>Kierunek – wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii;</p> <ul style="list-style-type: none"> — Cel główny – racjonalne i efektywne gospodarowanie złożami węgla, znajdującymi się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej; <p>Kierunek – wytwarzanie i przesyłanie energii elektrycznej oraz ciepła;</p> <ul style="list-style-type: none"> — Cel główny – zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii; <p>Kierunek – rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw;</p>	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Poprawa efektywności energetycznej; — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji powierzchniowej zanieczyszczeń; — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji liniowej zanieczyszczeń; — Kierunek interwencji: Wzrost świadomości społecznej w zakresie poprawy jakości powietrza; — Kierunek interwencji: Wzrost wykorzystania OZE;

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		<ul style="list-style-type: none"> — Cel główny – wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 roku oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych; — Cel główny – zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw oraz stworzenie optymalnych warunków do rozwoju energetyki rozproszonej opartej na lokalnie dostępnych surowcach; <p>Kierunek – ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Cel główny – ograniczenie emisji CO₂ do 2020 roku przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego; — Cel główny – ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM₁₀ i PM_{2,5}) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych; — Cel główny – ograniczanie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych; — Cel główny – minimalizacja składowania odpadów poprzez jak najszersze wykorzystanie ich w gospodarce; — Cel główny – zmiana struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych. 	
Polityka energetyczna Polski do 2040 roku	Uchwała nr 22/2021 (Obwieszczenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 2 marca 2021 r. w sprawie polityki energetycznej państwa do 2040 r. M.P. z 2021 r. poz. 264)	<p>Cel szczegółowy: Optymalne wykorzystanie własnych surowców energetycznych;</p> <p>Cel szczegółowy: Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej;</p> <p>Cel szczegółowy: Rozwój odnawialnych źródeł energii;</p> <p>Cel szczegółowy: Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji;</p> <p>Cel szczegółowy: Poprawa efektywności energetycznej.</p>	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Poprawa efektywności energetycznej; — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji powierzchniowej zanieczyszczeń; — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji liniowej zanieczyszczeń; — Kierunek interwencji: Wzrost świadomości społecznej w zakresie poprawy jakości powietrza; — Kierunek interwencji: Wzrost wykorzystania OZE;
Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2030	Uchwała Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 roku (M.P. 2019 poz. 1060)	<p>Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym:</p> <p>Kierunek interwencji 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.</p>	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Poprawa efektywności energetycznej; — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji powierzchniowej zanieczyszczeń;

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			<ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji liniowej zanieczyszczeń; — Kierunek interwencji: Wzrost świadomości społecznej w zakresie poprawy jakości powietrza; — Kierunek interwencji: Wzrost wykorzystania OZE; Cel: Poprawa klimatu akustycznego: <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji hałasu komunikacyjnego;
Strategia rozwoju kapitału ludzkiego 2030	Uchwała Rady Ministrów nr 184/2020 z dnia 14 grudnia 2020 r. (M.P. 2020 poz. 1060)	Cel szczegółowy: Poprawa zdrowia obywateli oraz systemu opieki zdrowotnej.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Poprawa efektywności energetycznej; — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji powierzchniowej zanieczyszczeń; — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji liniowej zanieczyszczeń; — Kierunek interwencji: Wzrost świadomości społecznej w zakresie poprawy jakości powietrza; — Kierunek interwencji: Wzrost wykorzystania OZE;
Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2030	Uchwała nr 123 Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1150)	Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska: <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: II.4. Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska; — Kierunek interwencji: II.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom. 	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Poprawa efektywności energetycznej; — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji powierzchniowej zanieczyszczeń; — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji liniowej zanieczyszczeń; — Kierunek interwencji: Wzrost świadomości społecznej w zakresie poprawy jakości powietrza; — Kierunek interwencji: Wzrost wykorzystania OZE; Cel: Poprawa klimatu akustycznego: <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji hałasu komunikacyjnego; Cel: Zachowanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych norm: <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ograniczenie szkodliwego oddziaływania pól elektromagnetycznych; Cel: Racjonalizacja korzystania z wód:

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			<ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie podtopieniom i powodziom; — Kierunek interwencji: Zrównoważone gospodarowanie wodami; Cel: Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa infrastruktury wodno-ściekowej; Cel: Ochrona zasobów złóż kopalin: — Kierunek interwencji: Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin; Cel: Ochrona przed degradacją gleb: — Kierunek interwencji: Zapobieganie degradacji powierzchni ziemi; Cel: Budowa systemu gospodarki odpadami zgodnego z wymaganiami KPGO: — Kierunek interwencji: Racjonalna gospodarka odpadami; — Kierunek interwencji: Doskonalenie systemu gospodarowania odpadami; — Kierunek interwencji: Poprawa świadomości ekologicznej w zakresie gospodarowania odpadami; — Kierunek interwencji: Realizacja programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest; Cel: Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych: — Kierunek interwencji: Ochrona i poprawa stanu zasobów przyrodniczych; Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii;
Strategia Rozwoju Kapitału społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030	Uchwała nr 155 Rady Ministrów z dnia 27 października 2020 r. (M.P. z 2020 r. poz. 1060)	Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne: 1.2. Rozwój i wzmocnienie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Poprawa efektywności energetycznej; — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji powierzchniowej zanieczyszczeń;

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			<ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji liniowej zanieczyszczeń; — Kierunek interwencji: Wzrost świadomości społecznej w zakresie poprawy jakości powietrza; — Kierunek interwencji: Wzrost wykorzystania OZE; Cel: Budowa systemu gospodarki odpadami zgodnego z wymaganiami KPGO: <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Racjonalna gospodarka odpadami; — Kierunek interwencji: Doskonalenie systemu gospodarowania odpadami; — Kierunek interwencji: Poprawa świadomości ekologicznej w zakresie gospodarowania odpadami; — Kierunek interwencji: Realizacja programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest;
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku	Uchwała nr 105 z dnia 24 września 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1054)	Kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Poprawa efektywności energetycznej; — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji powierzchniowej zanieczyszczeń; — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji liniowej zanieczyszczeń; — Kierunek interwencji: Wzrost świadomości społecznej w zakresie poprawy jakości powietrza; — Kierunek interwencji: Wzrost wykorzystania OZE; Cel: Poprawa klimatu akustycznego: <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji hałasu komunikacyjnego;
Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do 2030)	(KPOP, 2015) (M.P. z 2015 r. poz. 905)	Cele szczegółowe: <ul style="list-style-type: none"> — Osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu PM_{2,5} także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia; — Osiągnięcie w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach 	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Poprawa efektywności energetycznej; — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji powierzchniowej zanieczyszczeń; — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji liniowej zanieczyszczeń; — Kierunek interwencji: Wzrost świadomości społecznej w zakresie poprawy jakości powietrza;

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		wskazanych przez WHO oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego.	— Kierunek interwencji: Wzrost wykorzystania OZE;
Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022	Uchwała nr 67 Rady Ministrów z dnia 9 kwietnia 2013 r. (M.P. z 2013 r. poz. 377)	Cel 4. Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa: Kierunek interwencji 4.1.4. Wspieranie ochrony środowiska przez sektor bezpieczeństwa.	Cel: Racjonalizacja korzystania z wód: — Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie podtopieniom i powodziom; — Kierunek interwencji: Zrównoważone gospodarowanie wodami;
Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022	Uchwała nr 88 Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2016 r. w sprawie <i>Krajowego planu gospodarki odpadami 2022</i> (M.P. z 2016 r. poz. 784 oraz M.P. 2021 poz. 509)	Cele wskazanymi w dokumencie są między innymi: — ZPO (zapobieganie powstawaniu odpadów); — Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby w 2020 r. nie było składowanych więcej niż 35% masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.; — Dążenie do zmniejszania ilości składowanych odpadów; — Osiągnięcie wymaganego poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła pochodzących ze strumienia odpadów komunalnych; — Zapewnienie osiągnięcia odpowiedniego poziomu zbierania zużytego sprzętu oraz zużytych baterii i akumulatorów; — Osiągnięcie odpowiedniego poziomu odzysku i recyklingu odpadów powstających z produktów, między innymi odpadów opakowaniowych, zużytych opon, olejów odpadowych; — Zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku.	Cel: Budowa systemu gospodarki odpadami zgodnego z wymaganiami KPGO: — Kierunek interwencji: Racjonalna gospodarka odpadami; — Kierunek interwencji: Doskonalenie systemu gospodarowania odpadami; — Kierunek interwencji: Poprawa świadomości ekologicznej w zakresie gospodarowania odpadami; — Kierunek interwencji: Realizacja programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest;
Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032	Uchwała nr 39/2010 Rady Ministrów z dnia 15 marca 2010 r.	Cele główne: — usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest, — minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju, — likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.	Cel: Budowa systemu gospodarki odpadami zgodnego z wymaganiami KPGO: — Kierunek interwencji: Racjonalna gospodarka odpadami; — Kierunek interwencji: Doskonalenie systemu gospodarowania odpadami; — Kierunek interwencji: Poprawa świadomości ekologicznej w zakresie gospodarowania odpadami;

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			— Kierunek interwencji: Realizacja programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest;
Krajowy Program Zapobiegania Powstawaniu Odpadów	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylającą niektóre dyrektywy	Cele: — Rozwój zrównoważonej gospodarki opartej na efektywniejszym wykorzystaniu zasobów, poszanowaniu środowiska i osiągnięciu wyższej konkurencyjności, dzięki wykorzystaniu technologii o niższym zapotrzebowaniu na surowce i energię oraz umożliwiającej wykorzystanie surowców wtórnych i odnawialnych źródeł energii; — Budowa świadomego i odpowiedzialnego społeczeństwa na rzecz zrównoważonego rozwoju poprzez edukację ekologiczną opartą na propagowaniu działań o charakterze niematerialnym np. propagowanie inwestycji w rozwój kompetencji, naukę, rozpowszechnianie kultury, turystyki zamiast dóbr materialnych, ograniczenia zbędnej konsumpcji, uczenia podejmowania świadomych wyborów i wsparciu dobrych praktyk oraz inicjatyw społecznych; — Zmniejszenie ilości zbieranych zmieszanych odpadów komunalnych.	Cel: Budowa systemu gospodarki odpadami zgodnego z wymaganiami KPGO: — Kierunek interwencji: Racjonalna gospodarka odpadami; — Kierunek interwencji: Doskonalenie systemu gospodarowania odpadami; — Kierunek interwencji: Poprawa świadomości ekologicznej w zakresie gospodarowania odpadami; — Kierunek interwencji: Realizacja programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest;
Aktualizacja „Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych”	Rada Ministrów 5 maja 2022 r. przyjęła szóstą aktualizację KPOŚK.	Celem Programu, przez realizację ujętych w nim inwestycji, jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami.	Cel: Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa infrastruktury wodno-ściekowej;
Program wodno-środowiskowy kraju	Artykuł 4 Dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. (RDW)	Cele Programu: — nie pogarszanie stanu części wód, — osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla wód powierzchniowych, dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych, — spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawie, w odniesieniu do obszarów chronionych (w tym wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, przeznaczonych do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym, do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie),	Cel: Racjonalizacja korzystania z wód: — Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie podtopieniom i powodziom; — Kierunek interwencji: Zrównoważone gospodarowanie wodami; Cel: Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa infrastruktury wodno-ściekowej;

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		<ul style="list-style-type: none"> — zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji. 	
Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+	Uchwała nr 72/22 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 maja 2022 r.	<p>Cel główny: Zapewnienie wysokiej jakości życia poprzez trwałą i zrównoważony przestrzennie rozwój województwa, służący wzrostowi znaczenia regionu w Europie i na świecie, przy poszanowaniu zasobów środowiska.</p> <p>Obszar: Środowisko i energetyka.</p> <p>Kierunki interwencji:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska, — Proekologiczna transformacja energetyki, — Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym i adaptacja do zmian klimatu, — Poprawa jakości środowiska, — Podnoszenie efektywności energetycznej. 	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Poprawa efektywności energetycznej; — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji powierzchniowej zanieczyszczeń; — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji liniowej zanieczyszczeń; — Kierunek interwencji: Wzrost świadomości społecznej w zakresie poprawy jakości powietrza; — Kierunek interwencji: Wzrost wykorzystania OZE; <p>Cel: Poprawa klimatu akustycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji hałasu komunikacyjnego; <p>Cel: Zachowanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych norm:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ograniczenie szkodliwego oddziaływania pól elektromagnetycznych; <p>Cel: Racjonalizacja korzystania z wód:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie podtopieniom i powodziom; — Kierunek interwencji: Zrównoważone gospodarowanie wodami; <p>Cel: Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Poprawa infrastruktury wodno-ściekowej; <p>Cel: Ochrona zasobów złóż kopalin:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin; <p>Cel: Ochrona przed degradacją gleb:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Zapobieganie degradacji powierzchni ziemi; <p>Cel: Budowa systemu gospodarki odpadami zgodnego z wymaganiami KPGO:</p>

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			<ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Racjonalna gospodarka odpadami; — Kierunek interwencji: Doskonalenie systemu gospodarowania odpadami; — Kierunek interwencji: Poprawa świadomości ekologicznej w zakresie gospodarowania odpadami; — Kierunek interwencji: Realizacja programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest; <p>Cel: Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ochrona i poprawa stanu zasobów przyrodniczych; <p>Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii;
Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego	Uchwała nr 22/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 19 grudnia 2018 r.	Postulowane działania w zakresie ochrony środowiska i zasobów przyrody.	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Poprawa efektywności energetycznej; — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji powierzchniowej zanieczyszczeń; — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji liniowej zanieczyszczeń; — Kierunek interwencji: Wzrost świadomości społecznej w zakresie poprawy jakości powietrza; — Kierunek interwencji: Wzrost wykorzystania OZE; <p>Cel: Poprawa klimatu akustycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji hałasu komunikacyjnego; <p>Cel: Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Poprawa infrastruktury wodno-ściekowej; <p>Cel: Ochrona zasobów złóż kopalin:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin; <p>Cel: Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych:</p>

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			<ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ochrona i poprawa stanu zasobów przyrodniczych;
<p>Program ochrony środowiska dla Województwa Mazowieckiego do 2022 r.</p>	<p>Uchwała nr 3/17 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 stycznia 7.</p>	<p>Ochrona klimatu i jakości powietrza (OP):</p> <ul style="list-style-type: none"> — OP.I. Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu; — OP.II. Osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu; <p>Zagrożenia hałasem (KA):</p> <ul style="list-style-type: none"> — KA.I. Ochrona przed hałasem; <p>Pola elektromagnetyczne (PEM):</p> <ul style="list-style-type: none"> — PEM.I. Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym; <p>Gospodarowanie wodami (ZW):</p> <ul style="list-style-type: none"> — ZW. I. Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych; — ZW. II. Ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z wodą; <p>Gospodarka wodno-ściekowa (GW):</p> <ul style="list-style-type: none"> — GW. I. Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej; <p>Zasoby geologiczne (ZG):</p> <ul style="list-style-type: none"> — ZG. I. Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi; <p>Gleby (GL):</p> <ul style="list-style-type: none"> — OGL. I. Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu; <p>Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów (GO):</p> <ul style="list-style-type: none"> — GO. I. Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój województwa mazowieckiego; <p>Zasoby przyrodnicze (ZP):</p> <ul style="list-style-type: none"> — ZP. I. Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej; 	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Poprawa efektywności energetycznej; — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji powierzchniowej zanieczyszczeń; — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji liniowej zanieczyszczeń; — Kierunek interwencji: Wzrost świadomości społecznej w zakresie poprawy jakości powietrza; — Kierunek interwencji: Wzrost wykorzystania OZE; <p>Cel: Poprawa klimatu akustycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji hałasu komunikacyjnego; <p>Cel: Zachowanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych norm:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ograniczenie szkodliwego oddziaływania pól elektromagnetycznych; <p>Cel: Racjonalizacja korzystania z wód:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie podtopieniom i powodziom; — Kierunek interwencji: Zrównoważone gospodarowanie wodami; <p>Cel: Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Poprawa infrastruktury wodno-ściekowej; <p>Cel: Ochrona zasobów złóż kopalin:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin; <p>Cel: Ochrona przed degradacją gleb:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Zapobieganie degradacji powierzchni ziemi; <p>Cel: Budowa systemu gospodarki odpadami zgodnego z wymaganiami KPGO:</p>

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		<ul style="list-style-type: none"> — ZP. II. Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej; — ZP. III. Zwiększanie lesistości; Zagrożenia poważnymi awariami (PAP): <ul style="list-style-type: none"> — PAP.I. Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków; 	<ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Racjonalna gospodarka odpadami; — Kierunek interwencji: Doskonalenie systemu gospodarowania odpadami; — Kierunek interwencji: Poprawa świadomości ekologicznej w zakresie gospodarowania odpadami; — Kierunek interwencji: Realizacja programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest; Cel: Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych: <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ochrona i poprawa stanu zasobów przyrodniczych; Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii;
Uchwała antysmogowa województwa mazowieckiego	Uchwała nr 162/17 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 października 2017 r. zmieniona uchwałą nr 59/22 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 26 kwietnia 2022 r.	Niniejsza uchwała wprowadza: <ul style="list-style-type: none"> — zakaz ogrzewania biomasą w budynkach będących w zasięgu sieci ciepłowniczej, — zakaz od 1 lipca 2018 r. spalania: <ul style="list-style-type: none"> – mułu i flotokoncentratu, – węgla brunatnego, – węgla kamiennego o uziarnieniu 0-3 mm, – drewna o wilgotności powyżej 20%. — zakaz od 1 stycznia 2023 r. używania kotłów niespełniających wymogów emisyjnych żadnej z klas normy PN-EN 303-5:2012 oraz pieców i kominków niespełniających kryteriów emisji ekoprojektu, — zakaz od 1 października 2023 r. ogrzewania węglem w Warszawie, — zakaz od 1 stycznia 2028 r. używania kotłów klas 3. i 4. wg normy PN-EN 303-5:2012, — zakaz od 1 stycznia 2028 r. ogrzewania węglem w powiatach ościennych Warszawy. 	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Poprawa efektywności energetycznej; — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji powierzchniowej zanieczyszczeń; — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji liniowej zanieczyszczeń; — Kierunek interwencji: Wzrost świadomości społecznej w zakresie poprawy jakości powietrza; — Kierunek interwencji: Wzrost wykorzystania OZE;
Program ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których zostały przekroczone	Uchwała nr 115/20 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 8 września 2020 r.	Głównym celem sporządzania i wdrażania Programów Ochrony Powietrza jest przywrócenie naruszonych standardów jakości powietrza, a przez to poprawa warunków życia mieszkańców, podwyższenie standardów cywilizacyjnych oraz lepsza jakość	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Poprawa efektywności energetycznej;

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu		życia w strefie. Programy Ochrony Powietrza wpływają na poprawę jakości powietrza i zwracają uwagę na przekroczenie poziomów dopuszczalnych różnych substancji w województwie. Dokumenty te wyznaczają zadania dla gmin, które uwzględniano także w założeniach realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa.	<ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji powierzchniowej zanieczyszczeń; — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji liniowej zanieczyszczeń; — Kierunek interwencji: Wzrost świadomości społecznej w zakresie poprawy jakości powietrza; — Kierunek interwencji: Wzrost wykorzystania OZE;
Plan gospodarki odpadami województwa mazowieckiego 2024	Uchwałą nr 3/19 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 22 stycznia 2019 r.	<p>Głównym celem dokumentu jest wskazanie kierunków rozwoju polityki zarządzania gospodarką odpadami oraz osiągnięcie celów i wymagań założonych w polityce ochrony środowiska, w tym wynikających z prawa Unii Europejskiej.</p> <p>Kierunkami działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz kształtowania systemu gospodarki odpadami są:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja badań w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, między innymi badania dotyczące analizy składu morfologicznego odpadów oraz właściwości fizycznych i chemicznych odpadów; 2. Utrzymanie finansowania inwestycji, między innymi przez instrumenty finansowe, ukierunkowanych na modernizację instalacji przetwarzających odpady komunalne, w tym odpady ulegające biodegradacji selektywnie zebrane, tak aby mogły dostosować się i spełniać wysokie standardy ochrony środowiska; 3. Ograniczenie możliwości finansowania ze środków publicznych inwestycji z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi i pochodzącymi z ich przetworzenia – w przypadku wystąpienia zagrożenia możliwości osiągnięcia wyznaczonych celów do 2020 r. lub w przypadku wystąpienia nadwyżki mocy przerobowych instalacji w regionach gospodarki odpadami w stosunku do dostępnego strumienia odpadów; 4. Organizowanie i prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych na szczeblu gminnym; 5. Obsługa systemu monitorowania gospodarki odpadami komunalnymi na poziomie województwa w oparciu o BDO; 6. Wdrożenie rozwiązań pozwalających na należyte monitorowanie i kontrolę postępowania z frakcją odpadów komunalnych wysortowywaną ze strumienia zmieszanych odpadów komunalnych i nieprzeznaczoną do składowania (frakcja 19 12 12); 	<p>Cel: Budowa systemu gospodarki odpadami zgodnego z wymaganiami KPGO:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Racjonalna gospodarka odpadami; — Kierunek interwencji: Doskonalenie systemu gospodarowania odpadami; — Kierunek interwencji: Poprawa świadomości ekologicznej w zakresie gospodarowania odpadami; — Kierunek interwencji: Realizacja programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest;

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		<p>7. Realizacja działań na rzecz należytego zbilansowania funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi w świetle obowiązującego zakazu składowania określonych frakcji odpadów komunalnych i pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych, w tym odpadów o zawartości ogólnego węgla organicznego powyżej 5% s. m., od 1 stycznia 2016 r.;</p> <p>8. Określenie procentowej różnicy pomiędzy stawkami opłat za odpady zbierane w sposób selektywny a odpadami zbieranymi w sposób nieselektywny, tak aby stanowiła ona zachętę do selektywnego zbierania odpadów;</p> <p>9. Podział na regiony gospodarki odpadami komunalnymi wraz ze wskazaniem gmin wchodzących w skład każdego regionu, tak aby prawidłowo wykorzystać moce przerobowe instalacji, z uwzględnieniem aspektów ekologicznych i ekonomicznych;</p> <p>10. Prowadzenie przez gminy gospodarki odpadami komunalnymi w ramach systemu regionów gospodarki odpadami komunalnymi i w oparciu o RIPOK;</p> <p>11. Wdrażanie przez przedsiębiorców BAT;</p>	
Strategia Rozwoju Lokalnego Powiatu Przysuskiego na lata 2016-2022	Uchwała nr IX/80/2015 Rady Powiatu w Przysusze z dnia 23 grudnia 2015 roku	<p>Cel strategiczny 1. Planowanie przestrzenne i infrastruktura wspierające rozwój gospodarczy i podwyższająca jakość życia mieszkańców:</p> <ul style="list-style-type: none"> — 1.2 Powiat zmeliorowany i skanalizowany, posiadający działające zbiorniki retencyjne, — 1.5 Sprawny system transportu drogowego w sieci krajowej, wojewódzkiej i powiatowej, — 1.7 Zutylizowanie azbestu z zabudowań gospodarczych na wsi, <p>Cel strategiczny 2. Ochrona oraz wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych Powiatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> — 2.1. Ożywione tereny leśne Powiatu, — 2.2. Osiągnięcie podstawowych standardów UE w zakresie czystości wód powierzchniowych i podziemnych, — 2.4. Poprawiony stan środowiska przyrodniczego w tym szaty roślinnej i świata zwierzęcego, — 2.5. Cieki i zbiorniki wodne Powiatu ekologicznie bezpiecznym miejscem rekreacji i turystyki, — 2.6. Ochrona powietrza i rozwiązanie problemu zadyymienia. 	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Poprawa efektywności energetycznej; — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji powierzchniowej zanieczyszczeń; — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji liniowej zanieczyszczeń; — Kierunek interwencji: Wzrost świadomości społecznej w zakresie poprawy jakości powietrza; — Kierunek interwencji: Wzrost wykorzystania OZE; <p>Cel: Poprawa klimatu akustycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji hałasu komunikacyjnego; <p>Cel: Racjonalizacja korzystania z wód:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie podtopieniom i powodziom; — Kierunek interwencji: Zrównoważone gospodarowanie wodami;

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			<p>Cel: Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Poprawa infrastruktury wodno-ściekowej; <p>Cel: Budowa systemu gospodarki odpadami zgodnego z wymaganiami KPGO:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Racjonalna gospodarka odpadami; — Kierunek interwencji: Doskonalenie systemu gospodarowania odpadami; — Kierunek interwencji: Poprawa świadomości ekologicznej w zakresie gospodarowania odpadami; — Kierunek interwencji: Realizacja programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest; <p>Cel: Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ochrona i poprawa stanu zasobów przyrodniczych;
<p>Program ochrony środowiska dla powiatu przysuskiego na lata 2020-2025 z perspektywą do roku 2028.</p>	<p>Uchwała nr XIII/118/2020 Rady Powiatu w Przysusze z dnia 29 października 2020 r.</p>	<p>Ochrona klimatu i jakości powietrza (OP):</p> <ul style="list-style-type: none"> — OP.I. Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu, — OP.II. Osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu; <p>Zagrożenia hałasem (KA):</p> <ul style="list-style-type: none"> — KA.I. Ochrona przed hałasem; <p>Pola elektromagnetyczne (PEM):</p> <ul style="list-style-type: none"> — PEM.I. Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym; <p>Gospodarowanie wodami (ZW):</p> <ul style="list-style-type: none"> — ZW. I. Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych, — ZW. II. Ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z wodą; <p>Gospodarka wodno-ściekowa (GW):</p> <ul style="list-style-type: none"> — GW. I. Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej; 	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Poprawa efektywności energetycznej; — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji powierzchniowej zanieczyszczeń; — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji liniowej zanieczyszczeń; — Kierunek interwencji: Wzrost świadomości społecznej w zakresie poprawy jakości powietrza; — Kierunek interwencji: Wzrost wykorzystania OZE; <p>Cel: Poprawa klimatu akustycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji hałasu komunikacyjnego; <p>Cel: Zachowanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych norm:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ograniczenie szkodliwego oddziaływania pól elektromagnetycznych; <p>Cel: Racjonalizacja korzystania z wód:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie podtopieniom i powodziom;

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		<p>Zasoby geologiczne (ZG):</p> <ul style="list-style-type: none"> — ZG. I. Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi; <p>Gleby (GL):</p> <ul style="list-style-type: none"> — OGL. I. Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu; <p>Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów (GO):</p> <ul style="list-style-type: none"> — GO. I. Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój województwa mazowieckiego; <p>Zasoby przyrodnicze (ZP):</p> <ul style="list-style-type: none"> — ZP. I. Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej, — ZP. II. Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, — ZP. III. Zwiększanie lesistości; <p>Zagrożenia poważnymi awariami (PAP):</p> <ul style="list-style-type: none"> — PAP.I. Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków. 	<ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Zrównoważone gospodarowanie wodami; <p>Cel: Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Poprawa infrastruktury wodno-ściekowej; <p>Cel: Ochrona zasobów złóż kopalin:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin; <p>Cel: Ochrona przed degradacją gleb:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Zapobieganie degradacji powierzchni ziemi; <p>Cel: Budowa systemu gospodarki odpadami zgodnego z wymaganiami KPGO:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Racjonalna gospodarka odpadami; — Kierunek interwencji: Doskonalenie systemu gospodarowania odpadami; — Kierunek interwencji: Poprawa świadomości ekologicznej w zakresie gospodarowania odpadami; — Kierunek interwencji: Realizacja programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest; <p>Cel: Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ochrona i poprawa stanu zasobów przyrodniczych; <p>Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii;
Strategia Rozwoju Gminy Wieniawa na lata 2018-2032	Uchwała nr XL.336.2018 Rady Gminy w Wieniawie z dnia 24 kwietnia 2018 r.	<p>Obszar I: Infrastruktura techniczna w Gminie.</p> <p>Cel strategiczny I. Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> — 1.1. Zwiększenie stopnia skanalizowania gminy, — 1.2. Poprawa jakości wody pitnej i dywersyfikacja dostaw wody, — 1.3. Rozbudowa infrastruktury drogowej. 	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Poprawa efektywności energetycznej; — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji powierzchniowej zanieczyszczeń; — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji liniowej zanieczyszczeń;

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		<p>Obszar II. Środowisko i ład przestrzenny w Gminie.</p> <p>Cel strategiczny II. Wysoka jakość środowiska naturalnego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — 2.1. Efektywny system gospodarowania odpadami komunalnymi, — 2.2. Implementacja zachowań proekologicznych wśród społeczności lokalnej, — 2.3. Redukcja zanieczyszczeń powietrza, ograniczenie niskiej emisji i wspieranie energooszczędności, — 2.4. Gospodarka zbiornikami wodnymi, — 2.5. Zagospodarowanie przestrzenne. 	<ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Wzrost świadomości społecznej w zakresie poprawy jakości powietrza; — Kierunek interwencji: Wzrost wykorzystania OZE; <p>Cel: Poprawa klimatu akustycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji hałasu komunikacyjnego; <p>Cel: Racjonalizacja korzystania z wód:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie podtopieniom i powodziom; — Kierunek interwencji: Zrównoważone gospodarowanie wodami; <p>Cel: Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Poprawa infrastruktury wodno-ściekowej; <p>Cel: Budowa systemu gospodarki odpadami zgodnego z wymaganiami KPGO:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Racjonalna gospodarka odpadami; — Kierunek interwencji: Doskonalenie systemu gospodarowania odpadami; — Kierunek interwencji: Poprawa świadomości ekologicznej w zakresie gospodarowania odpadami; — Kierunek interwencji: Realizacja programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest; <p>Cel: Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ochrona i poprawa stanu zasobów przyrodniczych;
<p>Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Wieniawa na lata 2013-2032</p>	<p>Uchwała nr XIV.105.2015 Rady Gminy Wieniawa z dnia 15 grudnia 2015 r.</p>	<p>Dokument szczegółowo definiuje problem azbestu na terenie gminy, przybliża jego zagrożenia oraz podaje propozycje jego rozwiązania. Nadrzędnym celem jest usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Wieniawa do roku 2032.</p>	<p>Cel: Budowa systemu gospodarki odpadami zgodnego z wymaganiami KPGO:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Racjonalna gospodarka odpadami; — Kierunek interwencji: Doskonalenie systemu gospodarowania odpadami; — Kierunek interwencji: Poprawa świadomości ekologicznej w zakresie gospodarowania odpadami;

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			<ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Realizacja programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest;
<p>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wieniawa</p>	<p>Uchwała nr XIV/132/2000 Rady Gminy Wieniawa z dnia 28 lutego 2000 r.</p>	<p>Kierunki dotyczące rozwoju i zagospodarowania przestrzennego gminy, w szczególności z zakresu ochrony środowiska przyrodniczego.</p>	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Poprawa efektywności energetycznej; — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji powierzchniowej zanieczyszczeń; — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji liniowej zanieczyszczeń; — Kierunek interwencji: Wzrost świadomości społecznej w zakresie poprawy jakości powietrza; — Kierunek interwencji: Wzrost wykorzystania OZE; <p>Cel: Poprawa klimatu akustycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji hałasu komunikacyjnego; <p>Cel: Zachowanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych norm:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ograniczenie szkodliwego oddziaływania pól elektromagnetycznych; <p>Cel: Racjonalizacja korzystania z wód:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie podtopieniom i powodziom; — Kierunek interwencji: Zrównoważone gospodarowanie wodami; <p>Cel: Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Poprawa infrastruktury wodno-ściekowej; <p>Cel: Ochrona zasobów złóż kopalin:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin; <p>Cel: Ochrona przed degradacją gleb:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Zapobieganie degradacji powierzchni ziemi; <p>Cel: Budowa systemu gospodarki odpadami zgodnego z wymaganiami KPGO:</p>

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			<ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Racjonalna gospodarka odpadami; — Kierunek interwencji: Doskonalenie systemu gospodarowania odpadami; — Kierunek interwencji: Poprawa świadomości ekologicznej w zakresie gospodarowania odpadami; — Kierunek interwencji: Realizacja programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest; <p>Cel: Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ochrona i poprawa stanu zasobów przyrodniczych; <p>Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii;

Źródło: Opracowanie własne

7. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Opracowanie gminnego Programu ochrony środowiska wynika z ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. z 2021 r. poz. 1973 ze zm.). Niniejszy Program zgodny jest z powyższą ustawą oraz innymi dokumentami na szczeblu krajowym, wojewódzkim i powiatowym, w których poruszana jest szeroko rozumiana problematyka ochrony środowiska.

Program Ochrony Środowiska jest dokumentem strategicznym, odnoszącym się do aspektów środowiskowych. Dokument ten określa i systematyzuje działania środowiskowe, niezbędne do poprawy jakości życia i stanu środowiska na terenie gminy oraz przyczynia się do zapewniania jej zrównoważonego rozwoju.

Gmina Wieniawa jest gminą wiejską położoną w południowo-zachodniej części województwa mazowieckiego, w powiecie przysuskim, w odległości około 25 km na zachód od Radomia, zamieszkaną przez 5 190 osób. Powierzchnia gminy wynosi 104 km².

Stan zaopatrzenia gminy w infrastrukturę kanalizacyjną i wodociągową jest niewystarczający. Do sieci kanalizacyjnej podłączonych jest około 26,5% mieszkańców gminy. Pozostali korzystają z przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych. Natomiast do sieci wodociągowej podłączonych jest około 80,4% mieszkańców. Sieć dróg jest dobrze rozwinięta, dzięki czemu mieszkańcy, jak i turyści mogą korzystać z dogodnych połączeń komunikacyjnych. Podstawę sieci komunikacyjnej stanowi droga krajowa nr 12. Na terenie tym nie funkcjonuje sieć gazownicza ani ciepłownicza. Budynki ogrzewane są z indywidualnych kotłowni zasilanych głównie węglem kamiennym, biomasą i gazem. Cały obszar gminy jest zelektryfikowany.

Na obszarze gminy znajduje się:

- 8 pomników przyrody,
- 2 użytki ekologiczne (użytek 146 i użytek 147).

Stan powietrza atmosferycznego oraz stan wód powierzchniowych i podziemnych poddawane są regularnym badaniom.

W ocenie jakości powietrza za rok 2021 na terenie gminy Wieniawa nie stwierdzono przekroczeń poziomów dopuszczalnych i docelowych zanieczyszczeń ze względu na ochronę zdrowia ludzi, a także ze względu na ochronę roślin.

Na terenie gminy Wieniawa w ostatnich latach nie prowadzono pomiarów hałasu ani pól elektromagnetycznych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029

Przeprowadzono natomiast badania poziomu natężenia pola elektrycznego w otoczeniu niektórych stacji bazowych na terenie gminy. Wykazały one dotrzymanie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Ogólna ocena stanu wód wykazała, że jednolite części wód powierzchniowych w obszarze których leży gmina Wieniawa, odznaczają się złym stanem wód.

Według Map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, dostępnych na stronie internetowej Informatycznego Systemu Osłony Kraju, na terenie gminy Wieniawa występuje obszar szczególnego zagrożenia powodzią od rzek. Obszarami szczególnego zagrożenia powodziowego na tym terenie są obszary i tereny zalewowe wzdłuż rzeki Radomki. Najbardziej zagrożonym terenem są obszary zamieszkałe i zurbanizowane, które bezpośrednio sąsiadują z obszarami szczególnego zagrożenia powodzią.

Kompleksowa ocena stanu (chemicznego i ilościowego) jednolitych części wód podziemnych badanych w ramach monitoringu diagnostycznego w roku 2019, wykazała stan ogólny dobry jednolitych części wód podziemnych nr 74 i 86.

Na terenie gminy Wieniawa nie jest zlokalizowany żaden stały punkt pomiarowo-kontrolny, w związku z czym gmina nie jest objęta monitoringiem chemizmu gleb ornych realizowanych w ramach obowiązującego Państwowego Monitoringu Środowiska.

W Programie przeanalizowano 10 obszarów interwencji, do których należą: ochrona klimatu i jakości powietrza, zagrożenia hałasem, pola elektromagnetyczne, gospodarowania wodami, gospodarka wodno – ściekowa, zasoby geologiczne, gleby, gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, zasoby przyrodnicze oraz zagrożenia poważnymi awariami.

Następnie w ramach poszczególnych obszarów interwencji wyznaczono kierunki interwencji i zadania, które zostały zaprezentowane w formie tabelarycznej. Harmonogram planowanych działań obejmuje głównie zadania własne samorządu, ale także jednostek organizacyjnych i podmiotów działających na terenie gminy.

Wdrażanie Programu odbywać się będzie przez stałe monitorowanie uzyskiwanych efektów z realizacji planowanych działań. Organ wykonawczy Gminy Wieniawa odpowiedzialny będzie za sporządzenie i przedstawienie Radzie Gminy Wieniawa raportu z wykonania Programu, co 2 lata. Monitoring będzie obejmował także bieżące kontrolowanie postępu w zakresie wykonania przedsięwzięć zdefiniowanych w przedmiotowym Programie.

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Spis tabel i rysunków

Tabela 1. Opis działań zrealizowanych przez Gminę Wieniawa w ostatnich latach, które miały pozytywny wpływ na stan środowiska	8
Tabela 2. Położenie gminy Wieniawa wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski.....	13
Tabela 3. Wynikowe klasy strefy mazowieckiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2021 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi	18
Tabela 4. Wynikowe klasy strefy mazowieckiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2021 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin	18
Tabela 5. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza	26
Tabela 6. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem	27
Tabela 7. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne	28
Tabela 8. Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych na terenie gminy Wieniawa.....	32
Tabela 9. Wyniki oceny badanych w ostatnich latach jednolitych części wód powierzchniowych, których zlewnie położone są na terenie gminy Wieniawa	33
Tabela 10. Ocena stanu JCWPd nr 74 i 86 w 2019 r.	36
Tabela 11. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami.....	38
Tabela 12. Infrastruktura wodociągowa gminy Wieniawa w latach 2017-2021	39
Tabela 13. Infrastruktura kanalizacyjna gminy Wieniawa w latach 2017-2021.....	40
Tabela 14. Informacje dotyczące ilości zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Wieniawa w latach 2017-2021	40
Tabela 15. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa	41
Tabela 16. Charakterystyka złóż kopalin na terenie gminy Wieniawa	43
Tabela 17. Charakterystyka obszarów górniczych na terenie gminy Wieniawa	43
Tabela 18. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne	45
Tabela 19. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby.....	46
Tabela 20. Masa wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Wieniawa w [kg] – dane z bazy azbestowej (stan na wrzesień 2022 r.).....	48
Tabela 21. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	48
Tabela 22. Lasy i grunty leśne na terenie gminy Wieniawa	49
Tabela 23. Charakterystyka użytków ekologicznych zlokalizowanych na terenie gminy Wieniawa	52
Tabela 24. Wykaz pomników przyrody na terenie gminy Wieniawa	53
Tabela 25. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Zasoby przyrodnicze	54
Tabela 26. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami	56
Tabela 27. Cele i kierunki interwencji oraz zadania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029.....	63
Tabela 28. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem	75
Tabela 29. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem	84
Tabela 30. Propozycje wskaźników monitorowania celów.....	87
Tabela 31. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi.....	93
Rysunek 1. Położenie gminy Wieniawa na tle województwa mazowieckiego i powiatu przysuskiego.	12
Rysunek 2. Położenie fizyczno-geograficzne gminy Wieniawa	13
Rysunek 3. Sieć dróg na terenie gminy Wieniawa	14
Rysunek 4. Położenie gminy Wieniawa na tle dzielnic rolniczo-klimatycznych Polski wg W. Okołowicza i D. Martyn	16
Rysunek 5. Położenie gminy Wieniawa na mapie energii wiatru w kWh/m ² na wysokości 30 m nad poziomem gruntu.....	22
Rysunek 6. Położenie gminy Wieniawa na mapie okręgów geotermalnych w Polsce.....	24
Rysunek 7. Położenie gminy Wieniawa na mapie rozkładu temperatury na głębokości 2000 m p.p.t.	24
Rysunek 8. Położenie gminy Wieniawa na mapie usłonecznienia na terenie Polski.....	25
Rysunek 9. Jednolite części wód powierzchniowych na terenie gminy Wieniawa.....	29
Rysunek 10. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią na terenie gminy Wieniawa.....	34
Rysunek 11. Położenie gminy Wieniawa na tle JCWPd nr 74 i 86	35
Rysunek 12. Położenie gminy na tle GZWP Zbiornik Goszczewice – Szydłowiec nr 412 i 413.....	37
Rysunek 13. Mapa utworów przypowierzchniowych gminy Wieniawa.....	42
Rysunek 14. Tereny, obszary górnicze oraz złoża na terenie gminy Wieniawa	44
Rysunek 15. Mapa obszarów leśnych na terenie gminy Wieniawa	50

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wieniawa
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029**

Rysunek 16. Położenie użytków ekologicznych na terenie gminy Wieniawa	52
Rysunek 17. Położenie pomników przyrody na terenie gminy Wieniawa	54